

**ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ
ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ 2022**

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του ΙΟΒΕ.

Ερευνητική Ομάδα

Γιώργος Μανιάτης, Επικεφαλής του Τμήματος Κλαδικών Μελετών του ΙΟΒΕ.

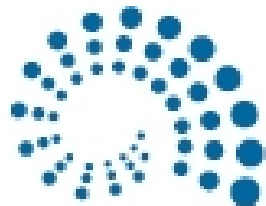
Κώστας Βαλάσκας, Ερευνητικός Συνεργάτης του ΙΟΒΕ

Συντονισμός

Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ευχαριστίες οφείλονται στον Αλέξανδρο Μουστάκα για την ερευνητική του βοήθεια. Κάθε λάθος ή παράλειψη βαρύνει αποκλειστικά τους συγγραφείς.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της

ΕΝΩΣΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright © 2023 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα

Τηλ.: (210 9211200-10), Fax: (210 9228130 & 210 9233977)

E-mail: info@iobe.gr - URL: <http://www.iobe.gr>

Περιεχόμενα

Σύνοψη.....	7
1 Σκοπός και περιεχόμενα της μελέτης	11
2 Βασικά μεγέθη και δείκτες της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα	13
2.1 Εξέλιξη παραγωγής ασφαλίσεων	13
2.2 Βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης	16
2.3 Σύγκριση του μεγέθους της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς με άλλες ευρωπαϊκές αγορές 21	
2.4 Παραγωγή ασφαλίσεων ανά κλάδο ασφάλισης	24
2.4.1 ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ	24
2.4.2 ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	26
2.5 Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της ασφαλιστικής αγοράς	27
2.6 Αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων	34
2.7 Επενδύσεις	35
2.8 Αποζημιώσεις	38
3 Συνεισφορά της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία και κοινωνία	39
3.1 Εισαγωγή	39
3.2 Παραγωγή, προστιθέμενη αξία και απασχόληση στον κλάδο ασφαλίσεων	39
3.3 Τύποι επιδράσεων της ασφάλισης στην οικονομία και κοινωνία	43
3.3.1 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	44
3.3.2 ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	47
3.3.3 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ.....	49
3.4 Συνεισφορά στο ΑΕΠ	51
3.4.1 ΆΜΕΣΗ ΚΑΙ ΈΜΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ.....	51
3.4.2 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	52
3.4.3 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ.....	53
3.5 Συνεισφορά στην απασχόληση	53
3.5.1 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	55
3.6 Συνεισφορά στα δημόσια έσοδα	56
3.6.1 ΆΜΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ	56
3.6.2 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ.....	57
3.7 Συνεισφορά από την καταβολή αποζημιώσεων	58
4 Συμπεράσματα.....	60
Βιβλιογραφία	62
Παράρτημα.....	63
Στατιστική ταξινόμηση ιδιωτικής ασφάλισης	63

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 2.1: Παραγωγή ασφαλίσεων στην Ελλάδα, 2005-2022e.....	14
Διάγραμμα 2.2: Ανάλυση ετήσιας μεταβολής παραγωγής ασφαλίσεων ανά κλάδο ασφάλισης, 2005-2022e	15
Διάγραμμα 2.3: Βαθμός διείσδυσης ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, 2005-2022e	16
Διάγραμμα 2.4: Βαθμός διείσδυσης ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα ανά κλάδο ασφάλισης, 2005-2022e	17
Διάγραμμα 2.5: Ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες, 2020	18
Διάγραμμα 2.6: Διείσδυση ιδιωτικής ασφάλισης ζωής και επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη, 2020	19
Διάγραμμα 2.7: Διείσδυση ιδιωτικής ασφάλισης ζημιών και επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη, 2020	20
Διάγραμμα 2.8: Κατά κεφαλή ασφάλιστρα ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020	21
Διάγραμμα 2.9: Δείκτες προσαρμοσμένων κατά κεφαλή συνολικών ασφαλίσεων σε διάφορες χώρες, 2020.....	22
Διάγραμμα 2.10: Δείκτες προσαρμοσμένων κατά κεφαλή ασφαλίσεων στους κλάδους ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020	23
Διάγραμμα 2.11: Ασφάλιστρα κατά ζημιών ανά κλάδο, 2022e.....	25
Διάγραμμα 2.12: Δείκτες προσαρμοσμένων ασφαλίσεων στους κλάδους ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020	26
Διάγραμμα 2.13: Ασφάλιστρα ζωής ανά κλάδο, 2022e	27
Διάγραμμα 2.14: Αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2004-2021	34
Διάγραμμα 2.15: Κατανομή ασφαλιστικών επιχειρήσεων με βάση το καθεστώς εγκατάστασης και λειτουργίας, 2022e	35
Διάγραμμα 2.16: Συνολικές επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2016-2021	36
Διάγραμμα 2.17: Κατανομή Ενεργητικού Ασφαλιστικών Εταιριών, 2022	37
Διάγραμμα 2.18: Επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων προς ΑΕΠ, 2020	37
Διάγραμμα 2.19: Αποζημιώσεις ανά κλάδο ασφάλισης	38
Διάγραμμα 2.20: Κατανομή αποζημιώσεων ανά κλάδο ασφάλισης	38
Διάγραμμα 3.1: Αξία παραγωγής κλάδου Ασφαλίσεων στην Ελλάδα, 2004-2021.....	40
Διάγραμμα 3.2: Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κλάδου Ασφαλίσεων, 2004-2021	41
Διάγραμμα 3.3: Απασχόληση στον κλάδο ασφάλισης, 2018-2021	42
Διάγραμμα 3.4: Αλυσίδα αξίας κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης	45
Διάγραμμα 3.5: Άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις	46
Διάγραμμα 3.6: Δαπάνη Υγείας μέσω εθελοντικών σχημάτων πληρωμής υγειονομικής προστασίας (ιδιωτική ασφάλιση υγείας) στην Ελλάδα, 2010-2021.....	48
Διάγραμμα 3.7: Δαπάνη Υγείας μέσω εθελοντικών σχημάτων πληρωμής υγειονομικής προστασίας (% Συνολικής δαπάνης υγείας, 2020)	48
Διάγραμμα 3.8: Εκτιμώμενη κατανομή αποζημιώσεων και παροχών, 2022	50

Διάγραμμα 3.9: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της Ιδιωτικής Ασφάλισης στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) και στο ΑΕΠ, 2022	51
Διάγραμμα 3.10: Άμεση και Έμμεση επίδραση προμηθευτών του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης, 2022	52
Διάγραμμα 3.11: Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στο ΑΕΠ, 2022	53
Διάγραμμα 3.12: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της Ιδιωτικής Ασφάλισης στην απασχόληση, 2022.....	54
Διάγραμμα 3.13: Άμεση και Έμμεση επίδραση προμηθευτών του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση, 2022.....	55
Διάγραμμα 3.14: Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση, 2022	56
Διάγραμμα 3.15: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα, 2022	57
Διάγραμμα 3.16: Συνολική επίδραση ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα, 2022	58
Διάγραμμα 3.17: Συνεισφορά ιδιωτικής ασφάλισης μέσω της καταβολής αποζημιώσεων ανά τύπο επίδρασης, 2022.....	59
Διάγραμμα 3.18: Συνεισφορά ιδιωτικής ασφάλισης μέσω της καταβολής αποζημιώσεων ανά τομέα, 2022	59

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1: Κατά κεφαλή ΑΕΠ και βαθμός διείσδυσης των ασφαλίσεων ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, 2020	20
Πίνακας 2.2: Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της ασφαλιστικής αγοράς.....	28
Πίνακας 2.3: Φόρος ασφαλιστρών ανά κλάδο ασφάλισης (%)......	29
Πίνακας 2.4: Φορολογικοί συντελεστές επί των ασφαλιστρών σε διάφορες χώρες, 2022 (%)......	30
Πίνακας 3.1: Τύποι επιδράσεων της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία	43
Πίνακας 3.2: Καταλυτικές επιδράσεις της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία και στην κοινωνία	44

Σύνοψη

Σκοπός της μελέτης είναι η ποσοτική και ποιοτική εξέταση της ευρύτερης συνεισφοράς της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστιθέμενη αξία (ΑΕΠ), την απασχόληση και τα δημόσια έσοδα που δημιουργεί άμεσα και έμμεσα ο κλάδος της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα (οικονομικό και κοινωνικό αποτύπωμα).

Η ιδιωτική ασφάλιση με τις υπηρεσίες συγκέντρωσης και διαχείρισης των κινδύνων που προσφέρει και τις αποζημιώσεις που καταβάλλει, παρέχει ουσιαστική υποστήριξη και προστασία σε άτομα, επιχειρήσεις και οργανισμούς, συμβάλλοντας καταλυτικά στην επιχειρηματικότητα, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική σταθερότητα. Η πολύπλευρη αυτή συνεισφορά προκύπτει ειδικότερα από τα εξής:

- Πλήθος ασφαλιστικών προϊόντων έχουν σχεδιαστεί ώστε να εξουδετερώνουν τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες από την επέλευση μιας σειράς κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα άτομα, όπως ασθένεια, ατύχημα και αναπηρία.
- Τα συνταξιοδοτικά και αποταμιευτικά ασφαλιστικά προγράμματα επιτρέπουν τη διατήρηση του επιπέδου διαβίωσης και μετά την απώλεια ικανότητας εργασίας.
- Οι ασφαλίστρους περιουσίας προστατεύουν την περιουσία ατόμων, επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών από ανεπιθύμητα γεγονότα, όπως σεισμός, πυρκαγιά και πλημμύρα.
- Οι ασφαλίστρους αστικής ευθύνης προστατεύουν τα άτομα, τις επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς από τη βλάβη που μπορεί να προκαλέσουν σε τρίτους.
- Ο ασφαλιστικός κλάδος σχεδιάζει καινοτόμα προϊόντα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων για την κοινωνία, όπως η γήρανση του πληθυσμού και αναδυόμενες απειλές όπως η κλιματική αλλαγή και οι κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο.
- Η ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του ασφαλιστικού κλάδου αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πλήθους δραστηριοτήτων στη βιομηχανία, στον τουρισμό, στις μεταφορές και στο διεθνές εμπόριο.
- Ο μετριασμός και η πιο αποτελεσματική διαχείριση διαφορετικών εξωγενών προς την επιχειρηματική δραστηριότητα κινδύνων, μέσω της ασφάλισης, προωθεί την επιχειρηματική ανάπτυξη, τις εμπορικές συναλλαγές και τον ανταγωνισμό, βελτιώνει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε δανεισμό και απελευθερώνει τις δημιουργικές δυνάμεις και την καινοτομία.
- Η ιδιωτική ασφάλιση ανακουφίζει το βάρος του κράτους για την παροχή του συνόλου των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας προς τους πολίτες μέσω των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ή μέσω του κρατικού προϋπολογισμού (π.χ. σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών).
- Σε μακροοικονομικό επίπεδο οι ασφαλιστικές καλύψεις εξομαλύνουν την κατανάλωση, η οποία αποτελεί και το μεγαλύτερο τμήμα του ΑΕΠ, αποτρέποντας έντονες διακυμάνσεις στην οικονομική δραστηριότητα.

- Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι **μακροπρόθεσμοι θεσμικοί επενδυτές** που συνεισφέρουν στη σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών παρέχοντας ρευστότητα ακόμα και σε περιόδους κρίσης.

Συγχρόνως, η παροχή ασφαλιστικής προστασίας αποτελεί μια υπηρεσία που συνεισφέρει στο ΑΕΠ, ενώ, επιτελώντας τις βασικές τους λειτουργίες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις δημιουργούν θέσεις εργασίας στην οικονομία και έσοδα για το δημόσιο.

Η συνολική παραγωγή ασφαλιστρών στην Ελλάδα εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε το 2022 σε €4,98 δισ., αυξημένη κατά 4,3% συγκριτικά με το 2021, ενώ η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, όπως εκφράζεται από τον λόγο της παραγωγής ασφαλιστρών προς το ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές), διαμορφώθηκε το 2022 σε 2,4% του ΑΕΠ.

Η απόσταση ως προς τον βαθμό διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης που χωρίζει την Ελλάδα από άλλες χώρες είναι μεγάλη. Τα ασφαλίστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι κατά πολύ χαμηλότερα στην Ελλάδα και στους δύο κλάδους ασφάλισης (ζημιών και ζωής). Ειδικότερα:

- Με συνολικό μέγεθος ασφαλιστικής αγοράς που αντιστοιχεί σε κατά κεφαλή ασφαλίστρα ύψους €407 (στοιχεία 2020), η Ελλάδα καταλαμβάνει μία από τις χαμηλότερες θέσεις στην Ευρώπη –η αντίστοιχη μέση τιμή για το σύνολο των ευρωπαϊκών αγορών είναι 5,1 φορές μεγαλύτερη (€2.093/άτομο).
- Μεγαλύτερη απόσταση εντοπίζεται στον βαθμό ανάπτυξης των ασφαλίσεων ζωής, όπου τα κατά κεφαλή ασφαλίστρα στην Ευρώπη, κατά μέσο όρο, είναι 5,7 φορές μεγαλύτερα σε σύγκριση με την Ελλάδα. Ομοίως, στις ασφαλίσεις κατά ζημιών τα κατά κεφαλή ασφαλίστρα στην Ευρώπη είναι κατά μέσο όρο 4,6 φορές υψηλότερα έναντι της Ελλάδας.
- Ακόμα και μετά από την απομόνωση των διαφορών στη διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης που μπορεί να αποδοθούν σε διαφορές στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε όρους μονάδων αγοραστικής δύναμης (PPS), η υστέρηση της ελληνικής αγοράς παραμένει σημαντική.
 - Σε όρους προσαρμοσμένων κατά κεφαλή ασφαλιστρών, η ασφαλιστική αγορά κατά ζημιών στην Ευρώπη έχει κατά μέσο όρο σχεδόν τριπλάσιο μέγεθος συγκριτικά με την ελληνική αγορά.
 - Αντίστοιχα, η αγορά ασφαλίσεων ζωής είναι κατά μέσο όρο 3,6 φορές μεγαλύτερη.
 - Συνολικά, ο προσαρμοσμένος με βάση το κατά κεφαλή ΑΕΠ βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ευρώπη είναι κατά 3,2 φορές μεγαλύτερος συγκριτικά με την Ελλάδα, όταν χωρίς τη διόρθωση για τις εισοδηματικές διαφορές είναι 5,1 φορές μεγαλύτερος.

Εκτός από το επίπεδο του κατά κεφαλή ΑΕΠ, οι διαφορετικοί βαθμοί διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα σε σύγκριση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη εξηγούνται από παράγοντες όπως η μη θεσμοθέτηση συμπληρωματικού ρόλου της ιδιωτικής ασφάλισης στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, η έλλειψη εφαρμογής φορολογικών κινήτρων, οι λιγότερες ρυθμίσεις για υποχρεωτική ασφάλιση σε κλάδους εκτός των οχημάτων, η αντίληψη των πολιτών για το «δίκτυο» προστασίας που οφείλει να παρέχει το ελληνικό κράτος σε περίπτωση συμβάντων που προκαλούν μεγάλες ζημιές και η ελλιπής χρηματοοικονομική εκπαίδευση των πολιτών.

Οι επενδύσεις των ασφαλιστικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε €17,4 δισ. το 2021, αυξημένες κατά 4% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Οι επενδύσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων είναι σημαντικά χαμηλότερες στην Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες, ιδιαίτερα στον κλάδο ζωής.

Το σύνολο των αποζημιώσεων και παροχών των ασφαλιστικών εταιριών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε €2,17 δισ. το 2021 και κατευθύνθηκε κυρίως στον κλάδο ασφαλίσεων ζωής.

Η συνολική συνεισφορά του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία το 2022 εκτιμάται σε €2,5 δισ. ή 1,2% του ΑΕΠ. Αυτό συνεπάγεται ότι για κάθε €1 προστιθέμενης αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης δημιουργούνται συνολικά €3 στην ελληνική οικονομία.

Η συνολική συμβολή της αλυσίδας αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση το 2022 εκτιμάται σε 49,7 χιλ. θέσεις εργασίας. Το επίπεδο αυτό ισοδυναμεί με το 1,0% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα το 2022. Συνεπώς, κάθε άμεση θέση εργασίας στον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης υποστηρίζει άλλες 5,7 θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.

Η συνολική συνεισφορά του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα εκτιμάται σε €1,12 δισ., αποτελώντας το 2,0% των φορολογικών εσόδων του κράτους.

Επιπλέον των ανωτέρω, η συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας, η οποία προκύπτει από τις **αποζημιώσεις και παροχές** που καταβάλλουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις εκτιμάται για το 2022 σε 2.024 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό με **55,9 χιλιάδες θέσεις εργασίας και 545 εκατ. ευρώ έσοδα για το δημόσιο** από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Με δεδομένη τη σημαντική συνεισφορά της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία, αλλά και τον χαμηλό βαθμό διείσδυσης σε σύγκριση με τις πιο αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, θα μπορούσαν να εξεταστούν παρεμβάσεις όπως η **παροχή κινήτρων (φορολογικών και άλλων) για μακροχρόνια αποταμίευση, συντάξεις και υγεία**, καθώς και η **εισαγωγή σχημάτων υποχρεωτικών ασφαλίσεων κατοικιών** (π.χ. για φυσικές καταστροφές, σεισμούς) μέσω της συνεργασίας του δημοσίου με τον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης.

1 Σκοπός και περιεχόμενα της μελέτης

Η ασφάλιση αποτελεί θεμελιώδη μηχανισμό προστασίας από τις οικονομικές συνέπειες των κινδύνων που απειλούν σε καθημερινή βάση άτομα και οργανισμούς. Επιτρέπει την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και την απορρόφηση ζημιών, ελαττώνοντας σημαντικά τις δυσμενείς συνέπειες στην ευημερία των ασφαλισμένων στις περιπτώσεις επέλευσης του κινδύνου.

Η ιδιωτική ασφάλιση προσφέρει καλύψεις υγειονομικής περίθαλψης, ζωής, συνταξιοδοτικά και αποταμιευτικά προγράμματα αλλά και καλύψεις σε άτομα και επιχειρήσεις σε περίπτωση ενδεχομένων που προκαλούν ζημιές στην ακίνητη περιουσία, σε μεταφορικά μέσα και σε άλλα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και στη λειτουργία των επιχειρήσεων (π.χ. απώλειες και φθορές κατά τη μεταφορά προϊόντων, εργατικά ατυχήματα, περιβαλλοντική μόλυνση λόγω ατυχήματος, γενική αστική ευθύνη και νομική προστασία). Με αυτόν τον τρόπο, η ασφάλιση συμβάλλει στην ομαλή εξέλιξη των οικονομικών δραστηριοτήτων και διευρύνει την ικανότητα ανάληψης κινδύνων, διευκολύνοντας την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία πρόσθετης οικονομικής αξίας.

Στην παρούσα μελέτη επιδιώκεται η ποσοτική και ποιοτική εξέταση της ευρύτερης συνεισφοράς της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστιθέμενη αξία (ΑΕΠ), την απασχόληση και τα δημόσια έσοδα που δημιουργεί άμεσα και έμμεσα ο κλάδος της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα (οικονομικό και κοινωνικό αποτύπωμα).

Ειδικότερα, στο επόμενο δεύτερο κεφάλαιο της μελέτης παρουσιάζονται βασικά μεγέθη και δείκτες της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα και εξετάζεται ο βαθμός σύγκλισης της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς με τις αγορές σε άλλα κράτη της Ευρώπης. Παρουσιάζονται, επίσης, οι παράγοντες που επηρεάζουν το μέγεθος της ασφαλιστικής αγοράς.

Στο τρίτο κεφάλαιο της μελέτης υπολογίζεται το αποτύπωμα της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, μέσω της ανάλυσης της συνεισφοράς της σε οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη όπως το ΑΕΠ, η απασχόληση και τα δημόσια έσοδα. Περιγράφονται, επίσης, οι «καταλυτικές» επιδράσεις της ασφάλισης στην οικονομία, στην επιχειρηματικότητα και στο επίπεδο διαβίωσης των πολιτών.

Η μελέτη ολοκληρώνεται με τη σύνοψη των κυριότερων διαπιστώσεων της ανάλυσης.

2 Βασικά μεγέθη και δείκτες της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα

2.1 Εξέλιξη παραγωγής ασφαλίσεων

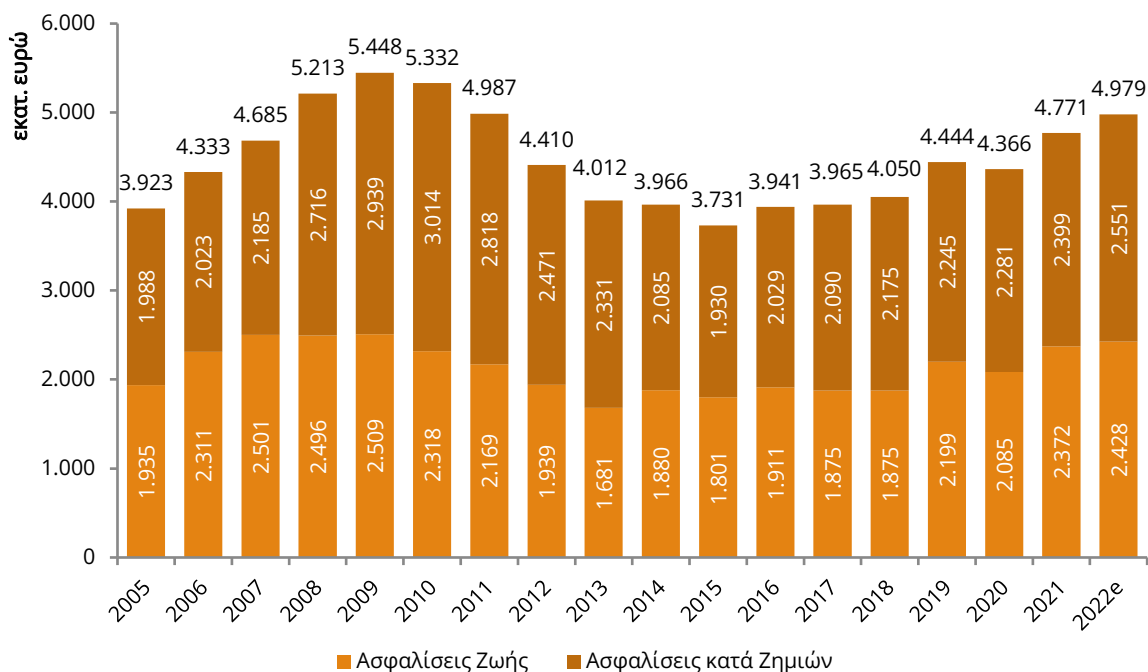
Η ελληνική οικονομία παρουσιάζει συστηματικά σημάδια ανάκαμψης μετά από τρεις διαδοχικές οικονομικές κρίσεις. Η κρίση δημόσιου χρέους (2010) που προκλήθηκε από σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες, οδήγησε σε τρία διαδοχικά προγράμματα οικονομικής προσαρμογής και απώλειες παραγωγής ισοδύναμες με το ¼ του πραγματικού ΑΕΠ. Η πανδημική κρίση προκάλεσε σημαντική υποχώρηση του ΑΕΠ το 2020 (-9,0%), ακολουθούμενη από ταχεία ανάκαμψη το 2021 (8,4%) και το 2022 (5,9%). Η ενεργειακή κρίση προκάλεσε το 2022 πληθωριστικές πιέσεις και σχετική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας διεθνώς, αν και η τρέχουσα δυναμική ανάπτυξης στην Ελλάδα (με εκτίμηση για μεγέθυνση 2,4% το 2023¹) παραμένει υψηλότερη από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Σε αυτό το περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από τον πολλαπλασιασμό των προκλήσεων και των ισχυρών αρνητικών διαταραχών στην οικονομία, η ιδιωτική ασφάλιση επέδειξε ανθεκτικότητα, συμβάλλοντας στον μετριασμό των οικονομικών συνεπειών από την επέλευση κινδύνων και την προστασία επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Η συνολική παραγωγή ασφαλίσεων στην Ελλάδα, συνεχίζοντας την αναπτυξιακή πορεία των πιο πρόσφατων ετών², εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε το 2022 σε €4,979 δισ., αυξημένη κατά 4,3% συγκριτικά με το 2021 (Διάγραμμα 2.1). Η παραγωγή ασφαλίσεων κατά ζημιών (γενικές ασφαλίσεις) εκτιμάται ότι έφτασε τα €2,551 δισ. το 2022, διατηρώντας το μεγαλύτερο μερίδιο στο σύνολο της παραγωγής ασφαλίσεων (51,2%), ενώ στις ασφαλίσεις ζωής, η παραγωγή ασφαλίσεων εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε σε €2,428 δισ..

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εαρινές Προβλέψεις, Φεβρουάριος 2023.

² Η πορεία ανάκαμψης της παραγωγής ασφαλίσεων των πιο πρόσφατων ετών είχε διακοπεί προσωρινά το 2020 με το ξέσπασμα της πανδημίας του ιού Covid-19 και τις ανατροπές που έφερε στην οικονομία στην Ελλάδα και διεθνώς.

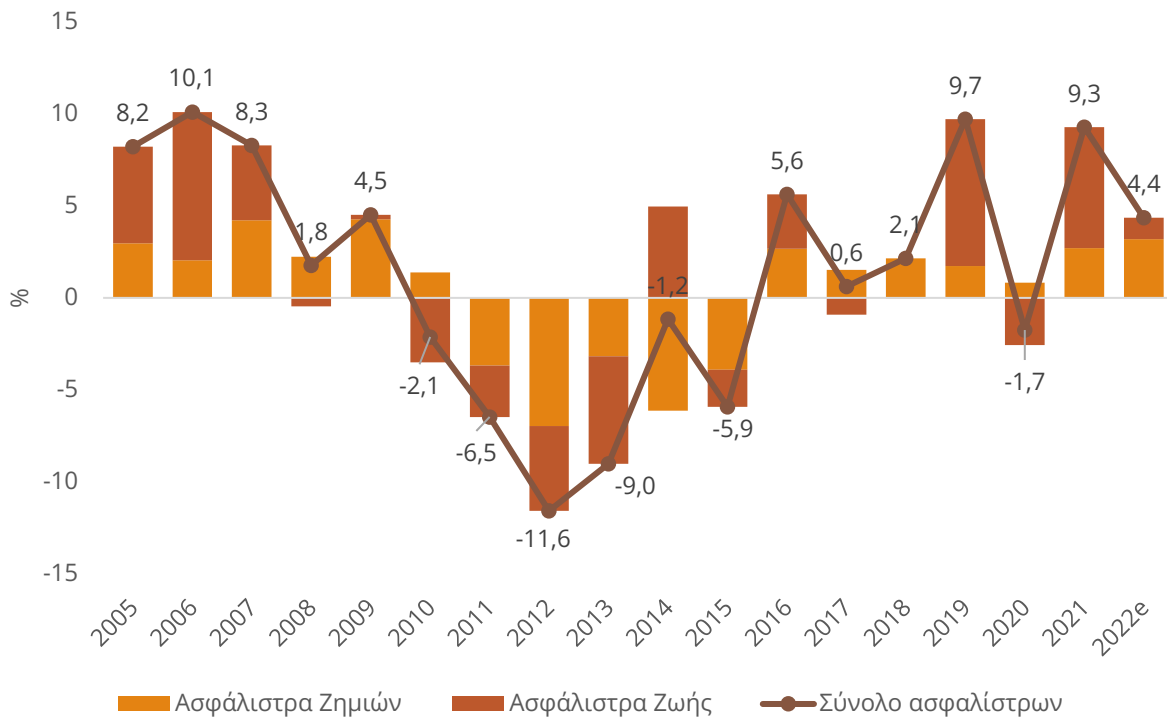
Διάγραμμα 2.1: Παραγωγή ασφαλίσεων στην Ελλάδα, 2005-2022e

Πηγή: ΕΑΕΕ. **Σημ.:** Στην παραγωγή ασφαλίσεων περιλαμβάνονται ασφάλιστρα από πρωτασφαλίσεις και δικαιώματα συμβολίων. e: Εκτίμηση.

Η εγχώρια ασφαλιστική αγορά επηρεάστηκε σημαντικά από την κρίση της ελληνικής οικονομίας τα πρώτα έτη της περασμένης δεκαετίας (Διάγραμμα 2.2). Από το 2010 η παραγωγή ασφαλίσεων άρχισε να υποχωρεί με επιταχυνόμενο ρυθμό, ο οποίος έφτασε στη μέγιστη αρνητική τιμή του (-11,6%) το 2012. Ο ρυθμός μείωσης της συνολικής παραγωγής ασφαλίσεων περιορίστηκε λίγο το 2013 και ακόμα περισσότερο το 2014, λόγω της σημαντικής ανόδου της παραγωγής ασφαλίσεων ζωής. Το 2015 η πτώση της παραγωγής ασφαλίσεων επιταχύνθηκε εκ νέου, αλλά από το 2016 και μετά η εγχώρια ασφαλιστική αγορά σταθεροποιήθηκε και ακολούθησε ανοδική τάση σε αντιστοιχία με τις εξελίξεις στην ελληνική οικονομία.

Διάγραμμα 2.2: Ανάλυση ετήσιας μεταβολής παραγωγής ασφαλίσεων ανά κλάδο ασφάλισης, 2005-2022e

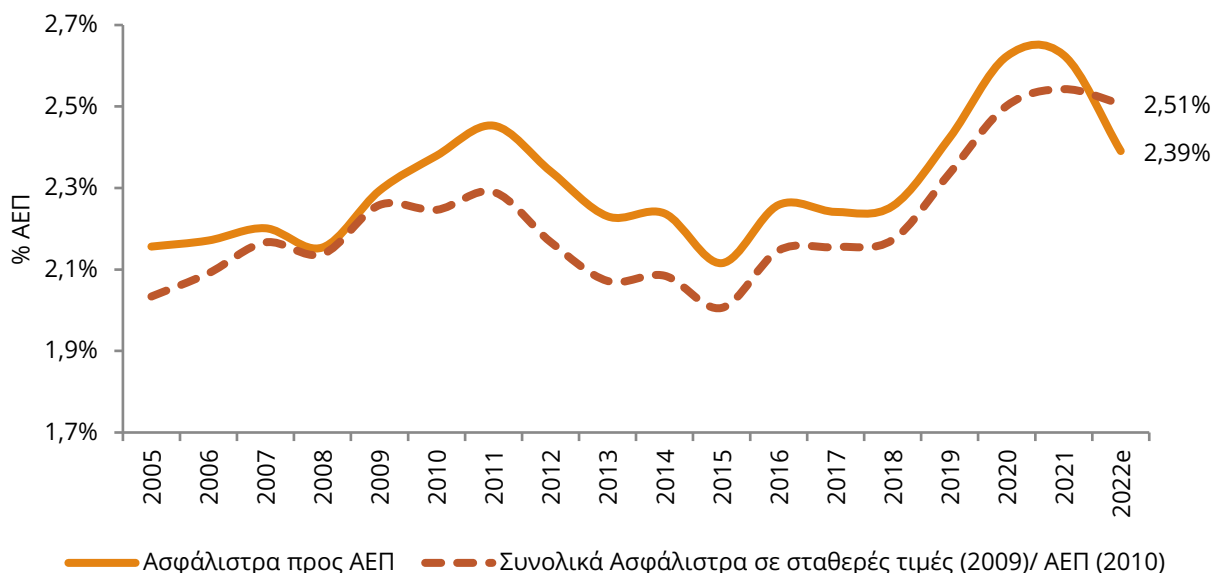
Πηγή: ΕΑΕΕ, Ανάλυση IOBE. e: Εκτίμηση.

2.2 Βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης

Η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, όπως εκφράζεται από τον λόγο της παραγωγής ασφαλιστρών προς το ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές), διαμορφώθηκε το 2022 σε 2,4% του ΑΕΠ (Διάγραμμα 2.3). Η ανοδική τάση του βαθμού διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης, που παρατηρήθηκε από τα τέλη της δεκαετίας του 2000, κυρίως λόγω ανόδου της ασφάλισης ζημιών, διατηρήθηκε μέχρι το 2011 (Διάγραμμα 2.4). Τα χρόνια που ακολούθησαν ο ασφαλιστικός κλάδος δέχτηκε ισχυρές πιέσεις. Ο βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης έφτασε στο χαμηλότερο σημείο το 2015, αλλά στη συνέχεια ανέκαμψε, πλησιάζοντας το 2022 τη μέγιστη τιμή που είχε καταγράψει ο δείκτης διείσδυσης το έτος 2011. Αυτή η εξέλιξη μπορεί να αποδοθεί στην ανάπτυξη που σημείωσαν και οι δύο βασικοί κλάδοι ασφάλισης (ζημιών και ζωής).

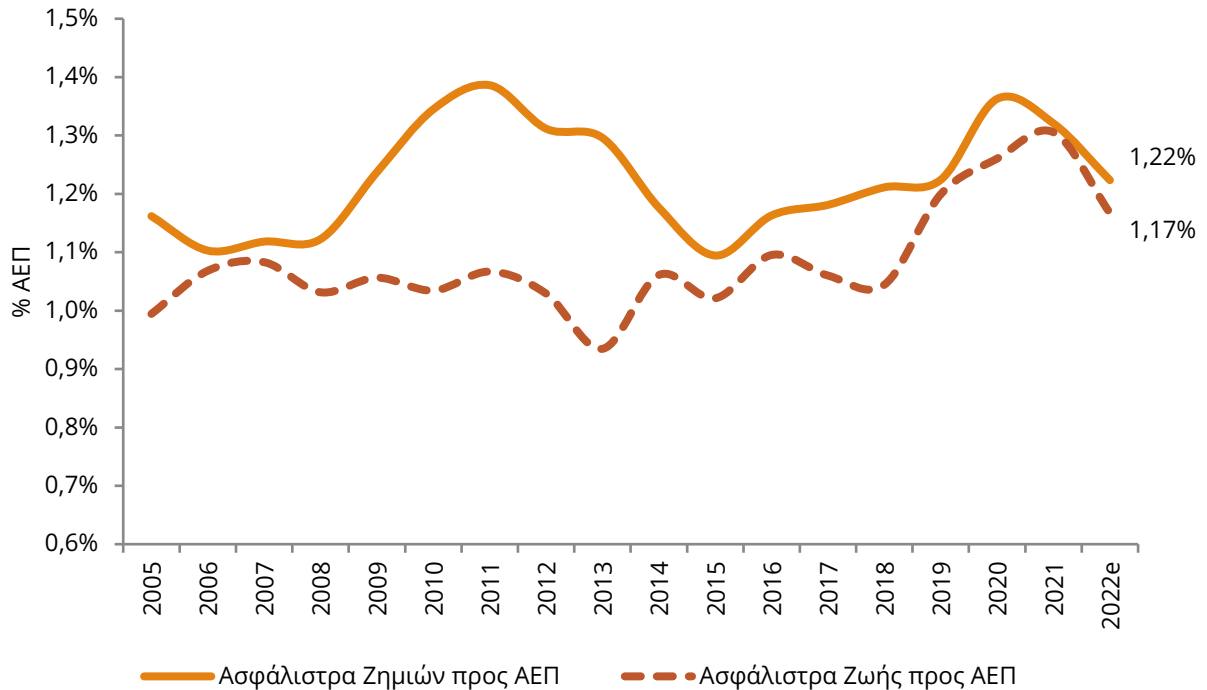
Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι οι μεταβολές του δείκτη διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης επηρεάζονται και από την εξέλιξη των τιμών των ασφαλιστρών. Αν ληφθούν υπόψη οι μεταβολές των τιμών (ασφαλιστρών και πληθωρισμός), προκύπτει ότι η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης υποχωρούσε ήδη από το 2009, επιστρέφοντας το 2019 στο επίπεδο που βρισκόταν στα τέλη της δεκαετίας του 2000, ενώ την περίοδο 2020-2022 παρουσίασε τις υψηλότερες ιστορικά τιμές της. **Φαίνεται δηλαδή ότι τα πιο πρόσφατα έτη ο όγκος των εργασιών της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς τείνει να αυξάνεται ταχύτερα (ή να μειώνεται βραδύτερα) συγκριτικά με τον όγκο του συνολικού προϊόντος της οικονομίας.**

Διάγραμμα 2.3: Βαθμός διείσδυσης ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, 2005-2022e

Πηγή: ΕΑΕΕ, Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Ανάλυση ΙΟΒΕ. e: Εκτίμηση.

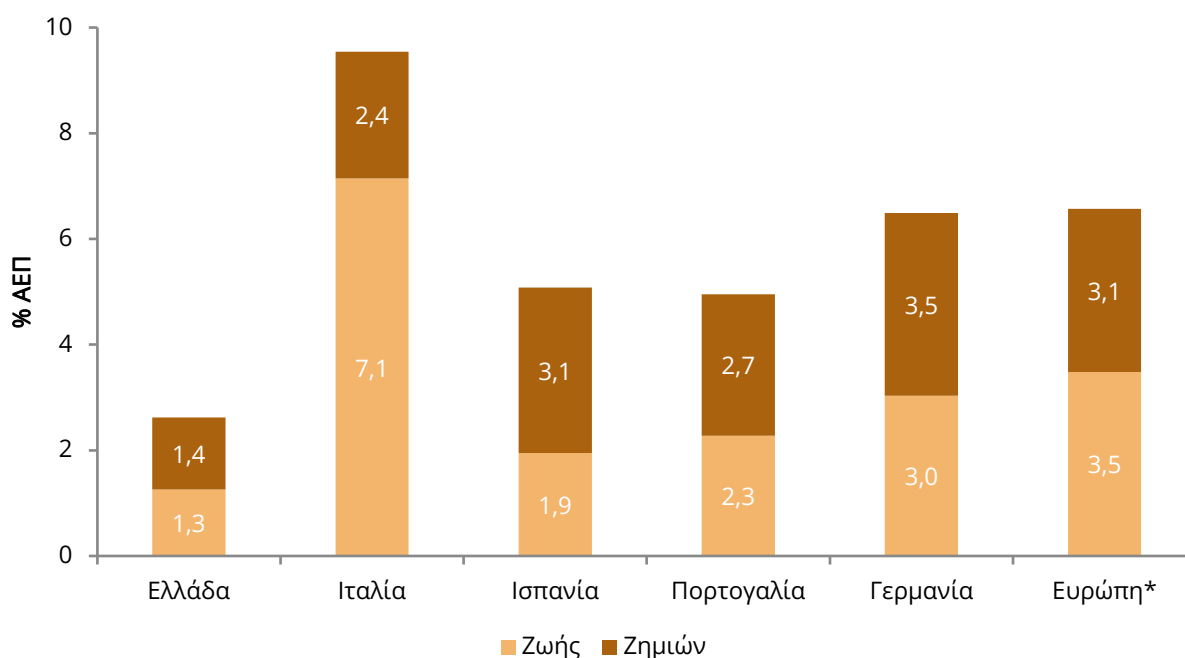
Διάγραμμα 2.4: Βαθμός διείσδυσης ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα ανά κλάδο ασφάλισης, 2005-2022e

Πηγή: ΕΑΕΕ, Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Ανάλυση ΙΟΒΕ. e: Εκτίμηση.

Η εξέλιξη του βαθμού διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης επιτρέπει επίσης την εξέταση της σύγκλισης ή απόκλισης της εγχώριας ασφαλιστικής αγοράς από εκείνες άλλων αναπτυγμένων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώνεται ότι η απόσταση ως προς τον βαθμό διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης που χωρίζει την Ελλάδα από άλλες χώρες είναι μεγάλη, καθώς τα ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι κατά πολύ χαμηλότερα στην Ελλάδα και στους δύο κλάδους ασφάλισης (ζημιών και ζωής) (Διάγραμμα 2.5).

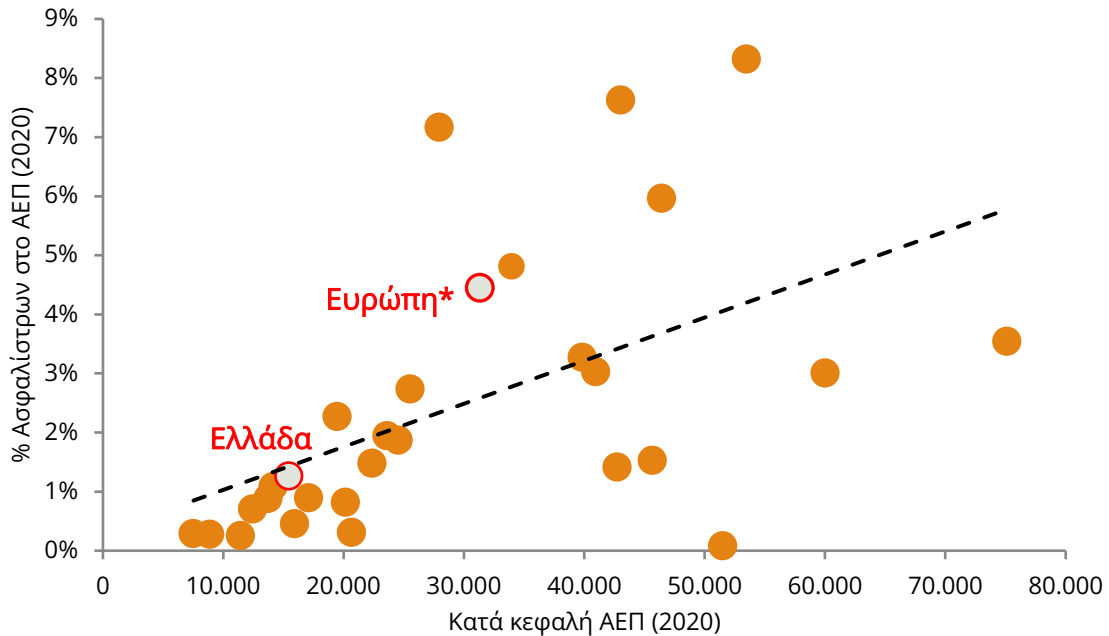
Διάγραμμα 2.5: Ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες, 2020

Πηγή: Insurance Europe. *Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Η διαφοροποίηση στον βαθμό διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης μεταξύ των χωρών μπορεί να είναι αποτέλεσμα του διαφορετικού επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης. Γενικότερα, έχει παρατηρηθεί εμπειρικά ότι ο βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης συσχετίζεται θετικά με το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης. Η σχέση αυτή επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 2.6 και στο Διάγραμμα 2.7, στα οποία απεικονίζεται το κατά κεφαλή ΑΕΠ (ως προσέγγιση του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης) και η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης ζωής και ζημιών αντιστοίχως στα κράτη μέλη της ΕΕ-27 (χωρίς το Λουξεμβούργο), καθώς και στις Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο και Τουρκία. Η συσχέτιση είναι μάλιστα πιο ισχυρή στις ασφαλίσεις ζωής, στις οποίες όμως παρουσιάζεται και μεγαλύτερη διασπορά του βαθμού διείσδυσης.

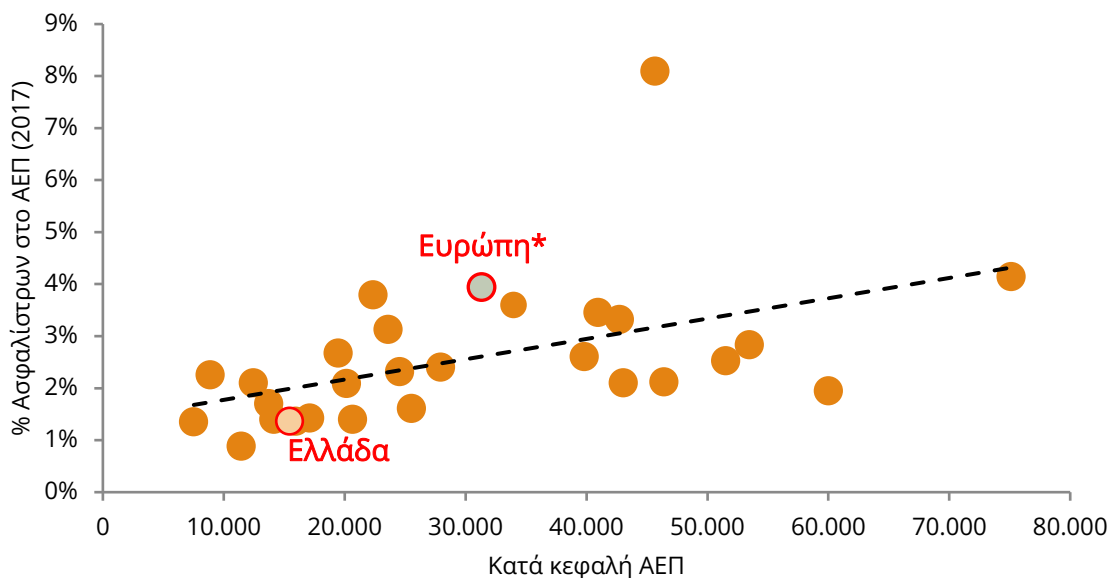
Διάγραμμα 2.6: Διείσδυση ιδιωτικής ασφάλισης ζωής και επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση ΙΟΒΕ. Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία. Δεν περιλαμβάνεται το Λουξεμβούργο που παρουσιάζει ακραία τιμή.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ακόμα και αν ληφθεί υπόψη το επίπεδο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα παραμένει χαμηλή (βρίσκεται κάτω από τη διακεκομμένη γραμμή που αναπαριστά την αναμενόμενη/μέση τιμή καθώς και από τον μέσο όρο Ευρώπης) και στους δύο κλάδους ασφάλισης. Επομένως, η υστέρηση της ασφαλιστικής διείσδυσης στην Ελλάδα δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στις διαφορές στο επίπεδο εισοδήματος/ανάπτυξης.

Διάγραμμα 2.7: Διείσδυση ιδιωτικής ασφάλισης ζημιών και επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση IOBE. Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Πίνακας 2.1: Κατά κεφαλή ΑΕΠ και βαθμός διείσδυσης των ασφαλίσεων ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, 2020

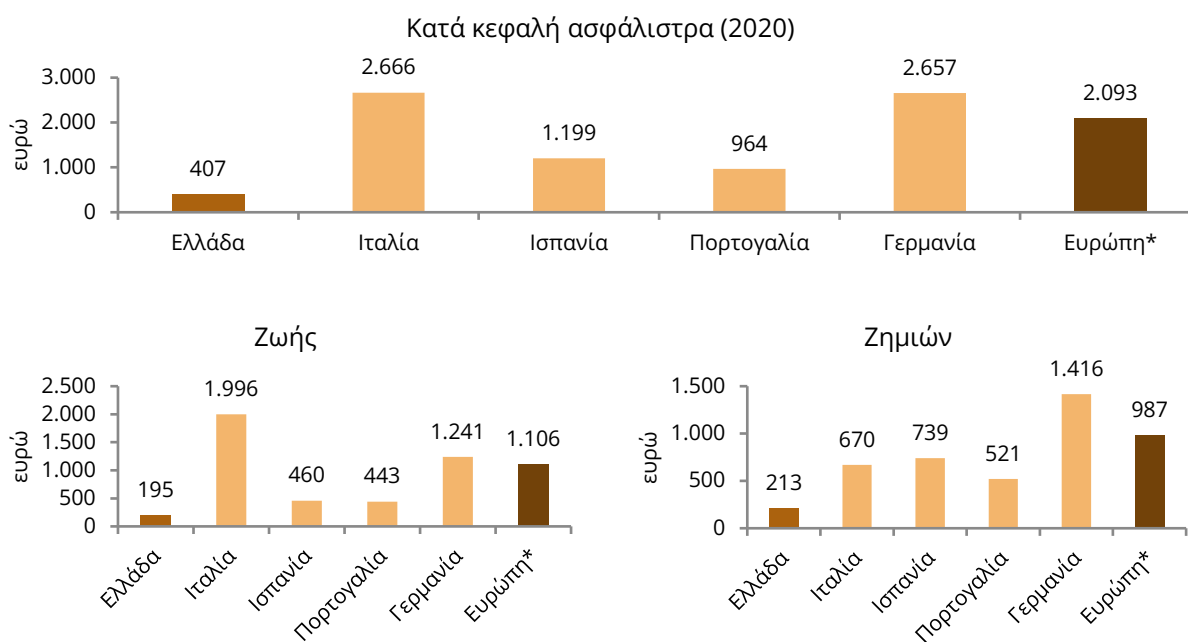
Χώρα	Κατά Κεφαλή ΑΕΠ*	% Ασφαλίσεων Ζωής στο ΑΕΠ (2020)	% Ασφαλίσεων Ζημιών στο ΑΕΠ (2020)	Χώρα	Κατά Κεφαλή ΑΕΠ*	% Ασφαλίσεων Ζωής στο ΑΕΠ (2020)	% Ασφαλίσεων Ζημιών στο ΑΕΠ (2020)
<i>Αυστρία</i>	42.730	1,4%	3,3%	<i>Ισλανδία</i>	51.520	0,1%	2,5%
<i>Βέλγιο</i>	39.830	3,3%	2,6%	<i>Ιταλία</i>	27.940	7,2%	2,4%
<i>Βουλγαρία</i>	8.890	0,3%	2,3%	<i>Λουξεμβούργο</i>	102.650	34,1%	20,5%
<i>Ελβετία</i>	75.120	3,5%	4,1%	<i>Λετονία</i>	15.940	0,5%	1,4%
<i>Κύπρος</i>	24.550	1,9%	2,3%	<i>Μάλτα</i>	25.540	2,7%	1,6%
<i>Τσεχία</i>	20.170	0,8%	2,1%	<i>Ολλανδία</i>	45.670	1,5%	8,1%
<i>Γερμανία</i>	40.950	3,0%	3,5%	<i>Νορβηγία</i>	60.020	3,0%	1,9%
<i>Δανία</i>	53.480	8,3%	2,8%	<i>Πολωνία</i>	13.720	0,9%	1,7%
<i>Εσθονία</i>	20.670	0,3%	1,4%	<i>Πορτογαλία</i>	19.470	2,3%	2,7%
<i>Ισπανία</i>	23.610	1,9%	3,1%	<i>Ρουμανία</i>	11.440	0,3%	0,9%
<i>Φινλανδία</i>	43.040	7,6%	2,1%	<i>Σουηδία</i>	46.420	6,0%	2,1%
<i>Γαλλία</i>	33.980	4,8%	3,6%	<i>Σλοβενία</i>	22.360	1,5%	3,8%
<i>Ελλάδα</i>	15.460	1,3%	1,4%	<i>Σλοβακία</i>	17.110	0,9%	1,4%
<i>Κροατία</i>	12.460	0,7%	2,1%	<i>Τουρκία</i>	7.520	0,3%	1,4%
<i>Ουγγαρία</i>	14.140	1,1%	1,4%	<i>Ευρώπη</i>	33.709	4,4%	3,9%
<i>Ιρλανδία</i>	74.860	0,0%	0,0%				

Πηγή: Eurostat και Insurance Europe. *σε τρέχουσες τιμές.

2.3 Σύγκριση του μεγέθους της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς με άλλες ευρωπαϊκές αγορές

Με συνολικό μέγεθος ασφαλιστικής αγοράς που αντιστοιχεί σε κατά κεφαλή ασφάλιστρα ύψους €405 (στοιχεία 2020), η Ελλάδα καταλαμβάνει μία από τις χαμηλότερες θέσεις στην Ευρώπη με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο (Διάγραμμα 2.8). Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η υστέρηση του μεγέθους της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς αξίζει να επισημανθεί ότι η αντίστοιχη μέση τιμή για το σύνολο των ευρωπαϊκών αγορών είναι 5,2 φορές μεγαλύτερη (€2.087/άτομο). Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες που εξετάζονται³, η διαφορά της Ελλάδας κυμαίνεται από 2,4 φορές έναντι της Πορτογαλίας έως 6,6 φορές έναντι της Ιταλίας.

Διάγραμμα 2.8: Κατά κεφαλή ασφάλιστρα ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση IOBE. *Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Μεγαλύτερη απόσταση εντοπίζεται στον βαθμό ανάπτυξης των ασφαλίσεων ζωής, όπου η διαφορά των κατά κεφαλή ασφαλίσεων στην Ελλάδα κυμαίνεται από 2,3 (Πορτογαλία) έως 10,3 φορές (Ιταλία) και σε 5,7 φορές έναντι του μέσου όρου στην Ευρώπη. Όμως, και στις ασφαλίσεις κατά ζημιών τα

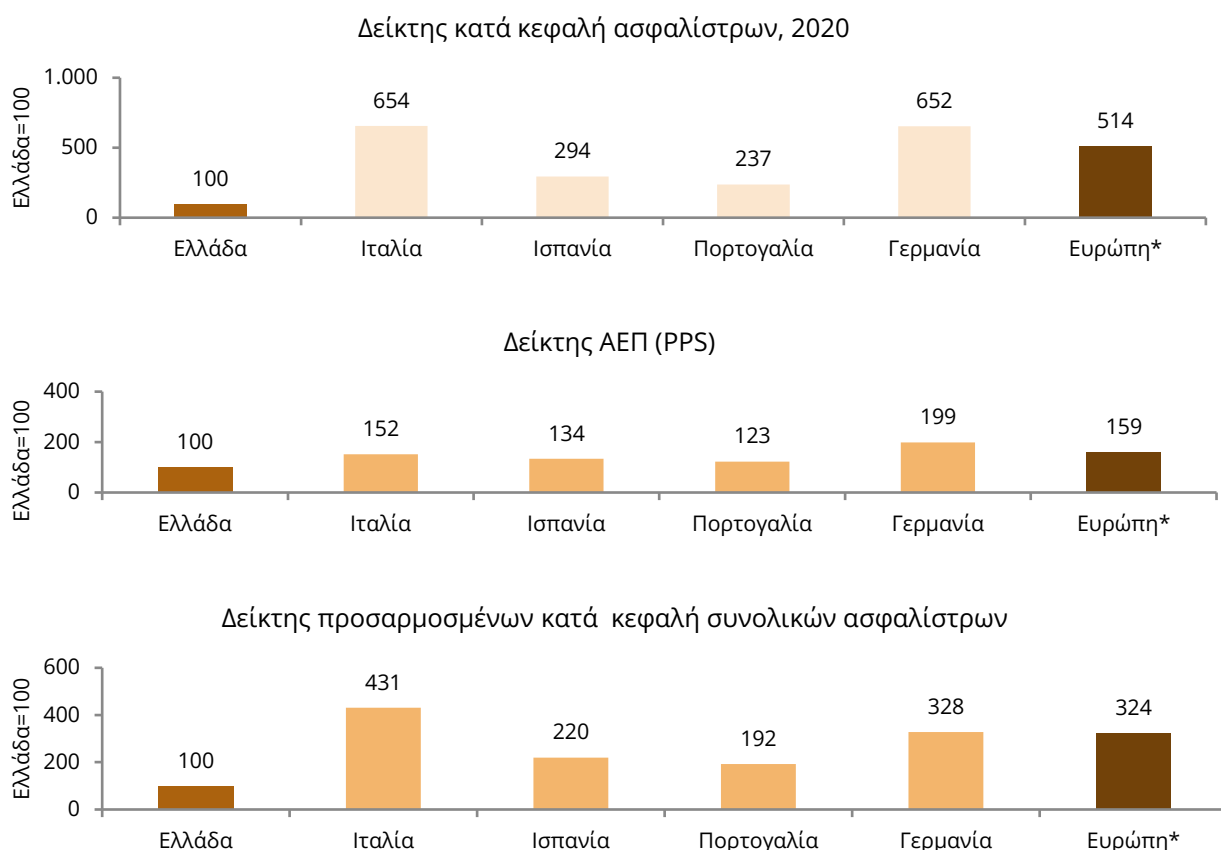
³ Εξετάζονται τα στοιχεία κρατών του ευρωπαϊκού «νότου» (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), καθώς και της Γερμανίας.

κατά κεφαλή ασφαλιστρα είναι από 2,5 φορές στην Πορτογαλία έως 6,7 φορές στη Γερμανία, ενώ στην Ευρώπη είναι κατά μέσο όρο 4,7 φορές υψηλότερα έναντι της Ελλάδας.

Καθώς το μέγεθος της ασφαλιστικής αγοράς και η διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης συσχετίζονται με το επίπεδο του ΑΕΠ, κρίνεται σκόπιμο να «απομονωθεί» η επίδραση του επιπέδου του ΑΕΠ προκειμένου να προσδιοριστεί το μέγεθος της υστέρησης της Ελλάδας που οφείλεται σε άλλους παράγοντες.

Για τον σκοπό αυτό κατασκευάστηκε ένας συγκριτικός δείκτης για το κατά κεφαλή ΑΕΠ των εξεταζόμενων χωρών εκφραζόμενο σε μονάδες ισοδυναμίας αγοραστικής δύναμης (purchasing power standards – PPS). Τέθηκε ως τιμή βάσης (=100) το κατά κεφαλή ΑΕΠ της Ελλάδας το 2020 και εκφράστηκε το κατά κεφαλή ΑΕΠ των άλλων χωρών ανάλογα με την ποσοστιαία διαφορά που εμφάνιζε έναντι της Ελλάδας (Διάγραμμα 2.10).

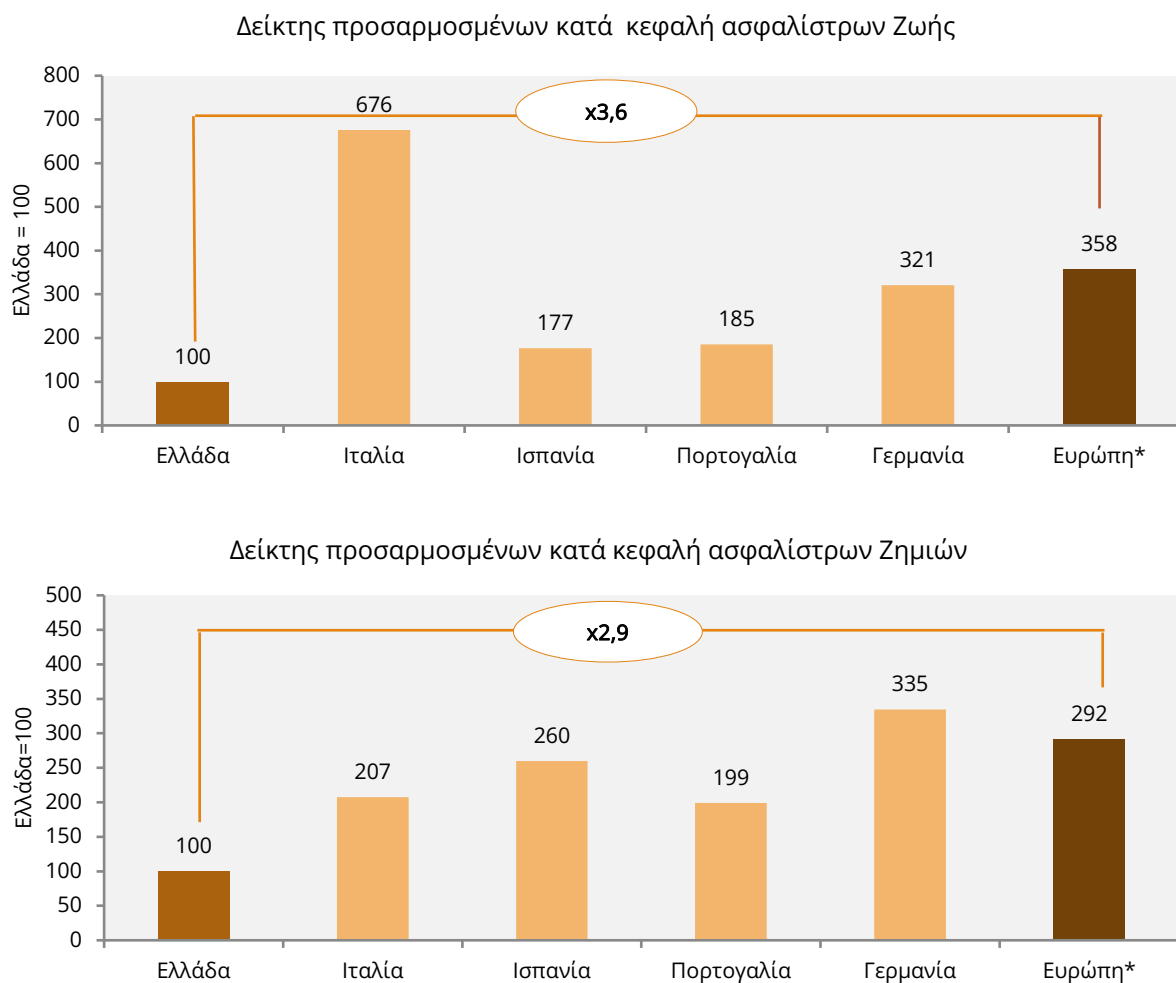
Διάγραμμα 2.9: Δείκτες προσαρμοσμένων κατά κεφαλή συνολικών ασφαλιστρών σε διάφορες χώρες, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση ΙΟΒΕ. *Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Στη συνέχεια διαιρέθηκαν τα κατά κεφαλή ασφαλίστρα με αυτόν τον συγκριτικό δείκτη για κάθε μία χώρα. Τέλος, εκφράστηκε κάθε πηλίκο ως δείκτης προσαρμοσμένων κατά κεφαλή ασφαλιστρων, τόσο για το σύνολο της ιδιωτικής ασφάλισης, όσο και για τους κλάδους ασφάλισης ζημιών και ζωής, όπου και πάλι (για λόγους ευκολίας σύγκρισης) τέθηκε η τιμή βάσης 100 για την Ελλάδα.

Διάγραμμα 2.10: Δείκτες προσαρμοσμένων κατά κεφαλή ασφαλιστρων στους κλάδους ζωής και ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση IOBE. *Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Το ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι παρά την απομόνωση της επίδρασης του εισοδήματος, δηλαδή των διαφορών στη διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης που μπορεί να αποδοθούν σε διαφορές στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε όρους μονάδων αγοραστικής δύναμης (PPS), **η υστέρηση της ελληνικής αγοράς παραμένει σημαντική**. Ειδικότερα, προκύπτει ότι σε όρους προσαρμοσμένων κατά κεφαλή ασφαλιστρων, η ασφαλιστική αγορά κατά ζημιών στην Ευρώπη έχει κατά μέσο όρο σχεδόν τριπλάσιο

μέγεθος συγκριτικά με την ελληνική αγορά. Αντίστοιχα, η αγορά ασφαλίσεων ζωής είναι κατά μέσο όρο 3,6 φορές μεγαλύτερη. Συνολικά, ο προσαρμοσμένος με βάση το κατά κεφαλή ΑΕΠ **βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ευρώπη είναι κατά 3,2 φορές μεγαλύτερος συγκριτικά με την Ελλάδα**, όταν χωρίς τη διόρθωση για τις εισοδηματικές διαφορές είναι περίπου 5,1 φορές μεγαλύτερος.

2.4 Παραγωγή ασφαλιστρων ανά κλάδο ασφάλισης

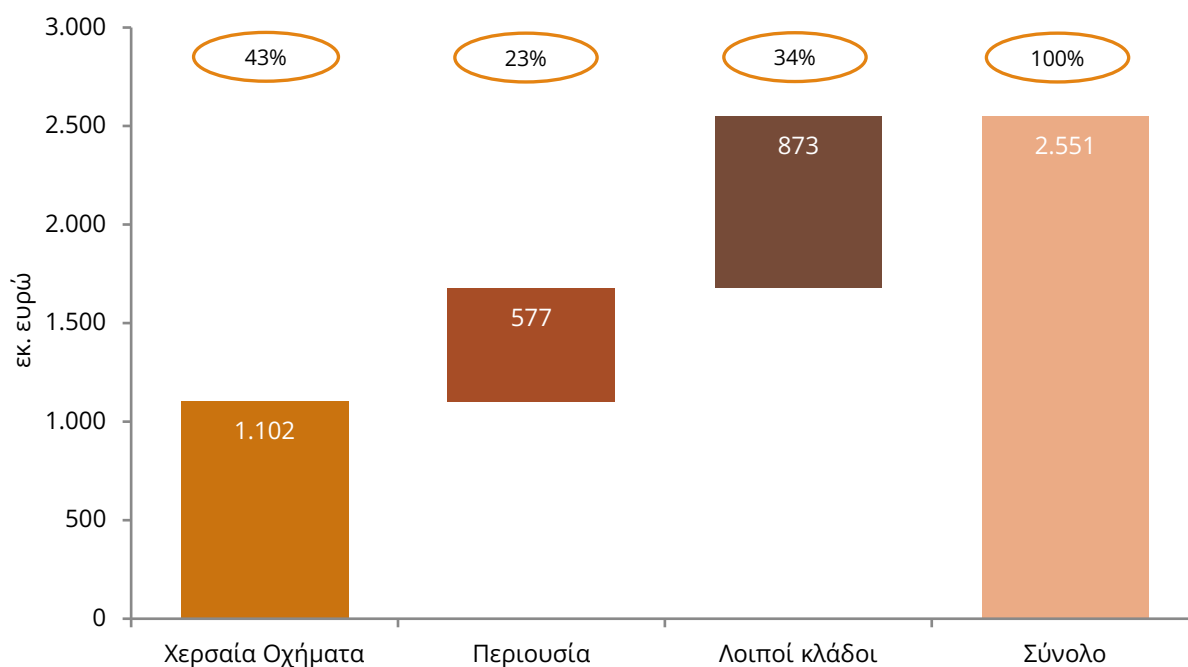
2.4.1 ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ

Η **ασφάλιση χερσαίων οχημάτων**, η οποία περιλαμβάνει την υποχρεωτική ασφάλιση αστικής ευθύνης και άλλες μη υποχρεωτικές καλύψεις για τα χερσαία οχήματα, αποτελεί διαχρονικά τον μεγαλύτερο κλάδο ασφάλισης κατά ζημιών στην Ελλάδα. Με παραγωγή ασφαλιστρων που προσέγγισε τα €1.102 εκατ. το 2022, η ασφάλιση χερσαίων οχημάτων συγκέντρωσε το 43% των συνολικών ασφαλιστρων κατά ζημιών (Διάγραμμα 2.11), ποσοστό που αποτελεί ιστορικό χαμηλό.

Οι **ασφαλίσεις περιουσίας**, στις οποίες περιλαμβάνονται οι ασφαλίσεις κατά ζημιών που προέρχονται από πυρκαγιά, στοιχεία φύσεως ή άλλες αιτίες, καθώς και από διάφορες χρηματικές απώλειες, είναι ο δεύτερος σε σημαντικότητα ασφαλιστικός κλάδος ζημιών στην Ελλάδα. Το 2022 η παραγωγή ασφαλιστρων για ασφαλίσεις περιουσίας διαμορφώθηκε σε €577 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 23% της συνολικής παραγωγής ασφαλιστρων ζημιών.

Οι **λοιποί κλάδοι ασφαλίσεων** συγκέντρωσαν το 2022 το υπόλοιπο 34% της αγοράς ασφαλίσεων κατά ζημιών, με παραγωγή ασφαλιστρων που έφτασε τα €873 εκατ.. Σε αυτούς περιλαμβάνονται: α) οι **ασφαλίσεις αστικής ευθύνης εκτός χερσαίων οχημάτων** (γενική αστική ευθύνη, αστική ευθύνη πλοίων και αεροσκαφών), οι οποίες συγκέντρωσαν περίπου το 6% της αγοράς ασφαλίσεων κατά ζημιών, με παραγωγή ασφαλιστρων που εκτιμάται για το 2022 σε €145 εκατ., β) οι **ασφαλίσεις ατυχήματος και ασθένειας** με παραγωγή που διαμορφώθηκε το 2022 σε 425 εκατ. (17% των ασφαλίσεων ζημιών) και σημαντική αύξηση του μεριδίου τους, γ) οι ασφαλίσεις μεταφορών και σκαφών (€44 εκατ. ή το 2% των ασφαλίσεων ζημιών το 2022) και δ) οι **λοιπές ασφαλίσεις** (κλάδοι πιστώσεων, εγγυήσεων, νομικής προστασίας και βοήθειας) με παραγωγή που προσέγγισε τα €261 εκατ. ή το 10% των ασφαλίσεων ζημιών το 2022.

Διάγραμμα 2.11: Ασφάλιστρα κατά ζημιών ανά κλάδο, 2022e

Πηγή: ΕΑΕΕ, Ανάλυση IOBE. Οι ασφαλίσεις κατά ζημιών μπορούν να διακριθούν στις ασφαλίσεις χερσαίων οχημάτων (περιλαμβανομένης της ασφάλισης αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων), περιουσίας, αστικής ευθύνης, ατυχήματος και υγείας, μεταφορών και σκαφών και σε άλλες ασφαλίσεις (Πιστώσεις, Εγγυήσεις, Νομική προστασία και Βοήθεια). Κάθε κατηγορία ασφάλισης περιλαμβάνει περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς κλάδους. e: Εκτίμηση.

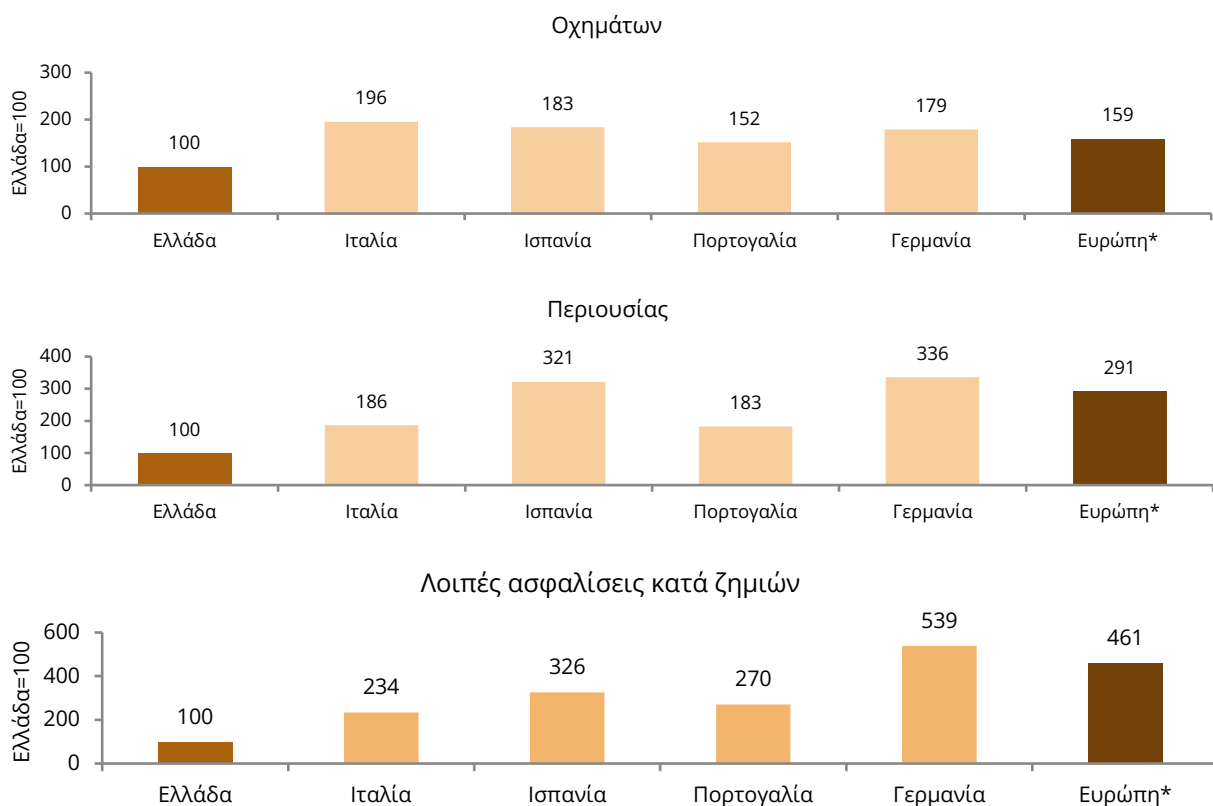
Σε σύγκριση με τους επιμέρους τομείς ασφαλίσεων κατά ζημιών σε άλλες χώρες, η Ελλάδα παρουσιάζει τεράστια διαφορά στις ασφαλίσεις περιουσίας και στις λοιπές ασφαλίσεις κατά ζημιών, ακόμα και μετά την προσαρμογή για το εισόδημα σε μονάδες αγοραστικής δύναμης. Σχετικά μικρότερη είναι απόσταση στις ασφαλίσεις οχημάτων (Διάγραμμα 2.12).

Ειδικότερα, από την εξέταση των τριών βασικών κλάδων ασφάλισης κατά ζημιών (οχήματα, περιουσία, λοιπές ασφαλίσεις) και απομονώνοντας την επίδραση του εισοδήματος (σε μονάδες αγοραστικής δύναμης) προκύπτει ότι, κατά μέσο όρο, το επίπεδο ανάπτυξης των ασφαλίσεων οχημάτων στην Ευρώπη είναι κατά 60% υψηλότερο από την Ελλάδα. Στις ασφαλίσεις περιουσίας η απόσταση μεγαλώνει, καθώς τα προσαρμοσμένα με βάση το ΑΕΠ κατά κεφαλή ασφάλιστρα στην Ευρώπη είναι 2,9 φορές υψηλότερα από την Ελλάδα. Στις λοιπές ασφαλίσεις ζημιών, όπως αστική ευθύνη, ατύχημα και ασθένεια, εμπορεύματα, νομική προστασία και βοήθεια, η απόκλιση, εξαιτίας της μικρής διεύθυνσης, είναι ακόμα μεγαλύτερη (4,6 φορές).

Οι ανά κλάδο αποκλίσεις της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς από άλλες ευρωπαϊκές αγορές χρήζουν εξέτασης, ώστε αφενός να διαπιστωθούν τυχόν ιδιαιτερότητες ή/και άλλοι παράγοντες που

συμβάλλουν σε αυτές, αφετέρου να προσδιοριστεί το μέγεθος της δυνητικής ανάπτυξης της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς και να αναζητηθούν τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε αυτή να επιτευχθεί.

Διάγραμμα 2.12: Δείκτες προσαρμοσμένων ασφαλίσεων στους κλάδους ζημιών σε διάφορες χώρες, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat, Ανάλυση ΙΟΒΕ. *Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

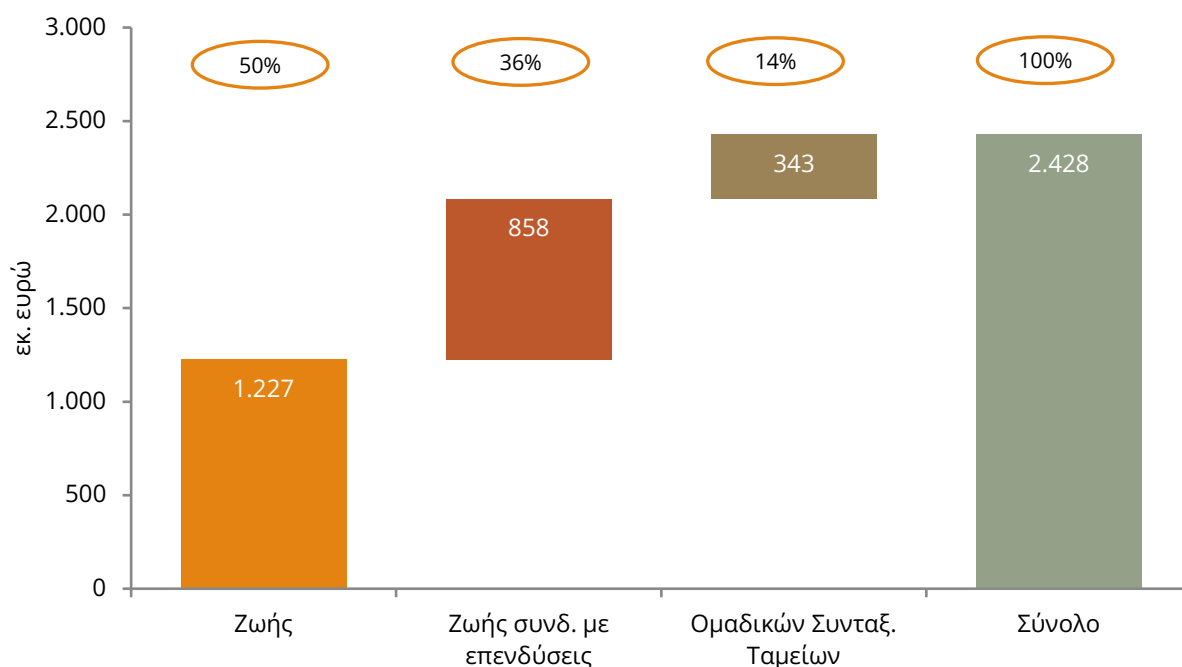
2.4.2 ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ

Οι κλασικές ασφαλίσσεις ζωής και τα συνταξιοδοτικά/αποταμιευτικά προγράμματα, συνδεδεμένα ή μη με επενδύσεις, κυριαρχούν στις ασφαλίσσεις του κλάδου ασφαλίσεων ζωής (Διάγραμμα 2.13).

Ειδικότερα, οι **ασφαλίσσεις ζωής** συγκέντρωσαν το 2022 το 50% του συνόλου των ασφαλίσεων του ευρύτερου κλάδου ασφαλίσεων ζωής, με παραγωγή ασφαλίσεων που έφτασε στα €1,227 δισ..

Οι **συνδεδεμένες με επενδύσεις ασφαλίσσεις ζωής** συνιστούσαν το 2022 το 36% του κλάδου ζωής, με παραγωγή ασφαλίσεων €858 εκατ., ενώ η **διαχείριση ομαδικών συνταξιοδοτικών κεφαλαίων** συγκέντρωσε το 2022 το 14% της παραγωγής του κλάδου ζωής με παραγωγή €343 εκατ..

Διάγραμμα 2.13: Ασφάλιστρα ζωής ανά κλάδο, 2022e

Πηγή: ΕΑΕΕ, Ανάλυση IOBE. Ο κλάδος Ζωής περιλαμβάνει και τις σχετικές συμπληρωματικές ασφαλίσεις υγείας.

2.5 Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της ασφαλιστικής αγοράς

Η εγχώρια ασφαλιστική αγορά επηρεάζεται από πλήθος οικονομικών, θεσμικών και άλλων παραγόντων, οι οποίοι προσδιορίζουν τόσο τη δυναμική της ζήτησης για ασφαλιστική προστασία, όσο και τις διαφορές στη διεύθυνση της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Πίνακας 2.2). Ουσιαστική επίδραση στον ασφαλιστικό κλάδο ασκεί και το πλαίσιο εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, το οποίο, μαζί με το οικονομικό περιβάλλον, τον ανταγωνισμό και την τεχνολογία, προσδιορίζει τις επιχειρησιακές λειτουργίες και τη συμπεριφορά των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην αγορά, και συμβάλλει στην εμπιστοσύνη των ασφαλισμένων στην ιδιωτική ασφάλιση.

Πίνακας 2.2: Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της ασφαλιστικής αγοράς

Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της ασφαλιστικής αγοράς	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> Επίπεδο και ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης Τιμές ασφαλιστρών (ύψος ασφαλιστικής κάλυψης, συχνότητα επέλευσης κινδύνων, αποτελεσματικότητα επιλογής κινδύνων, δύναμη αγοράς, φάση αγοράς, φορολόγηση) Δομή οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. επίπεδο βιομηχανικής ανάπτυξης, εξαγωγές, επαγγέλματα, διάρθρωση προσφοράς) Πρότυπο αποταμίευσης Αποδόσεις – επιτόκια και επίπεδο κινδύνου εναλλακτικών επενδυτικών / αποταμιευτικών τοποθετήσεων Τεχνολογικές εξελίξεις (αναδυόμενοι κίνδυνοι, ψηφιοποίηση οικονομίας)
ΘΕΣΜΙΚΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης – ρόλος ιδιωτικής ασφάλισης, ποσοστό αναπλήρωσης σύνταξης, δαπάνες κοινωνικής προστασίας Δημόσιο «δίχτυ» ασφαλείας (π.χ. νομοθεσία και ιστορικό αποζημιώσεων από το κράτος για φυσικές καταστροφές) Ρυθμίσεις ή πάγιες πρακτικές (π.χ. υποχρέωση από τράπεζες για ασφάλιση ζωής σε περίπτωση απόκτησης κατοικίας με στεγαστικό δάνειο) Κίνητρα (π.χ. φοροαπαλλαγές στα ασφαλίστρα) Υποχρεωτικές ασφαλίσεις και αποτελεσματικότητα στην παρακολούθηση συμμόρφωσης με την υποχρέωση ασφάλισης
ΛΟΙΠΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> Εμπιστοσύνη στην ιδιωτική ασφάλιση – Εποπτεία ασφαλιστικής αγοράς, τήρηση ισχύος συμβολαίων, αξιοπιστία/φερεγγυότητα αγοράς Βαθμός ενημέρωσης για τα οφέλη της ασφαλιστικής προστασίας – Βασική χρηματοοικονομική εκπαίδευση ατόμων

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Επίπεδο και ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης. Η πορεία της οικονομίας επηρεάζει καίρια τις εξελίξεις στην ασφαλιστική αγορά. Η παραγωγή ασφαλιστρών ζημιών και ζωής στην Ελλάδα ακολουθεί στενά (αλλά όχι πλήρως) τις διακυμάνσεις του ΑΕΠ, καθώς το ΑΕΠ συνδέεται με κρίσιμες μεταβλητές για την εξέλιξη των ασφαλιστικών εργασιών, όπως το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, η αξία και ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών και ο στόλος οχημάτων. Η σχέση αιτιότητας μεταξύ ΑΕΠ και παραγωγής ασφαλιστρών μπορεί να λειτουργεί αμφίδρομα. Αυτό σημαίνει ότι η αύξηση του ΑΕΠ επιδρά θετικά στο ύψος της παραγωγής ασφαλιστρών, αλλά και ότι η ανάπτυξη της ασφαλιστικής αγοράς συμβάλει μέσω διαφορετικών οδών στην οικονομική ανάπτυξη (επενδύσεις, αποζημιώσεις, διαχείριση κινδύνων, κ.ά.).

Τιμές ασφαλιστρών. Το μέγεθος της ασφαλιστικής αγοράς και η ζήτηση για ασφάλιση επηρεάζονται και από τις τιμές των ασφαλιστρών. Τα ασφαλίστρα αντανακλούν, μεταξύ άλλων, το ύψος της ασφαλιστικής κάλυψης και τη συχνότητα επέλευσης κινδύνων (που συνδυαστικά προσδιορίζουν τις αναμενόμενες ζημιές), την αποτελεσματικότητα των ασφαλιστικών εταιριών στην επιλογή των κινδύνων (underwriting), τη δύναμη αγοράς των αντισυμβαλλομένων (market power), τη φάση της ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής αγοράς (soft έναντι hard αγορά) και τους εφαρμοζόμενους συντελεστές φορολόγησης.

Πίνακας 2.3: Φόρος ασφαλιστρων ανά κλάδο ασφάλισης (%)

	Μέχρι Ιούλιο 2015	Ισχύον	Παρατήρηση
Κλάδος Αυτοκινήτου	10	15	Εξαίρεση η κάλυψη πυρκαγιάς που παρέμεινε στο 20%
Κλάδος Πυρός	10	15	Εξαίρεση η κάλυψη πυρκαγιάς που παρέμεινε στο 20%
Κλάδος Ζωής	0 > 10ετίας 4 < 10ετίας	0 > 10ετίας 4 < 10ετίας	Αν υπάρχει και συμπληρωματική κάλυψη Υγείας (Ασθένεια ή Ατύχημα), επ' αυτής εφαρμόζεται φόρος 15%
Κλάδος Βοηθείας	10	15	
Κλάδος Γενικής Αστικής Ευθύνης	10	15	
Κλάδος Ατυχημάτων	10	15	
Κλάδος Ασθενειών	10	15	
Κλάδος Πλοίων / Αεροσκαφών	0	0	
Κλάδος Σκαφών	0	0	
Κλάδος Μεταφορών	0 ή 10	15	Εξομοιώθηκαν οι διεθνείς με τις εθνικές μεταφορές
Λοιποί κλάδοι	10	15	

Πηγή: ΕΑΕΕ.

Αξίζει να επισημανθεί ότι οι **φόροι** αποτελούν σημαντικό τμήμα των ασφαλιστρων (Πίνακας 2.3). Οι συντελεστές του φόρου ασφαλιστρων στην Ελλάδα αυξήθηκαν τον Ιούλιο του 2015 με τον Νόμο 4334/2015, ενώ με τον ίδιο νόμο καταργήθηκαν όλες οι σχετικές φορολογικές απαλλαγές⁴.

Σε σύγκριση με άλλες χώρες προκύπτει ότι η φορολογική επιβάρυνση των ασφαλιστρων στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερη, ιδίως όσον αφορά τις ασφαλίσεις ασθενειών, στις οποίες ο φορολογικός συντελεστής στις εξεταζόμενες χώρες είναι είτε μηδενικός είτε πολύ χαμηλός (Πίνακας 2.4).

⁴ Η κύρια απαλλαγή που διατηρήθηκε είναι στα ασφάλιστρα ζωής σε συμβόλαια με διάρκεια τουλάχιστον 10 ετών.

Πίνακας 2.4: Φορολογικοί συντελεστές επί των ασφαλίσεων σε διάφορες χώρες, 2022 (%)

Κλάδος	Ελλάδα	Ιταλία	Ισπανία	Πορτογαλία	Γερμανία	Παρατηρήσεις
Πυρκαγιά	20	21,25	8	9	22	Γερμανία: Στο 60% του ασφαλιστρού
Αστική ευθύνη οχημάτων	15	12,5	8	9	19	
Ατυχήματα	15	2,5	8	5	19	
Ασθένεια	15	2,5	Εξαιρείται	5	Εξαιρείται	Γερμανία: Υπό προϋποθέσεις
Γενική Αστική Ευθύνη	15	21,25	8	9	19	
Ζωή	0 ή 4*	Εξαιρείται	Εξαιρείται	Εξαιρείται	Εξαιρείται	Ελλάδα: Ο φόρος 4% αφορά στα συμβόλαια με διάρκεια μικρότερη από 10 έτη

Πηγή: Insurance Europe. *Για συμβόλαια με διάρκεια μικρότερη από 10 έτη.

Δομή της οικονομικής δραστηριότητας. Η δομή της οικονομικής δραστηριότητας, με την έννοια: α) της συμμετοχής των βιομηχανικών, εμπορικών, κατασκευαστικών, αγροτικών δραστηριοτήτων και των υπηρεσιών στη διαμόρφωση του συνολικού εγχώριου προϊόντος, β) της έντασης των εμπορικών συναλλαγών με το εξωτερικό (βαθμός εξωστρέφειας και εισαγωγική διείσδυση) και γ) της δομής της προσφοράς στην οικονομία όπως αυτή αντανακλάται στην κατανομή του μεγέθους των επιχειρήσεων, προσδιορίζει τη δυναμική αγορά ασφαλίσεων κυρίως στον κλάδο ζημιών και επηρεάζει το ύψος της παραγωγής ασφαλίσεων και τον βαθμό υποασφάλισης σε κάθε χώρα⁵.

Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό βαθμό εξωστρέφειας και έντασης εμπορικών συναλλαγών με το εξωτερικό (αλλά με τάση ενίσχυσης), υψηλή συμμετοχή των υπηρεσιών στο ΑΕΠ και κατακερματισμένη δομή προσφοράς με πλήθος μικρών και πολύ μικρών επιχειρηματικών μονάδων, οι οποίες δεν μπορούν να αξιοποιήσουν οικονομίες κλίμακος και να περιορίσουν το κόστος ασφάλισης επί της αξίας παραγωγής τους. Αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν τον βαθμό διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, συμβάλλοντας στην υποασφάλιση της χώρας και στις διαφορές που παρουσιάζει έναντι άλλων χωρών.

⁵ Η υποασφάλιση αναφέρεται στη διαφορά μεταξύ του επιπέδου ασφαλιστικών καλύψεων που είναι οικονομικά επωφελείς και του πραγματοποιημένου επιπέδου ασφάλισης.

Πρότυπο αποταμίευσης. Το πρότυπο αποταμίευσης προσδιορίζεται από το ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος που δεν καταναλώνουν τα νοικοκυριά, καθώς και από τη μορφή τοποθέτησης των συσσωρευμένων αποταμιευτικών πόρων στα επιμέρους πραγματικά και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Οι ασφαλίσεις ζωής και τα συνταξιοδοτικά προγράμματα αποτελούν μια μορφή μακροχρόνιας αποταμίευσης των νοικοκυριών, σε αντιδιαστολή με την τοποθέτηση των αποταμιεύσεων σε πραγματικά περιουσιακά στοιχεία (real assets) όπως ακίνητα, ατομικές επιχειρήσεις, οχήματα και άλλα στοιχεία. Τα πραγματικά περιουσιακά στοιχεία συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων των ελληνικών νοικοκυριών. Επιπρόσθετα, η βαρύτητά τους είναι μεγαλύτερη συγκριτικά με άλλες χώρες, δείγμα της προτίμησης των νοικοκυριών για τη συγκεκριμένη μορφή μετασχηματισμού των αποταμιευτικών πόρων. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία των νοικοκυριών στην Ελλάδα περιλαμβάνουν κυρίως τραπεζικές καταθέσεις σε αντίθεση με άλλες χώρες, στις οποίες το χαρτοφυλάκιο των νοικοκυριών είναι αρκετά πιο διαφοροποιημένο. Σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁶, τα συνταξιοδοτικά προγράμματα και οι ασφαλίσεις ζωής συμμετείχαν το 2017 με πολύ χαμηλό ποσοστό στην αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών στην Ελλάδα, όταν κατά μέσο όρο στην Ευρωζώνη η συμμετοχή τους έφτανε στο 23,1%⁷.

Την ίδια στιγμή ο συνολικός **ρυθμός αποταμίευσης** στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά χαμηλός, αποκλίνοντας σημαντικά από άλλες χώρες της Ευρώπης. Υπό αυτές τις συνθήκες (χαμηλό ή αρνητικό ποσοστό συνολικής αποταμίευσης και παγιωμένο πρότυπο αποταμίευσης) φαίνεται ότι απαιτούνται κίνητρα, αλλά και ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια από τις ασφαλιστικές εταιρίες στην Ελλάδα για την ανάδειξη του οφέλους από τη διαφοροποίηση των περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών με την ένταξη σε μακροχρόνια αποταμιευτικά προγράμματα.

Αποδόσεις και επιτόκια. Η πορεία των επιτοκίων και των προσαρμοσμένων στον κίνδυνο και στη διάρκεια της επένδυσης αποδόσεων προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό τις ροές ασφαλιστρων στον κλάδο ασφαλίσεων ζωής και ειδικά προς τα αποταμιευτικά και επενδυτικά προγράμματα που προσφέρουν οι ασφαλιστικές εταιρίες, με εγγυημένη ή χωρίς εγγυημένη απόδοση.

Δημόσιο «δίχτυ» ασφαλείας. Η ύπαρξη δημόσιας ασφαλιστικής προστασίας, η οποία αποτελεί υποχρέωση του κράτους σε περιπτώσεις επέλευσης καταστροφικών κινδύνων και φυσικών καταστροφών, επηρεάζει τη συμπεριφορά των ατόμων ως προς τη λήψη πρόσθετης ιδιωτικής ασφαλιστικής κάλυψης για καταστροφικούς κινδύνους. Στην ελληνική νομοθεσία προβλέπεται αποκατάσταση των ζημιών που προκαλούνται σε κτίρια από σεισμούς, πλημμύρες, πυρκαγιές και κατολισθήσεις, εφόσον έχει οριοθετηθεί η πληγείσα περιοχή, καθώς και αποζημίωση πληγείσων

⁶ ECB (2020), The Household Finance and Consumption Survey. Wave 2017 statistical tables.

⁷ Λόγω μικρού αριθμού απαντήσεων, το μερίδιο των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων και των ασφαλίσεων ζωής επί του συνόλου των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών στην Ελλάδα δεν παρουσιάζεται στη συγκεκριμένη έρευνα. Στο προηγούμενο κύμα της έρευνας, με αναφορά στο έτος 2014, το αντίστοιχο μερίδιο ήταν 1,5%.

επιχειρήσεων κατόπιν λεπτομερούς καταγραφής των ζημιών. Προβλέπεται επίσης οικονομική ενίσχυση σε θεομηνιόπληκτους και σεισμόπληκτους της χώρας, ενώ ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) έχει αναλάβει το έργο της εξατομίκευσης των ζημιών στη γεωργία και στην κτηνοτροφία που προκαλούνται γενικά από θεομηνίες και άλλα έκτακτα γεγονότα. Η αντιλαμβανόμενη προστασία από το κράτος σε περίπτωση φυσικών καταστροφών εξασθενίζει τα κίνητρα νοικοκυριών και επιχειρήσεων για την αναζήτηση του κατάλληλου προγράμματος ασφαλιστικής προστασίας από την ιδιωτική ασφάλιση, επηρεάζοντας τη ζήτηση των σχετικών ασφαλιστικών προϊόντων.

Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Ο τρόπος και η αποτελεσματικότητα με την οποία το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης συμπράττει/συνεργάζεται με την ιδιωτική ασφάλιση για να εκπληρώσει την αποστολή του επηρεάζει τον βαθμό διείσδυσης των ασφαλίσεων ζωής και ερμηνεύει διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των χωρών.

Στον τομέα των συντάξεων και στο πλαίσιο του σχήματος των τριών πυλώνων του ασφαλιστικού συστήματος (βασική κρατική σύνταξη, επαγγελματικά ταμεία, ιδιωτική ασφάλιση)⁸, το ελληνικό σύστημα χαρακτηρίζεται από την ολοκληρωτική κυριαρχία του πρώτου πυλώνα, με τον δεύτερο πυλώνα να έχει ξεκινήσει σχετικά πρόσφατα και να έχει πολύ μικρή παρουσία. Οι παραδοσιακές ιδιωτικές ασφαλίσεις παρουσιάζουν υψηλότερη δραστηριότητα, ωστόσο παραμένουν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Τα ποσοστά αναπλήρωσης της σύνταξης στην Ελλάδα κατά το παρελθόν διατηρούσαν στις περισσότερες περιπτώσεις το επίπεδο διαβίωσης που είχε επιτευχθεί στις διάρκειες του εργασιακού βίου και δεν καθιστούσαν απαραίτητη την αναζήτηση πρόσθετων πηγών εξασφάλισης. Ωστόσο, η δραστική τους μείωση τα τελευταία χρόνια δημιουργεί μια θετική προοπτική για την ενίσχυση του συμπληρωματικού ρόλου της ιδιωτικής ασφάλισης, η οποία όμως καλείται να αυξήσει τη διείσδυσή της σε ένα περιβάλλον περιορισμένου διαθέσιμου εισοδήματος και χαμηλής ροπής προς αποταμίευση.

Στον τομέα της υγείας, οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες, καλύπτονται κατά κύριο λόγο από τα ασφαλιστικά ταμεία και τη γενική κυβέρνηση. Ο ρόλος της ιδιωτικής ασφάλισης υγείας είναι ακόμα αρκετά περιορισμένος στην Ελλάδα, τόσο με βάση τη συμμετοχή της στις δαπάνες όσο και συγκρινόμενος με άλλες χώρες, ενώ οι απευθείας δαπάνες των νοικοκυριών στην Ελλάδα ως ποσοστό επί των συνολικών δαπανών υγειονομικής περίθαλψης είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ευρώπη και υπερδιπλάσιες του μέσου ευρωπαϊκού όρου⁹. Τα δύο αυτά στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχουν περιθώρια ενίσχυσης του ρόλου της ιδιωτικής ασφάλισης υγείας,

⁸ Εναλλακτικά οι πυλώνες θα μπορούσαν να αφορούν υποχρεωτικές εισφορές, υποχρεωτικές αποταμιεύσεις και εθελοντικές αποταμιεύσεις.

⁹ <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SHA>

τα οποία διευρύνονται σε ένα περιβάλλον δημοσιονομικών περιορισμών και περαιτέρω γήρανσης του πληθυσμού.

Υποχρεωτικές ασφάλισεις. Η νομοθεσία που καθορίζει συγκεκριμένους τύπους ασφάλισης ως υποχρεωτικούς, διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του μεγέθους κάθε ασφαλιστικής αγοράς και κατά συνέπεια στις διαφορές που παρατηρούνται στη διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης μεταξύ των χωρών¹⁰. Η θεσμοθέτηση υποχρεωτικών ασφαλίσεων και ο βαθμός συμμόρφωσης προς αυτές, μπορεί να εξηγήσουν ένα μέρος των διαφορών στο επίπεδο διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης μεταξύ των χωρών¹¹.

Βαθμός ενημέρωσης για τα οφέλη της ιδιωτικής ασφάλισης. Η πληροφόρηση για τα οφέλη της ασφάλισης και η δημιουργία ασφαλιστικής συνείδησης σε πολίτες και επιχειρήσεις συμβάλλουν στην αύξηση της διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντική είναι και η ενημέρωση για τις θεμελιώδεις αλλαγές που συμβαίνουν στην κοινωνία μας, όπως οι αλλαγές στην κοινωνική ασφάλιση, ώστε τα άτομα να είναι σε θέση να επιλέξουν τα κατάλληλα προγράμματα αποταμίευσης και υγειονομικής περίθαλψης.

Εμπιστοσύνη στην ιδιωτική ασφάλιση. Η εμπιστοσύνη στην ικανότητα των ασφαλιστικών εταιριών να αποζημιώνουν τους ασφαλισμένους, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα μακροχρόνια αποταμιευτικά προϊόντα, λειτουργεί καταλυτικά στη διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης και στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που αυτή παρέχει στην οικονομία. Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης απαιτεί τη συνεχή εξασφάλιση της αξιοπιστίας της ασφαλιστικής αγοράς, η οποία προκύπτει: α) από τη λειτουργία (προληπτικών) εποπτικών και εγγυητικών μηχανισμών, που με συνέπεια διασφαλίζουν τη φερεγγυότητα των ασφαλιστικών εταιριών και την τήρηση των συμβολαίων και β) από τις πρακτικές των ίδιων των ασφαλιστικών εταιριών και των διαμεσολαβούντων και την ποιότητα υπηρεσιών που παρέχουν στους ασφαλισμένους.

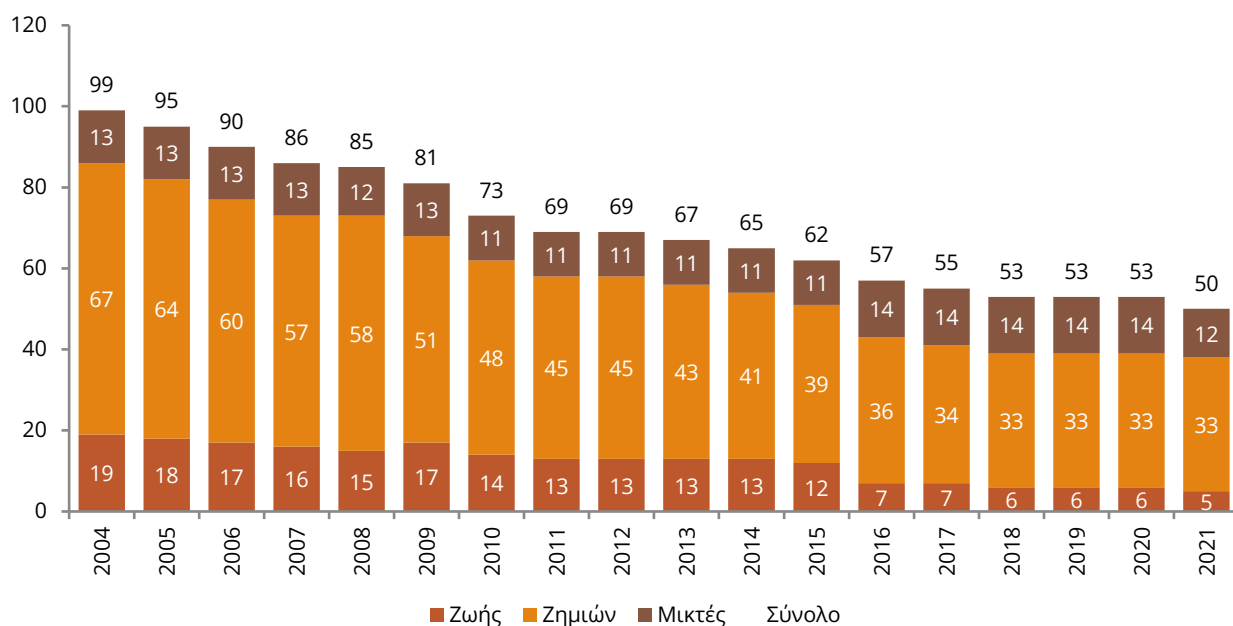
¹⁰ Στην Ελλάδα, εκτός από τις περιπτώσεις της ασφάλισης αστικής ευθύνης έναντι τρίτων από όχημα και από χρήση επαγγελματικού σκάφους αναψυχής, η ιδιωτική ασφάλιση είναι υποχρεωτική και σε άλλες περιπτώσεις, όπως ενδεικτικά: α) Ασφάλιση για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων, β) Ασφάλιση για την πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών στο περιβάλλον και γ) Αστική Ευθύνη Διαμεσολαβούντων και Ορκωτών Λογιστών.

¹¹ Επίδραση που πολλαπλασιάζεται με τη δυνατότητα σταυροειδών πωλήσεων (cross-selling) ασφαλιστικών προϊόντων.

2.6 Αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων

Στην ελληνική ασφαλιστική αγορά δραστηριοποιήθηκαν 50 ασφαλιστικές επιχειρήσεις το 2021, με την πλειονότητά τους (33) να παρέχει αποκλειστικά ασφαλίσεις κατά ζημιών (Διάγραμμα 2.14). Αποκλειστικά στις ασφαλίσεις ζωής δραστηριοποιήθηκαν 5 ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ενώ οι υπόλοιπες 12 επιχειρήσεις ήταν μικτές, παρείχαν δηλαδή τόσο καλύψεις ζωής όσο και ζημιών. Η μείωση του αριθμού των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ήταν από τα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας συνεχής και σημαντική -με πιο έντονη τη μείωση στον αριθμό των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις ασφαλίσεις κατά ζημιών.

Διάγραμμα 2.14: Αριθμός ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2004-2021

Πηγή: ΕΑΕΕ.

Με βάση το καθεστώς εγκατάστασης, η πλειονότητα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων είναι ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρίες, ενώ λιγότερα είναι τα υποκαταστήματα αλλοδαπών ασφαλιστικών επιχειρήσεων (Διάγραμμα 2.15). Επιπρόσθετα, ασφαλιστική δραστηριότητα στην Ελλάδα ασκούν και ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε., με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, και οι οποίες εποπτεύονται, ως προς τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση, από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές των χωρών καταγωγής τους.

Διάγραμμα 2.15: Κατανομή ασφαλιστικών επιχειρήσεων με βάση το καθεστώς εγκατάστασης και λειτουργίας, 2022e

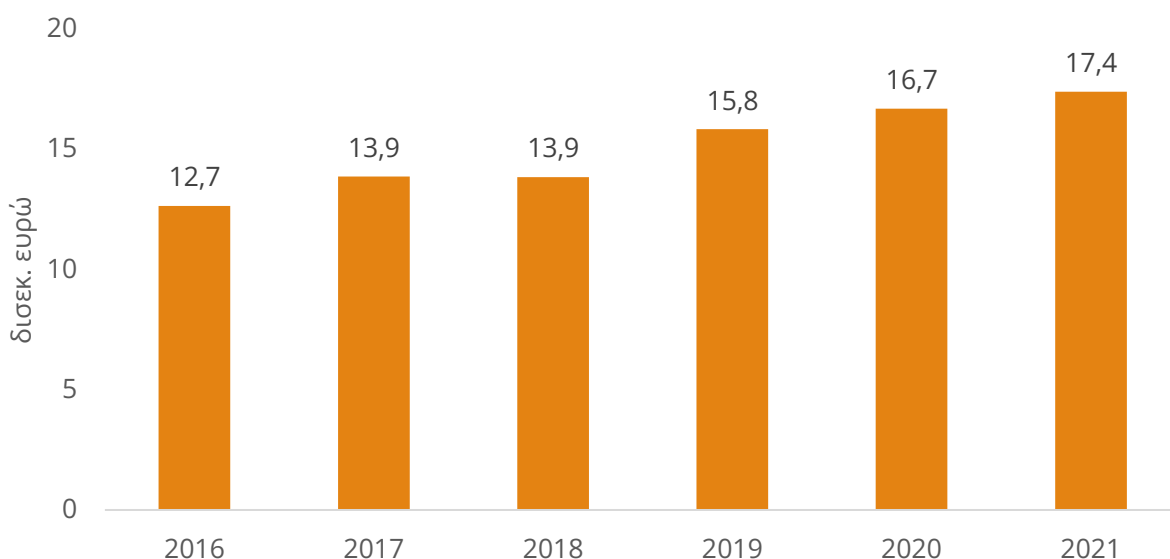
Πηγή: ΕΑΕΕ. (Πλήθος επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα της ΕΑΕΕ το 2022).

2.7 Επενδύσεις

Η φύση των ασφαλιστικών εργασιών απαιτεί τη βραχυπρόθεσμη ή/και μακροπρόθεσμη επενδυτική τοποθέτηση των εισπραχθέντων ασφαλίσεων και λοιπών εσόδων. Οι επενδυτικές επιλογές των ασφαλιστικών εταιριών εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα χαρακτηριστικά των μελλοντικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τα συμβόλαια που έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους. Το μέγεθος και η ροή της παραγωγής ασφαλίσεων, σε συνδυασμό με τον μακροπρόθεσμο χαρακτήρα μεγάλου μέρους των υποχρεώσεων, καθιστούν τις ασφαλιστικές εταιρίες σημαντικούς θεσμικούς επενδυτές.

Οι επενδύσεις των ασφαλιστικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε €17,4 δισ. το 2021, αυξημένες κατά 4% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (Διάγραμμα 2.16).

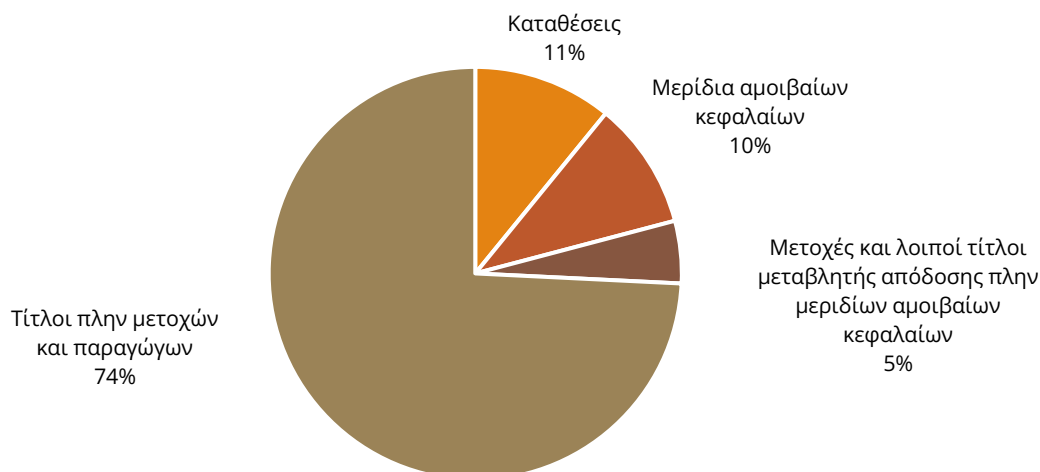
Διάγραμμα 2.16: Συνολικές επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2016-2021

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ασφαλιστικών επιχειρήσεων ΕΑΕΕ.

Η σύνθεση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων οφείλει να ευθυγραμμίζεται με τους κανόνες εποπτείας στους οποίους υπόκεινται οι ασφαλιστικές εταιρίες, εξασφαλίζοντας τη ρευστότητα και την αποδοτικότητα που απαιτείται, ώστε να καλύπτονται οι υποχρεώσεις προς τους ασφαλισμένους. Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο των ασφαλιστικών εταιριών στην Ελλάδα περιλαμβάνει κυρίως τίτλους πλην μετοχών και παραγώγων, όπως ομόλογα και άλλους τίτλους σταθερού εισοδήματος (ποσοστό 74% το 2022 σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος) (Διάγραμμα 2.17). Οι επενδύσεις σε μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης (αμοιβαία κεφάλαια) συγκέντρωσαν το 15% της αξίας των επενδύσεων, ενώ το υπόλοιπο 11% περιλαμβάνει τις καταθέσεις.

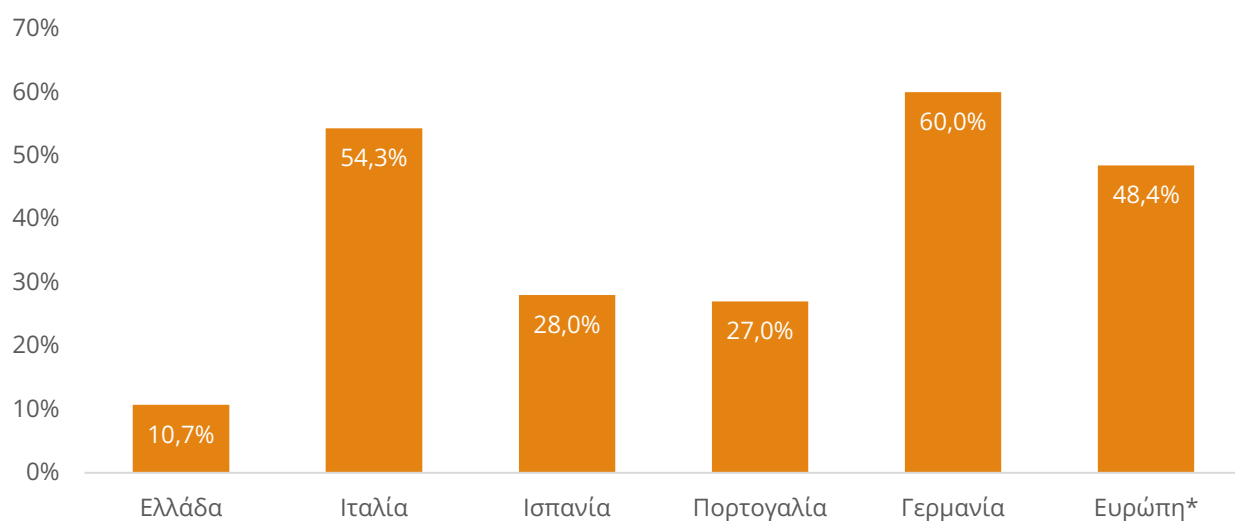
Διάγραμμα 2.17: Κατανομή Ενεργητικού Ασφαλιστικών Εταιριών, 2022

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι επενδύσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων είναι σημαντικά χαμηλότερες στην Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες, ιδιαίτερα στον κλάδο ζωής (Διάγραμμα 2.18). Η μεγάλη απόσταση αντανακλά τις συσσωρευμένες από το παρελθόν διαφορές στη διείσδυση της ιδιωτικής ασφάλισης. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι, λόγω της υψηλής διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις αποτελούν τους μεγαλύτερους θεσμικούς επενδυτές στην Ευρώπη, με επενδυτικό χαρτοφυλάκιο που σύμφωνα με την Insurance Europe ξεπέρασε το 2020 τα €10,6 τρισεκ..

Διάγραμμα 2.18: Επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων προς ΑΕΠ, 2020

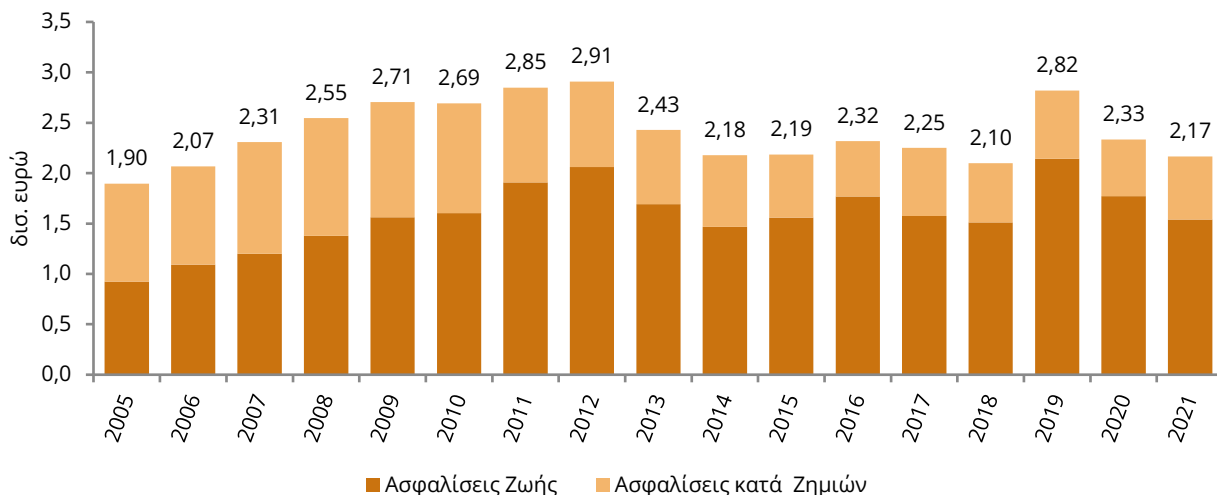

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ασφαλιστικών επιχειρήσεων ΕΑΕΕ, Insurance Europe.

2.8 Αποζημιώσεις

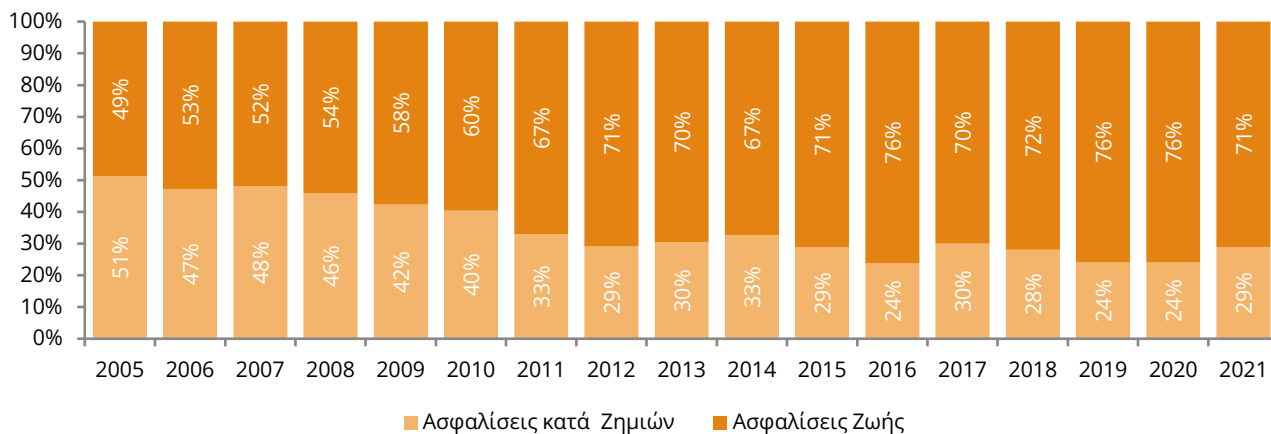
Το σύνολο των αποζημιώσεων και παροχών των ασφαλιστικών εταιριών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε €2,17 δις. το 2021 και κατευθύνθηκε κυρίως στον κλάδο ασφαλίσεων ζωής (Διάγραμμα 2.19 και Διάγραμμα 2.20).

Διάγραμμα 2.19: Αποζημιώσεις ανά κλάδο ασφάλισης

Πηγή: ΕΑΕΕ, *Από το 2016 οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων δημοσιεύονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) σε εφαρμογή του Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και συναφείς ρυθμίσεις». Επίσης, σύμφωνα με τον Ν. 4364/5-2-2016 περί «Φερεγγυότητας II» καταργήθηκε από 1-1-2016 η υποχρέωση έκδοσης συνοπτικών οικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, τα οικονομικά στοιχεία των ετών πριν και μετά το 2015 δεν είναι απολύτως συγκρίσιμα μεταξύ τους.

Διάγραμμα 2.20: Κατανομή αποζημιώσεων ανά κλάδο ασφάλισης

Πηγή: ΕΑΕΕ, Ανάλυση IOBE.

3 Συνεισφορά της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία και κοινωνία

3.1 Εισαγωγή

Η ιδιωτική ασφάλιση με τις υπηρεσίες συγκέντρωσης και διαχείρισης των κινδύνων που προσφέρει, παρέχει ουσιαστική υποστήριξη στην κοινωνία και την οικονομία. Η ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του ασφαλιστικού κλάδου αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πλήθους δραστηριοτήτων στη βιομηχανία, στον τουρισμό, στις μεταφορές και στο διεθνές εμπόριο. Επιπλέον, η ίδια η ασφαλιστική προστασία αποτελεί ένα προϊόν (υπηρεσία) που συνεισφέρει στο ΑΕΠ, ενώ, επιτελώντας τις βασικές τους λειτουργίες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις δημιουργούν θέσεις εργασίας στην οικονομία. Στο τμήμα αυτό εξετάζουμε την ιδιωτική ασφάλιση ως μια οικονομική δραστηριότητα που συνεισφέρει άμεσα και έμμεσα στην οικονομία, καθώς και την καταλυτική της επίδραση στην ανάπτυξη της οικονομίας και τη διασφάλιση του επιπέδου ευημερίας των πολιτών.

3.2 Παραγωγή, προστιθέμενη αξία και απασχόληση στον κλάδο ασφαλίσεων

Για τον ποσοτικό προσδιορισμό της συνεισφοράς της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία απαιτείται αρχικά η αποσαφήνιση της έννοιας της αξίας του προϊόντος που παράγει ο κλάδος, ώστε να γίνει δυνατός στη συνέχεια ο υπολογισμός της προστιθέμενης αξίας, η οποία αποτελεί το τυπικό μέτρο προσδιορισμού της άμεσης συνεισφοράς ενός κλάδου στο εγχώριο προϊόν μιας οικονομίας. Αυτό συμβαίνει διότι η αρχή υπολογισμού της αξίας παραγωγής του κλάδου ασφάλισης με βάση το σύστημα των εθνικών λογαριασμών διαφοροποιείται από την πάγια πρακτική του κλάδου, κατά την οποία η αξία παραγωγής αναφέρεται στην παραγωγή ασφαλιστρών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανόνες κατάρτισης των εθνικών λογαριασμών, η αξία παραγωγής στις ασφαλίσεις υπολογίζεται ως εξής¹²:

- **Ασφαλίσεις κατά ζημιών:** Δεδουλευμένα ασφάλιστρα + συμπληρωματικά ασφάλιστρα (έσοδα από επενδύσεις) – προσαρμοσμένες θεμελιωθείσες απαιτήσεις¹³ (αποζημιώσεις).
- **Πρωτασφαλίσεις ζωής:** Δεδουλευμένα ασφάλιστρα + συμπληρωματικά ασφάλιστρα (έσοδα από επενδύσεις) – οφειλόμενες παροχές – αυξήσεις (συν μειώσεις) των τεχνικών αποθεματικών.

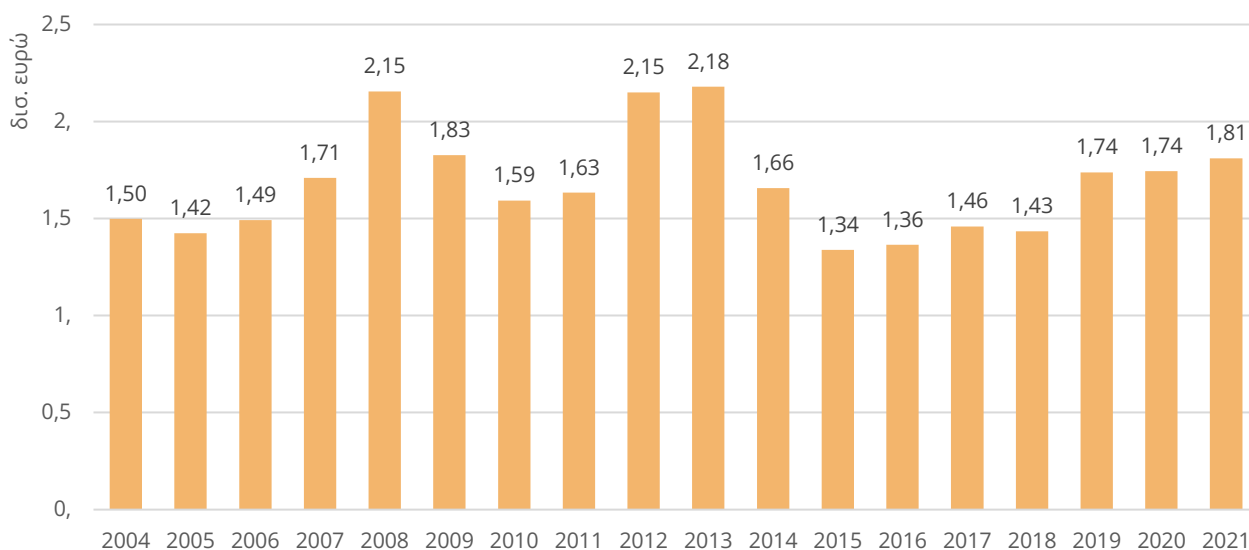
¹² Πηγή: Κανονισμός 549/2013 παρ.16.51 και 16.52.

¹³ Οι προσαρμοσμένες θεμελιωθείσες απαιτήσεις συνεκτιμούν τη μεταβλητότητα των απαιτήσεων, οι οποίες «διορθώνονται» με τη χρήση ιστορικών στοιχείων ή λογιστικών στοιχείων σχετικά με τις μεταβολές στα εξισωτικά αποθεματικά και τα ίδια κεφάλαια.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η προσέγγιση που ακολουθείται στους εθνικούς λογαριασμούς για τον προσδιορισμό του προϊόντος της ασφάλισης είναι αυτή των **καθαρών ασφαλίσεων** (net premiums approach). Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις επιτελούν δύο κύριες λειτουργίες: α) τη συγκέντρωση κινδύνων και την αναδιανομή των ασφαλίσεων για την πληρωμή αποζημιώσεων και β) την είσπραξη και επένδυση των ασφαλίσεων από τα οποία προκύπτει εισόδημα. Ο κλάδος της ασφάλισης παρέχει δηλαδή τις διοικητικές και επιστημονικές υπηρεσίες που επιτρέπουν την εκτέλεση αυτών των λειτουργιών και δεν αναλαμβάνει ο ίδιος τους κινδύνους που ασφαλίζει. Πρακτικά, σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, το προϊόν του κλάδου ισοδυναμεί με το άθροισμα των δαπανών λειτουργίας και του κέρδους των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Έτσι προκύπτει ότι η αξία παραγωγής του κλάδου ασφαλίσεων στην Ελλάδα διαμορφώθηκε το 2021 σε €1,81 δισ.¹⁴ (Διάγραμμα 3.1). Οι διακυμάνσεις της αξίας παραγωγής δεν ακολουθούν τον οικονομικό κύκλο, καθώς, εκτός από τα δεδουλευμένα ασφαλίσιμα, η αξία παραγωγής εξαρτάται από την εξέλιξη των αποζημιώσεων και των εσόδων από τις επενδύσεις.

Διάγραμμα 3.1: Αξία παραγωγής κλάδου Ασφαλίσεων στην Ελλάδα, 2004-2021

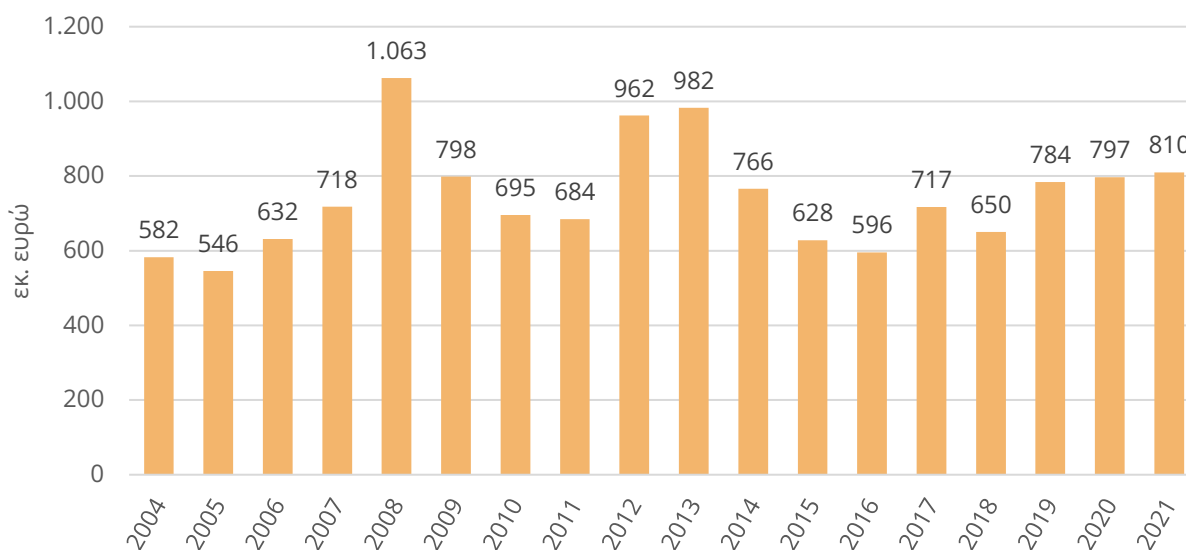

Πηγή: Eurostat.

¹⁴ Σε σχέση με την προηγούμενη σχετική μελέτη του ΙΟΒΕ που υλοποιήθηκε το έτος 2019, η ΕΛΣΤΑΤ προχώρησε σε σημαντική προς τα κάτω αναθεώρηση των στοιχείων της αξίας παραγωγής του κλάδου ασφαλίσεων. Ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης δεν είναι συγκρίσιμα με αυτά του ΙΟΒΕ (2019β).

Παρόμοια διακύμανση παρουσιάζει η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου¹⁵, η οποία υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της αξίας παραγωγής και των ενδιάμεσων εισροών του κλάδου (π.χ. προμήθειες σε διαμεσολαβούντες, αντασφάλιστρα, λειτουργικά έξοδα κ.λπ.). Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία εκφράζει την άμεση οικονομική συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης και αντιστοιχεί στους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους οι επιχειρήσεις του κλάδου για την πληρωμή μισθών, εργοδοτικών εισφορών, αποσβέσεων, άμεσων φόρων και μερισμάτων στους μετόχους τους, καθώς και για τη δημιουργία αποθεματικού κερδών. Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου Ασφαλίσεων διαμορφώθηκε το 2021 σε €810 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 0,45% του ΑΕΠ το ίδιο έτος.

Διάγραμμα 3.2: Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κλάδου Ασφαλίσεων, 2004-2021

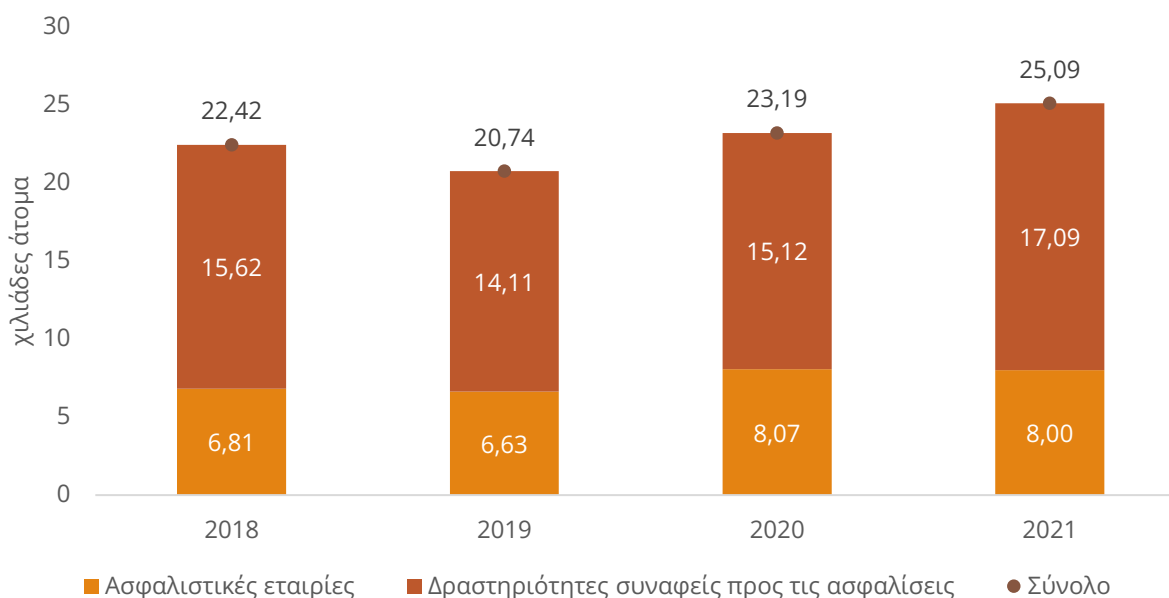
Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις IOBE.

Μια άλλη πλευρά της άμεσης συνεισφοράς της ιδιωτικής ασφάλισης αφορά στις θέσεις εργασίας που προσφέρει στην ελληνική οικονομία. Συνολικά στον κλάδο ασφάλισης απασχολήθηκαν το 2021 περίπου 8.000 άτομα, μέγεθος που σημείωσε αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια (Διάγραμμα 3.3). Σε αυτά δεν περιλαμβάνονται: α) οι διαμεσολαβούντες και άλλοι συνεργαζόμενοι με τις ασφαλιστικές εταιρίες (π.χ. πραγματογνώμονες ζημιών) β) τα άτομα με μισθωτή σχέση εργασίας που υποστηρίζουν

¹⁵ Η προστιθέμενη αξία (σε τιμές συντελεστών παραγωγής) είναι το ακαθάριστο εισόδημα από τις λειτουργικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων προσαρμοσμένο ως προς τις επιδοτήσεις και τους έμμεσους φόρους. Υπολογίζεται με την *πρόσθεση* του κύκλου εργασιών, άλλων λειτουργικών εσόδων και της μεταβολής των αποθεμάτων και την *αφαίρεση* των αγορών αγαθών και υπηρεσιών και των άλλων φόρων στα προϊόντα και στην παραγωγή. Εναλλακτικά, υπολογίζεται ως άθροισμα του ακαθάριστου λειτουργικού πλεονάσματος και του κόστους εργασίας (βλέπε Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Value_added_at_factor_cost).

τους διαμεσολαβητές ασφαλίσεων (γραφεία πωλήσεων, πρακτορεία κ.λπ.) και γ) τα άτομα στον τραπεζικό τομέα που ασχολούνται με τις πωλήσεις ασφαλιστικών προϊόντων. Εκτιμάται ότι οι απασχολούμενοι στις παραπάνω τρεις κατηγορίες επαγγελμάτων έφτασαν τα 17.100 άτομα το 2021. Συνεπώς, η απασχόληση στον ευρύτερο ασφαλιστικό κλάδο το 2021 εκτιμάται σε 25.100 θέσεις εργασίας.

Διάγραμμα 3.3: Απασχόληση στον κλάδο ασφάλισης, 2018-2021

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΙΟΒΕ (απασχόληση σε δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσεις).

3.3 Τύποι επιδράσεων της ασφάλισης στην οικονομία και κοινωνία

Η επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία διευρύνεται αν ληφθούν υπόψη: α) οι διασυνδέσεις της με άλλες οικονομικές δραστηριότητες και β) η δαπάνη του εισοδήματος των εργαζομένων στην αλυσίδα αξίας της ιδιωτικής ασφάλισης (**συνολική επίδραση στην οικονομία**, Πίνακας 3.1).

Πίνακας 3.1: Τύποι επιδράσεων της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία

Ιδιωτική Ασφάλιση: Τύποι επιδράσεων στην οικονομία		
Άμεση Επίδραση	Έμμεση Επίδραση	Προκαλούμενη Επίδραση
Προϊόν, φόροι, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, θέσεις εργασίας κ.λπ. που δημιουργούνται από την κύρια δραστηριότητα του κλάδου (πωλήσεις ασφαλιστικών προϊόντων)	Η πρόσθετη δραστηριότητα που δημιουργείται σε άλλους κλάδους, οι οποίοι αποτελούν τους προμηθευτές των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, τους προμηθευτές των προμηθευτών κ.ο.κ.	Η επίδραση από την κατανάλωση των νοικοκυριών που προέρχεται από τους μισθούς που αποκομίζουν οι εργαζόμενοι λόγω της άμεσης και έμμεσης οικονομικής επίδρασης της ιδιωτικής ασφάλισης

Πηγή: Ανάλυση IOBE

Συγχρόνως, η ασφάλιση συμβάλλει καταλυτικά στην επιχειρηματικότητα και την οικονομική ανάπτυξη, ενώ η λειτουργία της έχει κρίσιμες προεκτάσεις τόσο στο επίπεδο διαβίωσης των πολιτών και την κοινωνική σταθερότητα, όσο και στην πορεία των δημοσίων οικονομικών και των μακροοικονομικών επιδόσεων της οικονομίας (**καταλυτική επίδραση στην οικονομία και κοινωνία**, Πίνακας 3.2).

Τέλος, ένα πρόσθετο κανάλι επίδρασης της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία, το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη στην προσέγγιση των «καθαρών ασφαλιστρών» που αναφέρθηκε προηγουμένως, είναι η καταβολή αποζημιώσεων και παροχών σε ασφαλισμένους (άτομα και επιχειρήσεις) στις περιπτώσεις πραγματοποίησης των ασφαλισμένων συμβάντων. Οι αποζημιώσεις και παροχές για αποκατάσταση ζημιών, παροχή υπηρεσιών υγείας και ενίσχυση του εισοδήματος των ασφαλισμένων, επιδρούν στην οικονομία ενισχύοντας την οικονομική δραστηριότητα των κλάδων που παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες (π.χ. επισκευές οχημάτων, κατασκευές, υπηρεσίες υγείας), αλλά και ευρύτερα επιμέρους κλάδους της οικονομίας μέσω της πιθανής δαπάνης των λοιπών αποζημιώσεων ζωής και ζημιών για την αγορά διάφορων αγαθών και υπηρεσιών. Αυτές οι δαπάνες και οι συνακόλουθες οικονομικές επιδράσεις, συσχετίζονται υπό μία έννοια με ευρύτερες καταλυτικές επιδράσεις της ασφάλισης, χωρίς ωστόσο να τις εξαντλούν.

Οι ανωτέρω κατηγορίες επιδράσεων αναλύονται στη συνέχεια.

Πίνακας 3.2: Καταλυτικές επιδράσεις της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία και στην κοινωνία

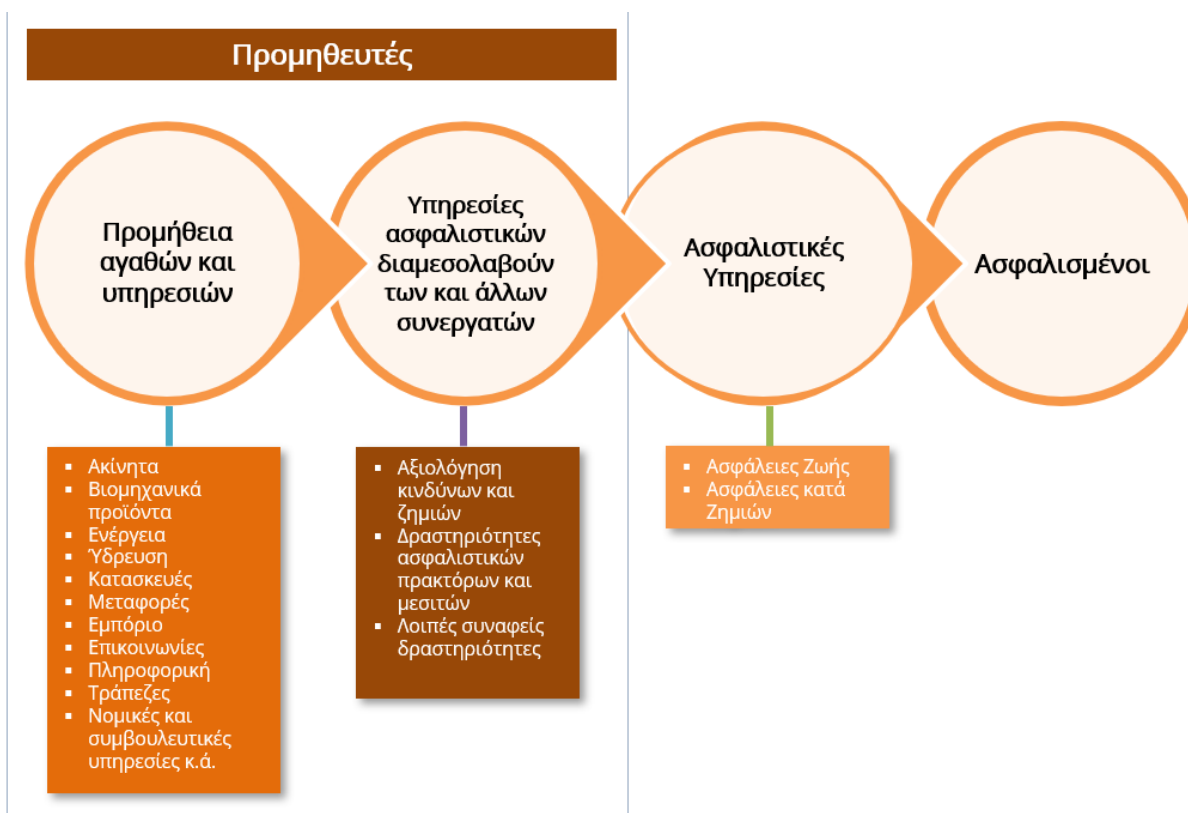
Ιδιωτική Ασφάλιση: Καταλυτικές επιδράσεις στην οικονομία και στην κοινωνία		
Επίπεδο διαβίωσης πολιτών και κοινωνική σταθερότητα	Επιχειρηματικότητα και ανάπτυξη	Δημόσια οικονομικά και μακροοικονομικές επιδόσεις
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Συμβάλλει στη σταθερότητα του επιπέδου διαβίωσης και ποιότητας ζωής των πολιτών (π.χ. μετά τη σύνταξη). ▪ Συμβάλλει στη δημόσια ασφάλεια και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, αυξάνοντας την ευαισθησία για θέματα ασφάλειας και οδηγώντας σε πιο αυστηρές προδιαγραφές ασφάλειας. ▪ Συμβάλλει στην αντιμετώπιση προκλήσεων για την κοινωνία, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η κλιματική αλλαγή. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επιτρέπει την πιο αποτελεσματική διαχείριση διαφορετικών κινδύνων. ▪ Διευκολύνει τις πιστώσεις και το εμπόριο και υποστηρίζει την επιχειρηματική και οικονομική ανάπτυξη. ▪ Αποτρέπει χρεοκοπίες επιχειρήσεων – προσφέρει οικονομική ασφάλεια. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Συμβάλλει στη διαχρονική εξομάλυνση της συνολικής κατανάλωσης. ▪ Μετριάζει το βάρος του κρατικού προϋπολογισμού για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας προς τους πολίτες μέσω των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ή του κρατικού προϋπολογισμού (φυσικές καταστροφές) ▪ Προωθεί την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών κεφαλαίων και αναβαθμίζει την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. ▪ Κινητοποιεί εγχώριες αποταμιεύσεις και προωθεί τη χρήση τους σε μακροχρόνιες επενδύσεις.

Πηγή: Ανάλυση IOBE

3.3.1 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η αξία παραγωγής, η προστιθέμενη αξία, οι θέσεις εργασίας και τα φορολογικά έσοδα που δημιουργεί με τη δραστηριότητά του ο κλάδος αποτελούν την άμεση επίδρασή του στην οικονομία (direct effect). Η παροχή ασφαλιστικής προστασίας απαιτεί τη χρήση αγαθών και υπηρεσιών από άλλους κλάδους της οικονομίας, όπως υπηρεσίες ασφαλιστικών διαμεσολαβούντων και άλλων συνεργατών των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ακίνητα, ενέργεια, επικοινωνίες, τραπεζικές υπηρεσίες, νομικές και συμβουλευτικές και άλλες υπηρεσίες κ.ά.. Επιπλέον, η παραγωγή αυτών των αγαθών από τους άμεσους προμηθευτές του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης βασίζεται σε προμήθειες από άλλους κλάδους της οικονομίας. Με αυτό τον τρόπο, οι δαπάνες για την αγορά ασφαλιστικών προϊόντων δημιουργούν προστιθέμενη αξία και στηρίζουν θέσεις εργασίας σε μια αλυσίδα από οικονομικές δραστηριότητες (Διάγραμμα 3.4).

Διάγραμμα 3.4: Αλυσίδα αξίας κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης

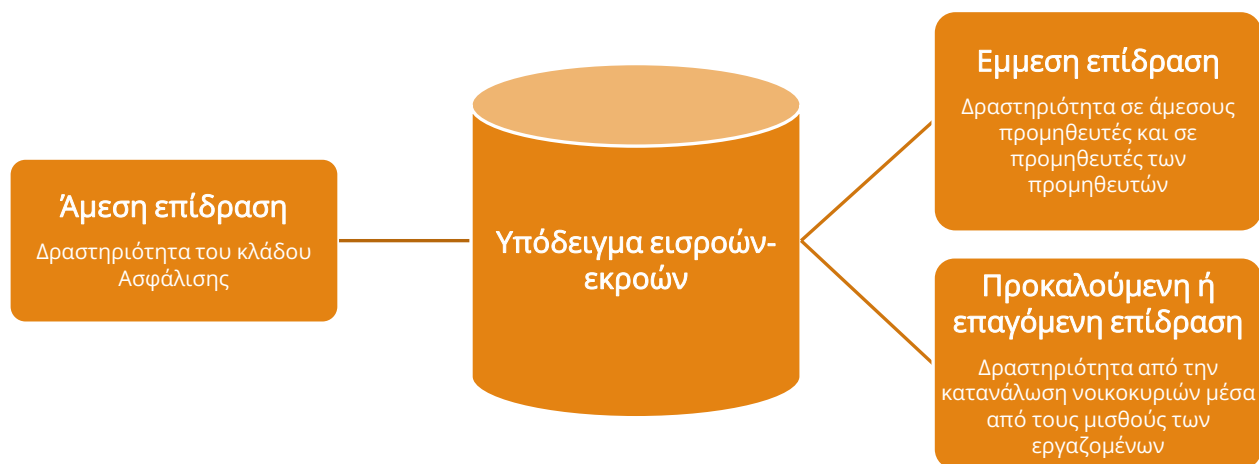

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Η δραστηριότητα που δημιουργείται στο σύνολο της αλυσίδας αξίας και υπερβαίνει την άμεση δραστηριότητα στον κλάδο ασφάλισης ονομάζεται «**έμμεση επίδραση**» (indirect effect) στην ορολογία της ανάλυσης κοινωνικοοικονομικών επιδράσεων. Η έμμεση επίδραση εκτιμάται με τη χρήση του υποδείγματος εισροών-εκροών, το οποίο αναπτύχθηκε από τον οικονομολόγο Wassily Leontief (Διάγραμμα 3.5 και Πλαίσιο 3.1).

Το υπόδειγμα εισροών-εκροών υπολογίζει επιπρόσθετα και τις επιδράσεις που προκαλούνται από το γεγονός ότι μέρος της προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται άμεσα και έμμεσα στην αλυσίδα αξίας του κλάδου ασφάλισης κατευθύνεται στα νοικοκυριά ως εισόδημα από εργασία. Οι (άμεσα και έμμεσα) εργαζόμενοι αμείβονται και στη συνέχεια δαπανούν τον μισθό τους για αγορές αγαθών και υπηρεσιών, δημιουργώντας έτσι έσοδα σε κλάδους και επιχειρήσεις που παρέχουν αυτά τα αγαθά και υπηρεσίες (**προκαλούμενη ή επαγόμενη επίδραση** - induced effect). Η συνολική συνεισφορά του κλάδου ασφάλισης στην οικονομία είναι το άθροισμα της άμεσης, έμμεσης και προκαλούμενης επίδρασης.

Διάγραμμα 3.5: Άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις

Πλαίσιο 3.1: Το υπόδειγμα εισροών-εκροών

Η ανάλυση με τη χρήση του υποδείγματος εισροών-εκροών σε αυτή τη μελέτη βασίζεται σε στοιχεία για τη δραστηριότητα του κλάδου ασφάλισης, καθώς και στα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία κλαδικής διάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας, όπως αυτή αποτυπώνεται στους πίνακες εισροών-εκροών που δημοσιεύονται από την Eurostat.

Το υπόδειγμα εισροών-εκροών στηρίζεται σε συγκεκριμένες υποθέσεις, η βασικότερη από τις οποίες αφορά στην τεχνολογία παραγωγής, η οποία θεωρείται σταθερή. Θεωρείται δηλαδή ότι για την παραγωγή μιας μονάδας προϊόντος ενός κλάδου απαιτούνται εισροές (προϊόντα, υπηρεσίες και εργασία) σε σταθερές αναλογίες, ανεξάρτητα από το ύψος της συνολικής παραγωγής του κλάδου. Επίσης, οι καταναλωτικές προτιμήσεις και οι τιμές στην οικονομία δεν αλλάζουν ως αποτέλεσμα της μεταβολής που εξετάζεται, ενώ δεν υπάρχουν περιορισμοί στις παραγωγικές δυνατότητες των κλάδων της οικονομίας. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου υποδείγματος, η παραγωγή κάθε κλάδου καθορίζεται από τη ζήτηση για το προϊόν του. Οι παραπάνω υποθέσεις θεωρούνται εύλογες όταν εξετάζεται η επίδραση ενός κλάδου ή ενός επιχειρηματικού συστήματος, καθώς σε αυτή την περίπτωση οι επιδράσεις δεν έχουν το μέγεθος που μπορούν να μεταβάλουν δομικά την κατανομή των πόρων εντός της οικονομίας.

Με βάση τις συγκεκριμένες υποθέσεις υπολογίζονται οι συντελεστές παραγωγής σε όρους αξίας απαιτούμενων εισροών από άλλους κλάδους ανά μονάδα αξίας τελικού προϊόντος κάθε κλάδου. Επιλύοντας ένα σύστημα εξισώσεων που αποτυπώνει τις σχέσεις μεταξύ του συνολικού προϊόντος, της τελικής ζήτησης και της χρήσης συντελεστών παραγωγής κατά κλάδο, υπολογίζεται η μήτρα Leontief, η οποία δείχνει τον βαθμό στον οποίον η τελική ζήτηση επενεργεί πολλαπλασιαστικά πάνω στο συνολικό προϊόν. Πολλαπλασιάζοντας τη μήτρα Leontief με τα μεγέθη για τη δραστηριότητα του κλάδου ασφάλισης στην Ελλάδα, προκύπτουν οι έμμεσες και οι προκαλούμενες επιδράσεις.

3.3.2 ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η συνεισφορά του ασφαλιστικού κλάδου στην οικονομία ξεπερνά τα όρια που προσδιορίστηκαν προηγουμένως. Η ασφάλιση αποτελεί «καταλύτη» για την οικονομική ανάπτυξη, καθώς χωρίς την ύπαρξή της πλήθος άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν. Η προστιθέμενη αξία, η παραγωγή ασφαλιστρών, οι αποζημιώσεις και τα έσοδα από επενδύσεις αποτελούν χρήσιμα μέτρα για τον προσδιορισμό του μεγέθους του ασφαλιστικού κλάδου, ωστόσο δεν αντανακλούν τη συνεισφορά της ασφάλισης στην παροχή εξασφάλισης και υπηρεσιών διαχείρισης επενδύσεων και κινδύνου, δηλαδή σε παράγοντες που διευκολύνουν την οικονομική μεγέθυνση. Εξετάζουμε στη συνέχεια τη συμβολή της ασφάλισης στη σταθερότητα του επιπέδου διαβίωσης των ατόμων, στην επιχειρηματικότητα και ανάπτυξη και τέλος, στα δημόσια οικονομικά και τις μακροοικονομικές επιδόσεις της οικονομίας.

Σταθερότητα επιπέδου διαβίωσης και ποιότητας ζωής των ατόμων. Η ασφάλιση συμβάλλει στη σταθερότητα του επιπέδου διαβίωσης και της ποιότητας ζωής των ατόμων και με τον τρόπο αυτό προάγει την οικονομική και κοινωνική σταθερότητα. Πλήθος ασφαλιστικών προϊόντων έχουν σχεδιαστεί ώστε να εξουδετερώνουν τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες από την επέλευση μιας σειράς κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα άτομα (όπως ασθένεια, ατύχημα και αναπηρία) στη διάρκεια του εργασιακού βίου. Ταυτόχρονα, τα συνταξιοδοτικά και αποταμιευτικά ασφαλιστικά προγράμματα επιτρέπουν τη διατήρηση του επιπέδου διαβίωσης και μετά την απώλεια ικανότητας εργασίας. Οι ασφαλίστρους περιουσίας προστατεύουν την περιουσία από ανεπιθύμητα γεγονότα (όπως σεισμός, πυρκαγιά και πλημμύρα) και διευκολύνουν τις πιστώσεις (π.χ. για την αγορά κατοικίας). Οι ασφαλίστρους αστικής ευθύνης προστατεύουν άτομα, επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς από τη βλάβη που μπορεί να προκαλέσουν σε τρίτους. Παρέχοντας προστασία, η ασφάλιση αυξάνει την ευημερία των ατόμων και της κοινωνίας, με το μέγεθος του οφέλους να εξαρτάται από την αποστροφή στον κίνδυνο αλλά και το μέγεθος των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα άτομα.

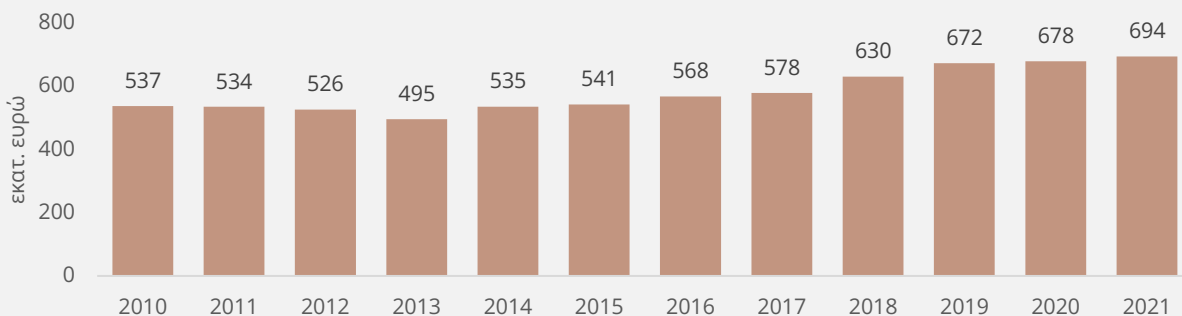
Ο ασφαλιστικός κλάδος σχεδιάζει καινοτόμα προϊόντα που συμβάλουν στην αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων για την κοινωνία, όπως η γήρανση του πληθυσμού και αναδυόμενες απειλές όπως η κλιματική αλλαγή και οι κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο. Επιπλέον, η ασφάλιση δημιουργεί κίνητρα για την πρόληψη των κινδύνων και υπό αυτή την έννοια συνεισφέρει στη δημόσια ασφάλεια και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, καθώς αυξάνει την ευαισθησία για θέματα ασφάλειας και οδηγεί σε πιο αυστηρές απαιτήσεις ασφάλειας.

Η ιδιωτική ασφάλιση συμβάλλει επομένως πολύπλευρα στην οικονομία και στη σταθερότητα του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών. Ενδεικτικά, σύμφωνα με την ΕΑΕΕ, στον κλάδο ασφαλίσεων ζωής το 2021 ήταν ενεργά 1.720.652 ατομικά και 7.522 ομαδικά συμβόλαια, ενώ δόθηκαν €1,82 δισ. αποζημιώσεων. Αντίστοιχα, στον κλάδο ασφάλισης οχημάτων ήταν ενεργά 5.435.017 συμβόλαια και αποδόθηκαν €446 εκατ. αποζημιώσεων, ενώ στον κλάδο ασφάλισης περιουσίας ήταν ενεργά 1.314.541 συμβόλαια, με συνολική ασφαλισμένη αξία ύψους €492 δισ..

Πλαίσιο 3.2: Η συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης στις δαπάνες υγείας

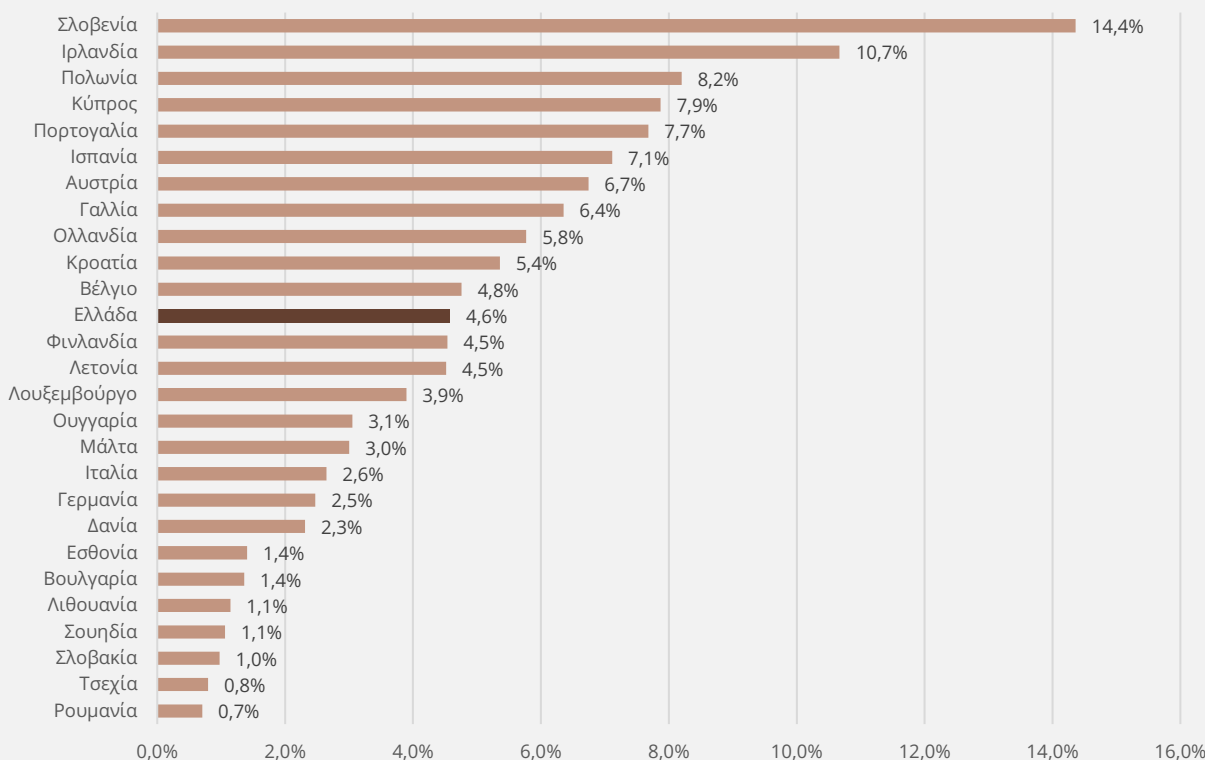
Η ιδιωτική ασφάλιση υγείας στην Ελλάδα συνέβαλε με €694 εκατ. στις δαπάνες υγείας των ασφαλισμένων πολιτών το 2021, σημειώνοντας ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια. Το ποσοστό της δαπάνης υγείας που χρηματοδοτείται από την ιδιωτική ασφάλιση στην Ελλάδα το 2020 είναι χαμηλότερο από αρκετές χώρες της ΕΕ και, σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό άμεσης ιδιωτικής δαπάνης, υποδεικνύει τα σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης του συγκεκριμένου κλάδου ασφάλισης.

Διάγραμμα 3.6: Δαπάνη Υγείας μέσω εθελοντικών σχημάτων πληρωμής υγειονομικής προστασίας (ιδιωτική ασφάλιση υγείας) στην Ελλάδα, 2010-2021

Πηγή: Δαπάνες Υγείας - Σύστημα Λογαριασμών Υγείας, 2010-2021.

Διάγραμμα 3.7: Δαπάνη Υγείας μέσω εθελοντικών σχημάτων πληρωμής υγειονομικής προστασίας (% Συνολικής δαπάνης υγείας, 2020)

Πηγή: Eurostat. Ανάλυση IOBE

Επιχειρηματικότητα και ανάπτυξη. Η ασφάλιση επιτρέπει στις επιχειρήσεις να λειτουργούν με μεγαλύτερο βαθμό ασφάλειας και περιορίζει την ανάγκη διατήρησης επιπλέον ρευστών διαθεσίμων για την αντιμετώπιση κινδύνων. Οι επιχειρήσεις μπορούν να επικεντρωθούν στη δραστηριότητά τους χωρίς να φοβούνται τις αρνητικές συνέπειες από ενδεχόμενα που δεν σχετίζονται με αυτή. Τα διαθέσιμα των επιχειρήσεων κατευθύνονται σε καλύτερες χρήσεις με τη μείωση της ανάγκης ρευστότητας έναντι δυνητικών ζημιών και την ενθάρρυνση της πραγματοποίησης μακροχρόνιων επενδύσεων. Η αποτροπή χρεοκοπιών, λόγω επέλευσης κινδύνων που έχουν ασφαλιστεί, διαφυλάσσει θέσεις εργασίας στην οικονομία και συνεπάγεται λιγότερες πιέσεις στα άτομα και στην κοινωνία, μειώνοντας τα βάρη στο κράτος πρόνοιας. Ο μετριασμός και η πιο αποτελεσματική διαχείριση διαφορετικών εξωγενών προς την επιχειρηματική δραστηριότητα κινδύνων, μέσω της ασφάλισης, προωθεί την επιχειρηματική ανάπτυξη, τις εμπορικές συναλλαγές και τον ανταγωνισμό, βελτιώνει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε δανεισμό και απελευθερώνει τις δημιουργικές δυνάμεις και την καινοτομία.

Δημόσια οικονομικά και μακροοικονομικές επιδόσεις. Με την παροχή σύγχρονων ασφαλιστικών προϊόντων η ιδιωτική ασφάλιση ανακουφίζει το βάρος του κράτους για την παροχή του συνόλου των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας προς τους πολίτες μέσω των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ή μέσω του κρατικού προϋπολογισμού (π.χ. σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών). Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από πιέσεις στα δημόσια οικονομικά, γήρανση του πληθυσμού και προσδοκίες των ατόμων να λαμβάνουν καλύτερα επίπεδα υγειονομικής προστασίας, συντάξεων και άλλων παροχών κοινωνικής προστασίας.

Σε μακροοικονομικό επίπεδο οι ασφαλιστικές καλύψεις εξομαλύνουν την κατανάλωση, η οποία αποτελεί και το μεγαλύτερο τμήμα του ΑΕΠ, αποτρέποντας έντονες διακυμάνσεις στην οικονομική δραστηριότητα. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι μακροπρόθεσμοι θεσμικοί επενδυτές που συνεισφέρουν στη σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών παρέχοντας ρευστότητα ακόμα και σε περιόδους κρίσης. Επιπλέον, διευκολύνουν τις πιστώσεις, τη διοχέτευση δηλαδή αποταμιεύσεων σε επενδύσεις, και γενικότερα προωθούν την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών κεφαλαίου αναβαθμίζοντας την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

3.3.3 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ

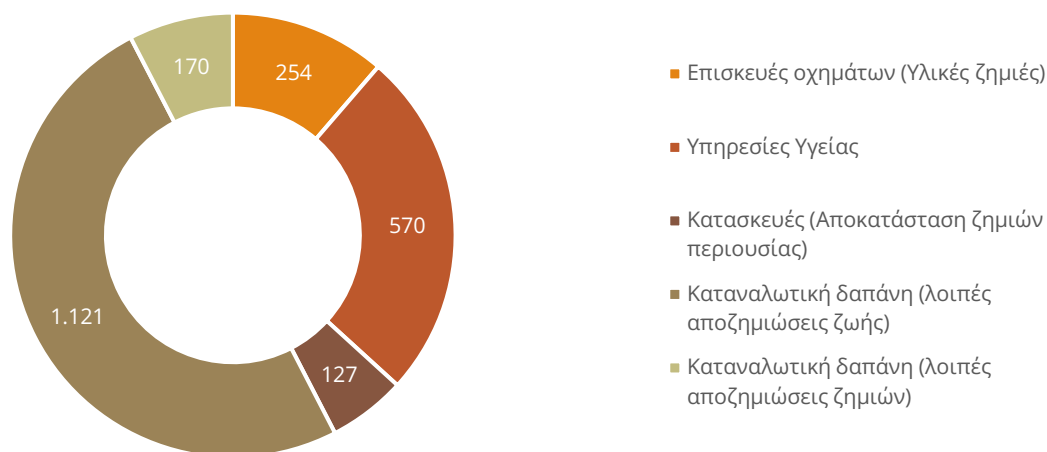
Με την ίδια μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της επίδρασης του κλάδου ασφάλισης στην ελληνική οικονομία, υπολογίζεται και η επίδραση των αποζημιώσεων που παρέχουν οι ασφαλιστικές εταιρίες, ανάλογα με τον σκοπό τους. Έτσι, οι αποζημιώσεις που παρέχονται για την αποκατάσταση υλικών ζημιών οχημάτων, ενισχύουν άμεσα την οικονομική δραστηριότητα των κλάδων που παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες και έμμεσα τους κλάδους που τους προμηθεύουν με αναγκαίες εισροές, ενώ δημιουργείται και προκαλούμενη επίδραση από τη δαπάνη του εισοδήματος των εργαζόμενων σε αυτές τις δραστηριότητες. Ομοίως, η κάλυψη δαπανών υγείας ενισχύει τη δραστηριότητα στον κλάδο παροχής υπηρεσιών υγείας, ενώ η αποκατάσταση υλικών ζημιών στην περιουσία επιδρά κυρίως την κατασκευαστική δραστηριότητα. Οι χρηματικές αποζημιώσεις που

συνδέονται με τις ασφαλίσειες ζωής ή με τις ασφαλίσειες αστικής ευθύνης πλην οχημάτων, προσφέρουν εισόδημα σε μορφή εφάπαξ παροχής ή σύνταξης και εφόσον δαπανηθούν ενισχύουν την καταναλωτική ή επενδυτική δαπάνη στην οικονομία, η οποία με τη σειρά της δημιουργεί δραστηριότητα σε εγχώριους κλάδους ανάλογα με την κατανομή της δαπάνης κατανάλωσης ή επένδυσης.

Επισημαίνεται ότι το ύψος των αποζημιώσεων και παροχών για το 2022 δεν ήταν διαθέσιμο μέχρι την ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης και εκτιμήθηκε με προσαύξηση των αποζημιώσεων ζωής και ζημιών του έτους 2021 με το αντίστοιχο ποσοστό μεταβολής της παραγωγής ασφαλιστρών το 2022 έναντι του 2021 σύμφωνα με στοιχεία της ΕΑΕΕ. Στη συνέχεια, με στόχο να υπολογιστεί η επίδραση των αποζημιώσεων στην ελληνική οικονομία, πραγματοποιήθηκε κατανομή του συνολικού εκτιμώμενου ποσού αποζημιώσεων και παροχών με βάση τα μερίδια αποζημιώσεων ανά εξεταζόμενο κλάδο ασφάλισης (ασφαλίσειες οχημάτων, υγείας, περιουσίας και λοιπές ασφαλίσειες ζωής και ζημιών), σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2021.

Με βάση αυτά τα δεδομένα, το σύνολο των αποζημιώσεων και παροχών για το 2022 εκτιμάται σε 2.242 εκατ. ευρώ και κατανέμεται στους εξεταζόμενους κλάδους όπως δείχνει το Διάγραμμα 3.8.

Διάγραμμα 3.8: Εκτιμώμενη κατανομή αποζημιώσεων και παροχών, 2022

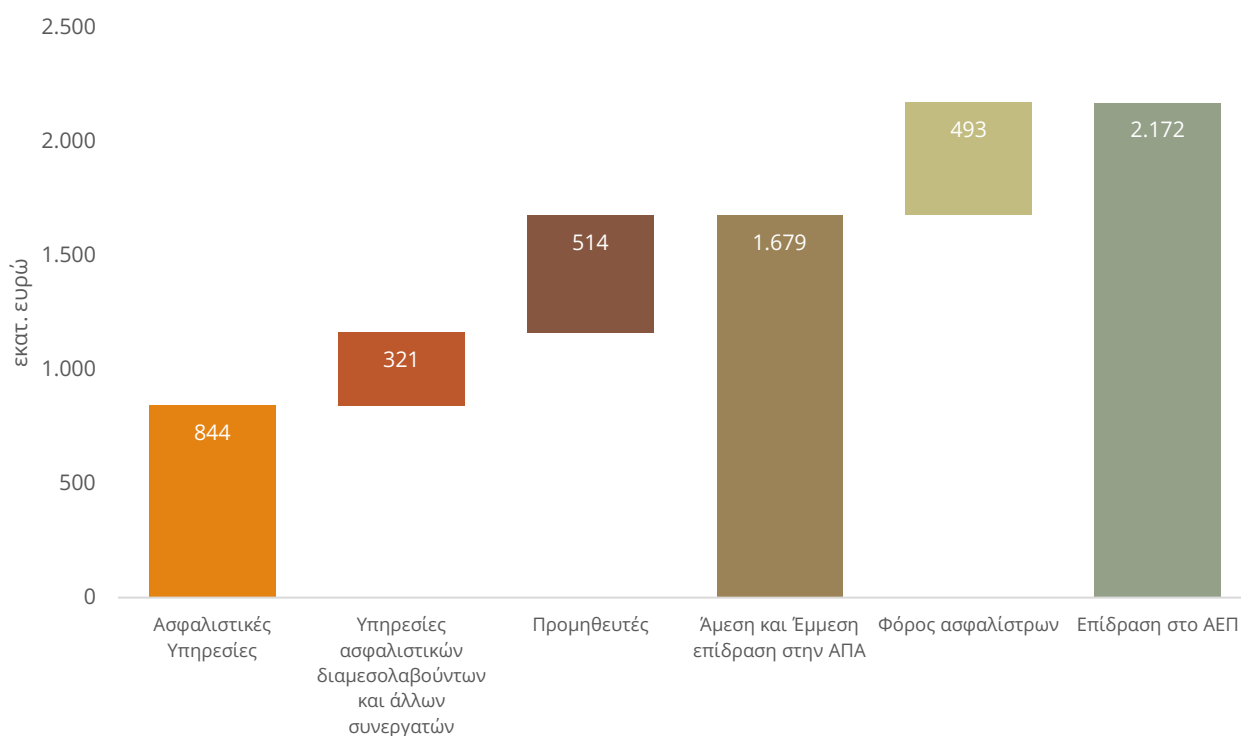
Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ.

3.4 Συνεισφορά στο ΑΕΠ

3.4.1 ΆΜΕΣΗ ΚΑΙ ΈΜΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ

Η άμεση και έμμεση συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα εκτιμάται σε €2,2 δισ. σε όρους Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και αντιστοιχεί στο 1,0% του ΑΕΠ της χώρας το 2022.

Διάγραμμα 3.9: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της Ιδιωτικής Ασφάλισης στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) και στο ΑΕΠ, 2022

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ.

Ειδικότερα, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ)¹⁶ που δημιουργείται άμεσα από τον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμάται σε €844 εκατ. Η ΑΠΑ που δημιουργείται στον κλάδο των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και άλλων συνεργατών των ασφαλιστικών εταιριών εκτιμάται σε €321 εκατ., ενώ στους υπόλοιπους προμηθευτές του κλάδου ασφάλισης δημιουργούνται άλλα €514 εκατ. ΑΠΑ. Επομένως, η έμμεση επίδραση του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμάται σε €835 εκατ. σε όρους ΑΠΑ, υποδεικνύοντας τις ισχυρές διασυνδέσεις με τους εγχώριους προμηθευτές. Αθροιστικά, η άμεση και έμμεση επίδραση του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης σε όρους προστιθέμενης

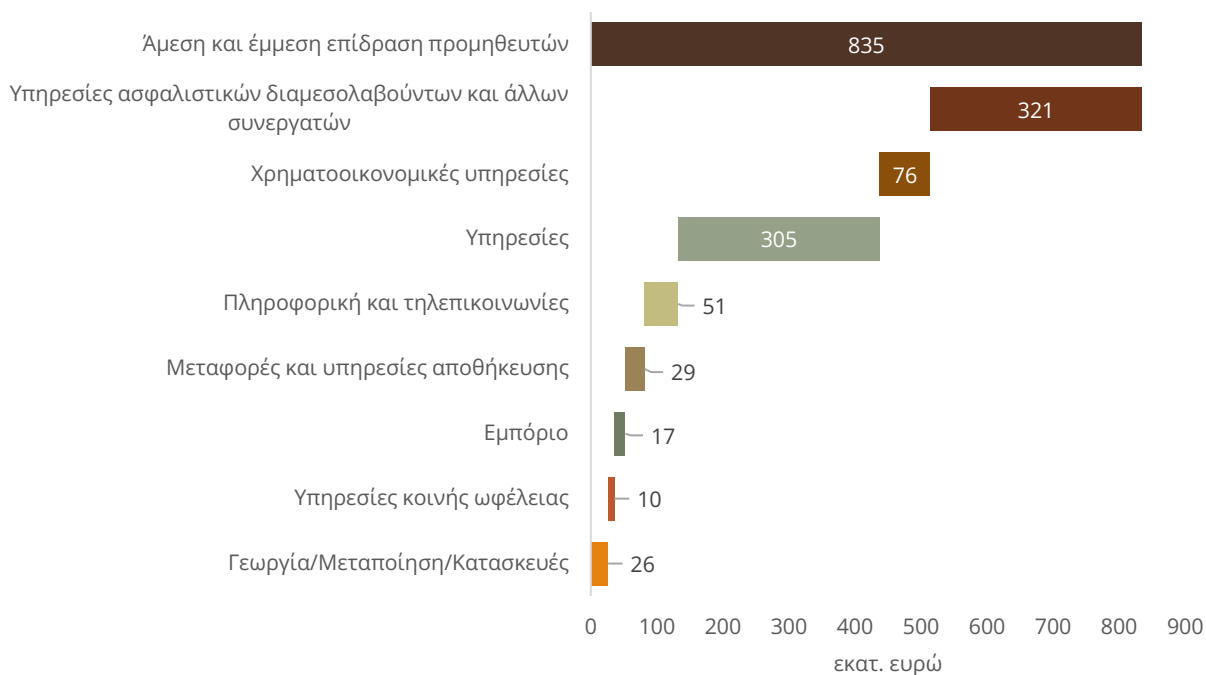
¹⁶ Υπενθυμίζεται ότι η ΑΠΑ μιας δραστηριότητας ισούται με την αξία παραγωγής της μείον τις δαπάνες για ενδιάμεση ανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών που εισέρχονται στην παραγωγική διαδικασία. Αναλύεται σε μισθολογική δαπάνη, φόροι επί της παραγωγής και μεικτό λειτουργικό πλεόνασμα (κέρδη και αποσβέσεις).

αξίας υπολογίζεται σε €1.679 εκατ. Επιπλέον, το 23% της επίδρασης στο ΑΕΠ αντιστοιχεί σε έσοδα του κράτος από τον Φόρο Ασφαλιστρών (€493 εκατ.). Προκύπτει έτσι ότι για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης δημιουργούνται άμεσα και έμμεσα €2,6 ΑΕΠ στην ελληνική οικονομία.

3.4.2 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης και άλλων βοηθητικών υπηρεσιών έχει το υψηλότερο μερίδιο στην προστιθέμενη αξία που δημιουργείται έμμεσα από τη δραστηριότητα του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης (€321 εκατ. ή 38% της έμμεσης επίδρασης) (Διάγραμμα 3.10).

Διάγραμμα 3.10: Άμεση και Έμμεση επίδραση προμηθευτών του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης, 2022

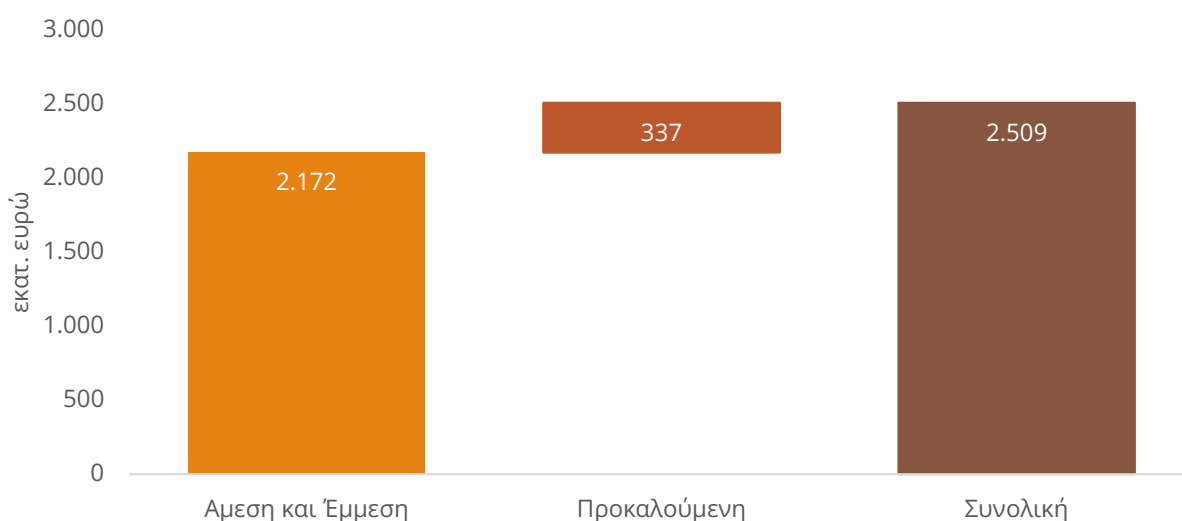
Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Επιπλέον, όμως, η δραστηριότητα του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης δημιουργεί σημαντική προστιθέμενη αξία στον ευρύτερο τομέα των υπηρεσιών (€305 εκατ.). Άλλοι κλάδοι που επηρεάζονται αρκετά από τη δραστηριότητα του κλάδου ασφάλισης είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και οι επικοινωνίες & πληροφορική, με επίδραση που εκτιμάται το 2022 σε €76 εκατ. και €51 εκατ. αντιστοίχως. Μικρότερη είναι η επίδραση σε κλάδους όπως οι μεταφορές, το εμπόριο, οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οι κατασκευές, η μεταποίηση και η γεωργία.

3.4.3 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ

Λαμβάνοντας υπόψη και την επίδραση από την καταναλωτική δαπάνη των εργαζομένων στους κλάδους που συμμετέχουν στην αλυσίδα αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης (προκαλούμενη ή επαγόμενη επίδραση), η **συνολική συνεισφορά του κλάδου ασφάλισης στην ελληνική οικονομία το 2022 εκτιμάται σε €2,5 δισ. ή 1,2% του ΑΕΠ** (Διάγραμμα 3.11). Η προκαλούμενη επίδραση αποτελεί το 13% της συνολικής επίδρασης σε όρους ΑΕΠ. Ως αποτέλεσμα για κάθε €1 προστιθέμενης αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης δημιουργούνται συνολικά €3 στην ελληνική οικονομία.

Διάγραμμα 3.11: Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στο ΑΕΠ, 2022

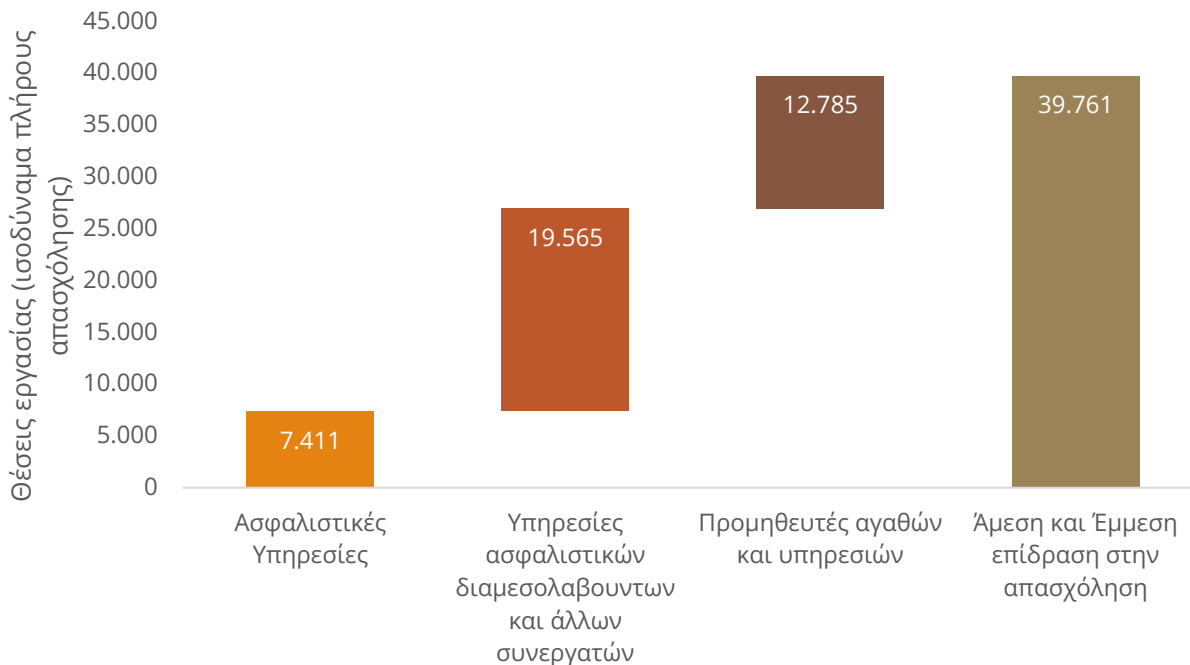

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

3.5 Συνεισφορά στην απασχόληση

Σημαντική είναι η συνεισφορά του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης και στην απασχόληση, παράμετρος με έντονη οικονομική και κοινωνική διάσταση. Η άμεση και έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμάται σε 39,8 χιλ. θέσεις εργασίας (σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης) που αντιστοιχεί με το 0,8% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα το 2022 (Διάγραμμα 3.12). Προκύπτει επομένως ότι κάθε άμεση θέση εργασίας στον κλάδο της ιδιωτικής ασφάλισης (παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών) υποστηρίζει έμμεσα άλλες 4 θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία. Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται άμεσα στον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης και έμμεσα στους προμηθευτές εκτιμώνται σε 7,4 χιλ. και 32,4 χιλ. αντιστοίχως.

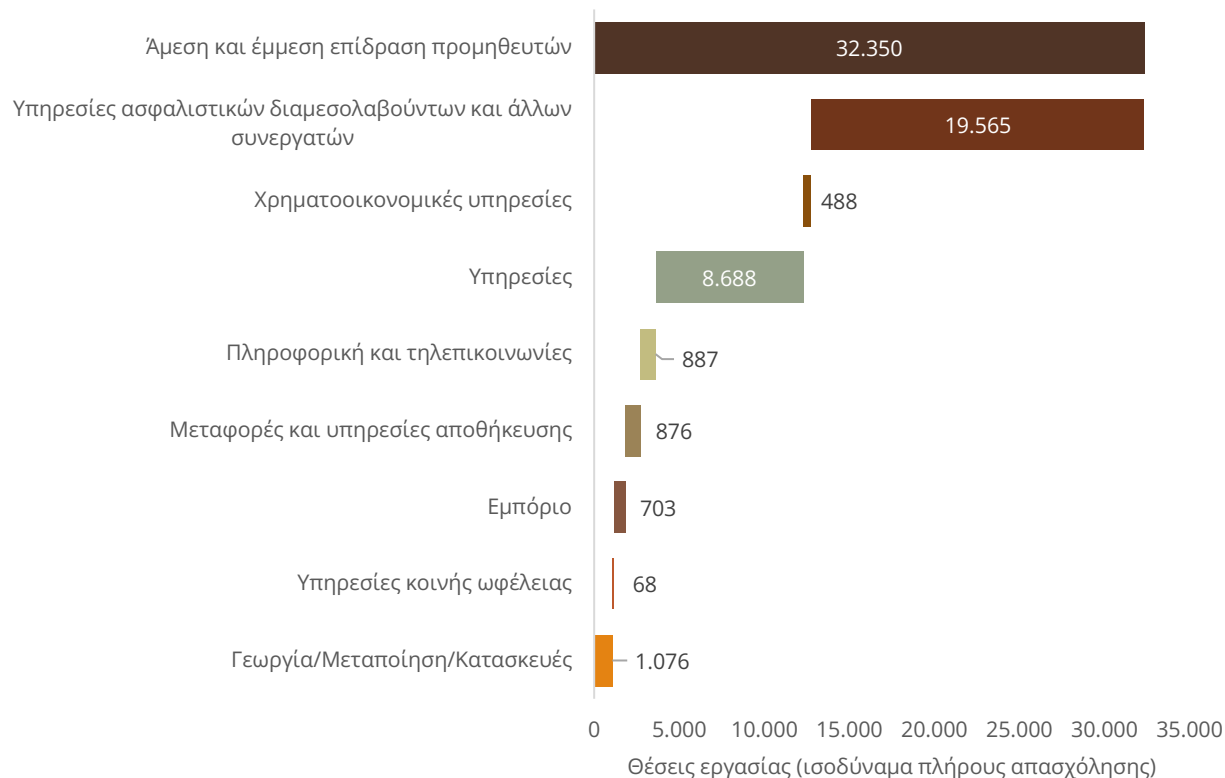
Διάγραμμα 3.12: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της Ιδιωτικής Ασφάλισης στην απασχόληση, 2022

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Ειδικότερα, 19,6 χιλ. θέσεις εργασίας δημιουργούνται στις υπηρεσίες ασφαλιστικών διαμεσολαβούντων και άλλων συνεργατών των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ενώ 8,7 χιλ. θέσεις εργασίας υποστηρίζει έμμεσα ο κλάδος ασφάλισης στον ευρύτερο τομέα των υπηρεσιών. Οι υπόλοιπες 4,1 χιλ. θέσεις εργασίας κατανέμονται σε άλλους κλάδους της οικονομίας (Διάγραμμα 3.13).

Διάγραμμα 3.13: Άμεση και Έμμεση επίδραση προμηθευτών του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση, 2022

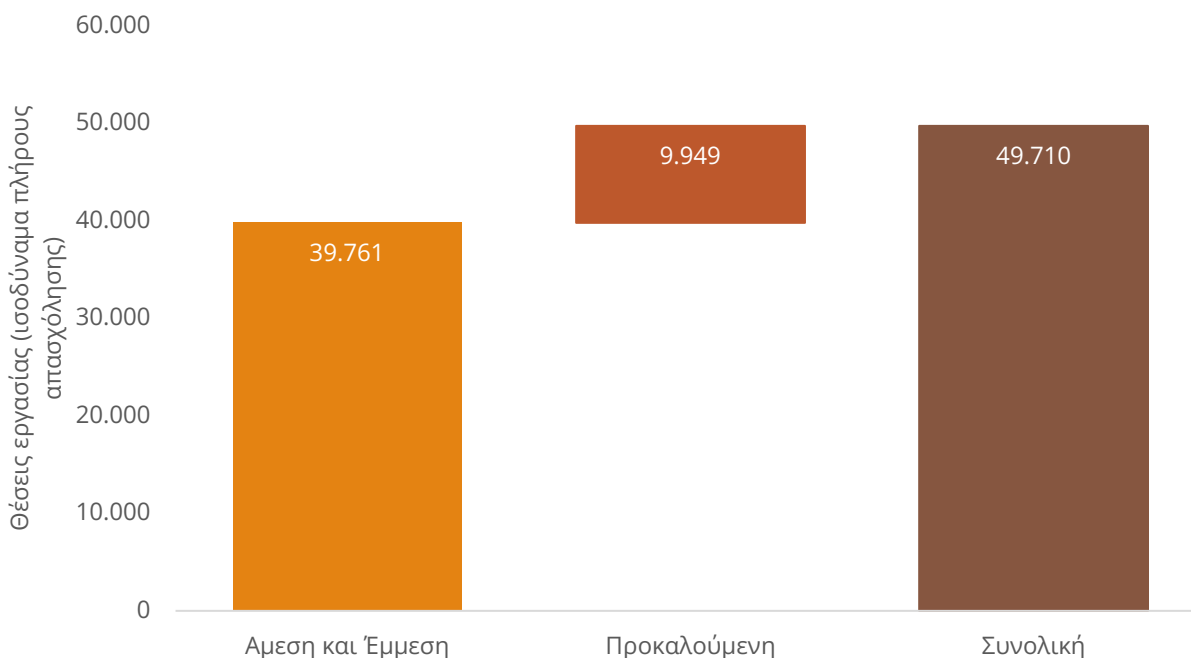

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ.

3.5.1 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η συνολική συμβολή της αλυσίδας αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση εκτιμάται σε **49,7 χιλ. θέσεις εργασίας**, με την προκαλούμενη επίδραση να εκτιμάται σε 9,9 χιλ. θέσεις εργασίας (Διάγραμμα 3.14). Το επίπεδο αυτό ισοδυναμεί με το 1,0% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα το 2022. Με αυτό τον τρόπο, κάθε άμεση θέση εργασίας στον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης υποστηρίζει άλλες 5,7 θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.

Διάγραμμα 3.14: Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση, 2022

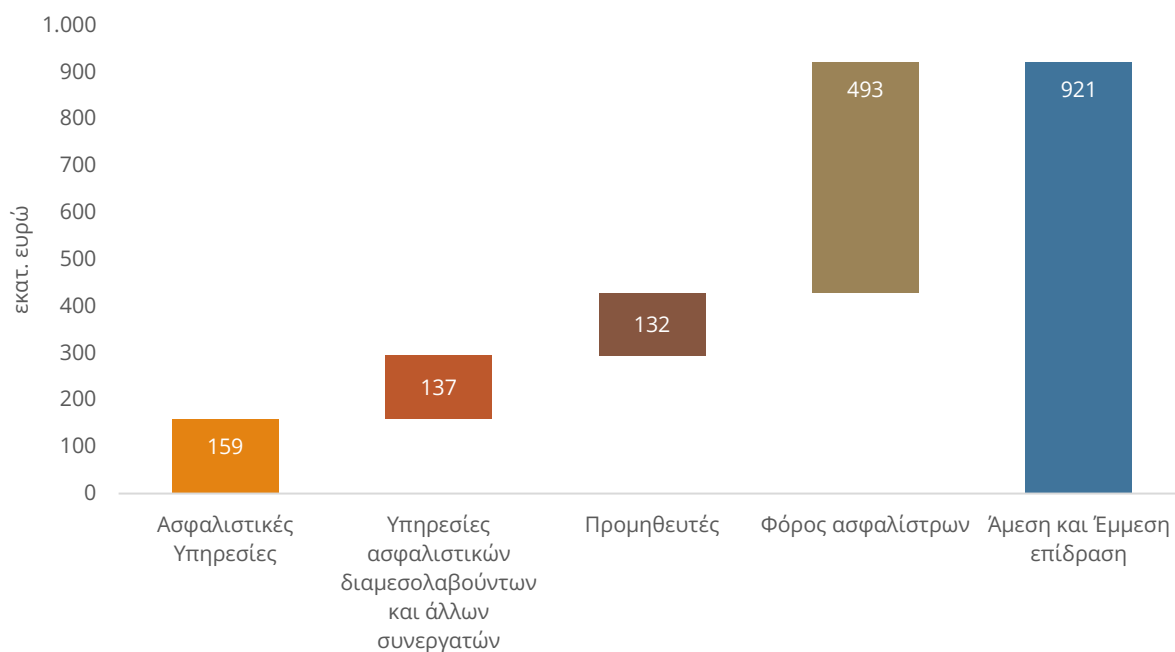
Πηγή: Ανάλυση IOBE.

3.6 Συνεισφορά στα δημόσια έσοδα

3.6.1 ΆΜΕΣΗ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ

Η παροχή υπηρεσιών από τον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης συνεισφέρει στα φορολογικά έσοδα του κράτους και στις εισπράξεις των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης. Ειδικότερα, τα έσοδα του κράτους από φόρους και εισφορές που προκύπτουν από τις δραστηριότητες στην αλυσίδα αξίας του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης (άμεση και έμμεση συμβολή του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα) εκτιμώνται σε €921 εκατ. και αποτελούν το 1,7% των φορολογικών εσόδων του κράτους το 2022 (Διάγραμμα 3.15). Το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εσόδων (€493 εκατ. ή 54%) προκύπτει από τον Φόρο Ασφαλιστρών. Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, ο φόρος εισοδήματος των εργαζομένων και οι λοιποί φόροι στον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμώνται σε €159 εκατ. Σε €137 εκτιμώνται τα αντίστοιχα δημόσια έσοδα από τις υπηρεσίες των ασφαλιστικών διαμεσολαβούντων και άλλων συνεργατών. Από τους υπόλοιπους προμηθευτές το κλάδου εκτιμάται ότι συγκεντρώνονται €132 εκατ..

Διάγραμμα 3.15: Άμεση και Έμμεση επίδραση της αλυσίδας αξίας της ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα, 2022

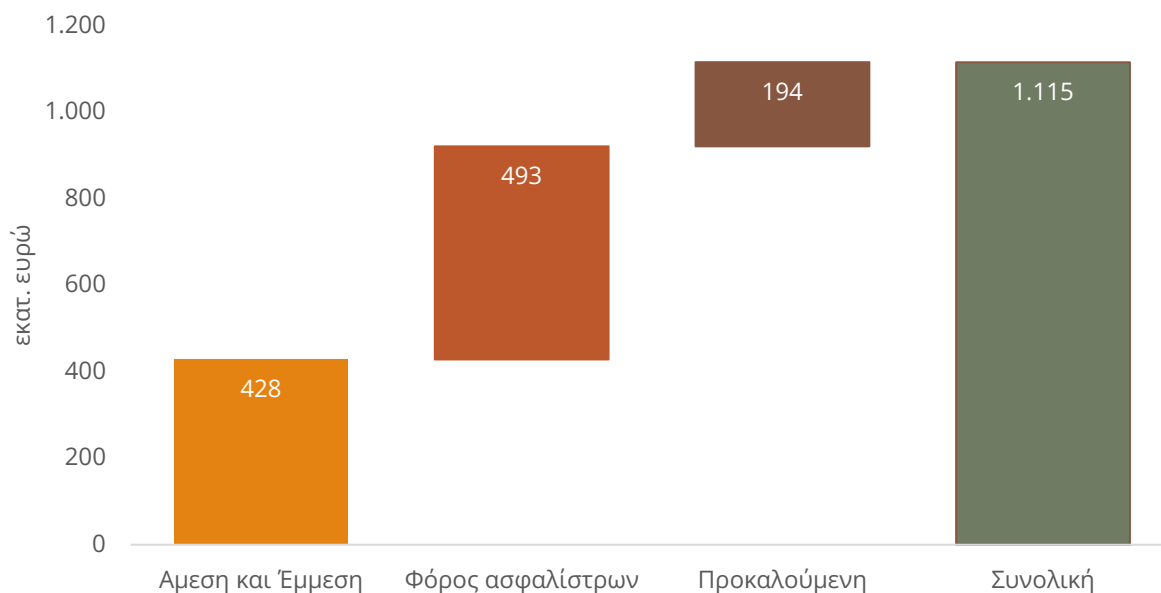

Πηγή: Ανάλυση IOBE *Περιλαμβάνονται οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

3.6.2 ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ

Συμπεριλαμβανομένων των προκαλούμενων επιδράσεων, η **συνολική συνεισφορά του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα εκτιμάται σε €1,12 δισ.**, αποτελώντας το 2,0% των φορολογικών εσόδων του κράτους (Διάγραμμα 3.16).

Διάγραμμα 3.16: Συνολική επίδραση ιδιωτικής ασφάλισης στα δημόσια έσοδα, 2022

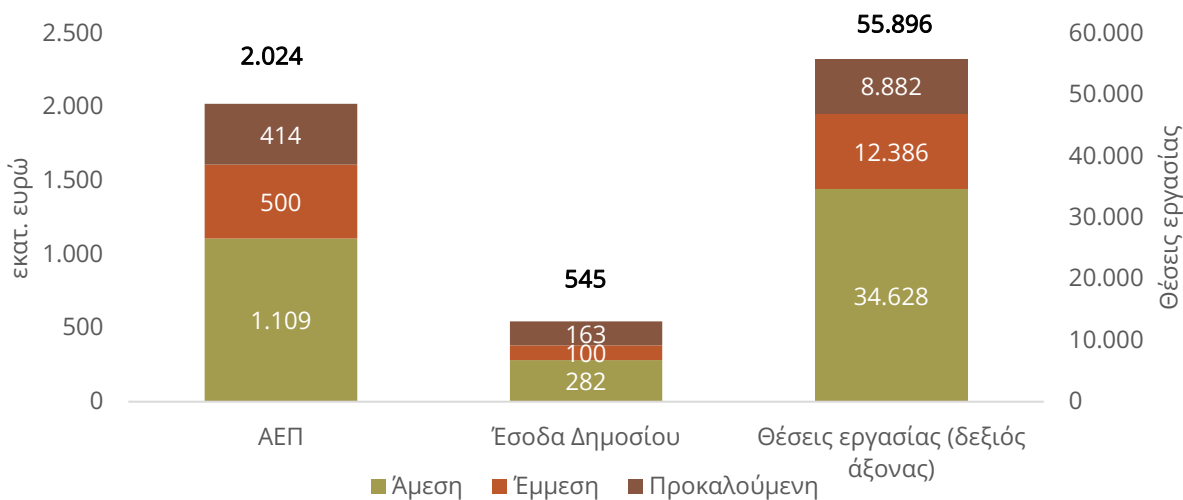
Πηγή: Ανάλυση IOBE *Περιλαμβάνονται οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

3.7 Συνεισφορά από την καταβολή αποζημιώσεων

Η συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας, η οποία προκύπτει από τις αποζημιώσεις και παροχές που καταβάλλουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις –το άθροισμα των άμεσων, έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων από τις δαπάνες που συνδέονται με τις αποζημιώσεις και παροχές– εκτιμάται για το 2022 σε 2.024 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό με 55.886 θέσεις εργασίας και 545 εκατ. ευρώ έσοδα για το δημόσιο από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (Διάγραμμα 3.17). Περίπου το ήμισυ της συνεισφοράς οφείλεται στη δαπάνη κατανάλωσης ή επένδυσης που συνδέεται με τις αποζημιώσεις του κλάδου ζωής (εκτός υγείας)¹⁷ και αστικής ευθύνης (πλην οχημάτων). Η υπόλοιπη συνεισφορά στο ΑΕΠ προκύπτει από τη δραστηριότητα που δημιουργείται στους κλάδους παροχής υπηρεσιών υγείας (33%), επισκευών οχημάτων (11%) και στις Κατασκευές (5%) (Διάγραμμα 3.18).

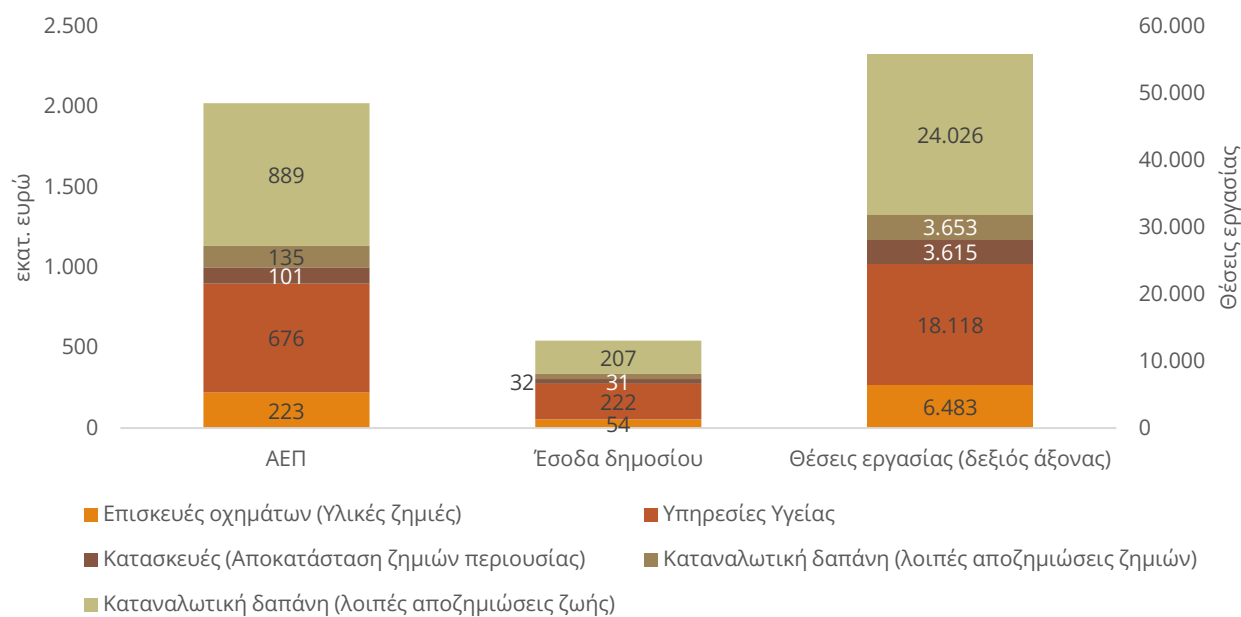
¹⁷ Με την υπόθεση ότι οι σχετικές αποζημιώσεις – παροχές δεν αποταμιεύονται.

Διάγραμμα 3.17: Συνεισφορά ιδιωτικής ασφάλισης μέσω της καταβολής αποζημιώσεων ανά τύπο επίδρασης, 2022

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ.

Διάγραμμα 3.18: Συνεισφορά ιδιωτικής ασφάλισης μέσω της καταβολής αποζημιώσεων ανά τομέα, 2022

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ.

4 Συμπεράσματα

Η εγχώρια ασφαλιστική αγορά συνέχισε και το 2022 την αναπτυξιακή της πορεία. Ωστόσο, σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η απόσταση του βαθμού διείσδυσης στην Ελλάδα και στους δύο βασικούς κλάδους ασφάλισης παραμένει μεγάλη, ακόμα και αν ληφθούν υπόψη οι διαφορές στο επίπεδο του εισοδήματος.

Εκτός από το επίπεδο του κατά κεφαλή ΑΕΠ, οι διαφορετικοί βαθμοί διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα σε σύγκριση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη εξηγούνται από παράγοντες όπως η μη θεσμοθέτηση συμπληρωματικού ρόλου της ιδιωτικής ασφάλισης στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, η έλλειψη εφαρμογής φορολογικών κινήτρων, η αντίληψη των πολιτών για το «δίκτυο» προστασίας που οφείλει να παρέχει το ελληνικό κράτος σε περίπτωση συμβάντων που προκαλούν μεγάλες ζημιές, οι λιγότερες ρυθμίσεις για υποχρεωτική ασφάλιση σε κλάδους εκτός των οχημάτων και η ελλιπής βασική χρηματοοικονομική εκπαίδευση των πολιτών.

Η συνεισφορά του κλάδου ασφάλισης στην ελληνική οικονομία είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο σε όρους ΑΕΠ όσο και σε όρους απασχόλησης και δημοσίων εσόδων. Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι έμμεσες (πολλαπλασιαστικές) επιδράσεις από τη δραστηριότητα του κλάδου, αλλά και οι καταλυτικές επιδράσεις, τόσο σε οικονομικό επίπεδο (σταθερότητα βιοτικού επιπέδου, ενίσχυση επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης, δημοσιονομικές και άλλες μακροοικονομικές επιδράσεις, κ.ά.), όσο και σε κοινωνικό επίπεδο (ενίσχυση της κοινωνικής σταθερότητας, διαφύλαξη θέσεων εργασίας στην οικονομία, πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων, κ.ά.), οι οποίες όμως είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν. Από τη σχετική ανάλυση διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Η άμεση και έμμεση συμβολή του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης το 2022 εκτιμάται σε €2,2 δισ. σε όρους ΑΕΠ και αντιπροσωπεύει το 1,0% του ΑΕΠ της χώρας.
- Μαζί με την προκαλούμενη επίδραση, η συνολική συμβολή του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε €2,5 δισ. ή 1,2% του ΑΕΠ το 2022, πέραν των αποζημιώσεων που παρέχει ο κλάδος στους ασφαλισμένους.
- Η άμεση και έμμεση επίδραση στην απασχόληση το 2022 εκτιμάται σε 39,8 χιλ. θέσεις εργασίας και ισοδυναμεί με το 0,8% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα. Αυτό συνεπάγεται ότι κάθε άμεση θέση εργασίας στον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης υποστηρίζει άλλες 4 θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία.
- Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης για το 2022 εκτιμάται σε 49,7 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 1,0% της απασχόλησης στη χώρα).
- Τα συνολικά έσοδα από φόρους και εισφορές που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμώνται σε €1,12 δισ., που αντιπροσωπεύουν το 2,0% των συνολικών φορολογικών εσόδων του κράτους.
- Επιπλέον των ανωτέρω, η συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας, η οποία προκύπτει από τις αποζημιώσεις και παροχές που καταβάλλουν οι ασφαλιστικές

επιχειρήσεις εκτιμάται για το 2022 σε 2.024 εκατ. ευρώ, σε συνδυασμό με 55.9 χιλιάδες θέσεις εργασίας και 545 εκατ. ευρώ έσοδα για το δημόσιο από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης

Με δεδομένη τη σημαντική συνεισφορά της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία, αλλά και τον χαμηλό βαθμό διείσδυσης σε σύγκριση με τις πιο αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, θα μπορούσαν να εξεταστούν η παροχή κινήτρων (φορολογικών και άλλων) για μακροχρόνια αποταμίευση / συντάξεις / υγεία, καθώς και η εισαγωγή σχημάτων υποχρεωτικών ασφαλίσεων κατοικιών (π.χ. για φυσικές καταστροφές, σεισμούς), μέσω της συνεργασίας του δημοσίου με τον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης.

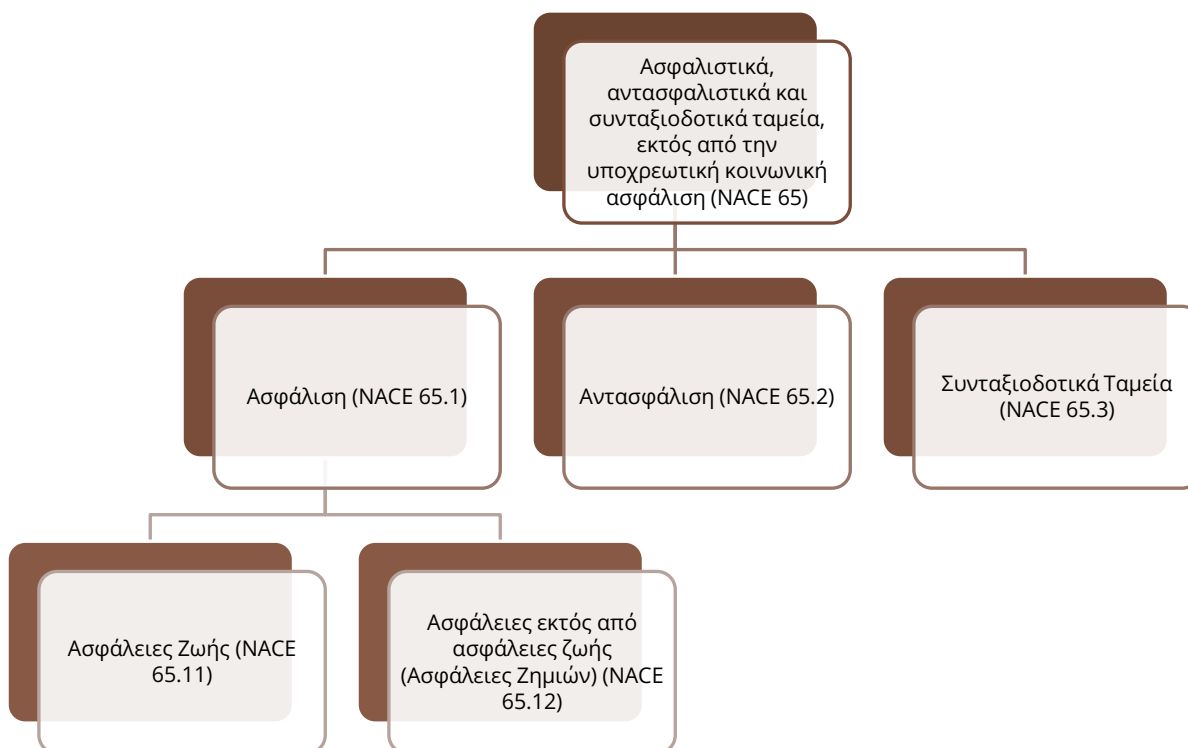
Βιβλιογραφία

- [1] Association of British Insurers (2005). The economic value of general insurance.
- [2] Baltensperger, E. and Bodmer, F. (2012). The Social and Economic Value of Insurance—a Primer, Zurich: Zurich Insurance Group.
- [3] CEA (2005). Between private and public: Insurance solutions for a changing society.
- [4] CEA (2006). The contribution of the insurance sector to economic growth and employment in the EU.
- [5] Insurance Information Institute (2018). How insurance drives economic growth. June.
- [6] Liedtke M. Patrick (2007). What's insurance to a modern economy, *The Geneva Papers*, 32, (211-221).
- [7] Liyan Han, Donghui Li, Fariborz Moshirian and Yanhui Tian (2010). Insurance development and economic growth, *The Geneva Papers*, 35, (183-199).
- [8] Outreville, J. F. (1990). The Economic Significance of Insurance Markets in Developing Countries. *The Journal of Risk and Insurance*, 57(3), 487–498. <https://doi.org/10.2307/252844>
- [9] The Brattle Group (2016). The Social and Economic Contributions of the Life Insurance Industry
- [10] The Geneva Association (2012). The social and economic value of insurance.
- [11] Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος, Η ιδιωτική ασφάλιση στην Ελλάδα, Ετήσιες Στατιστικές Εκθέσεις, διάφορα έτη (<http://www1.eaee.gr/etisia-statistiki-ekthesi>).
- [12] IOBE (2019α). Συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη, Απρίλιος.
- [13] IOBE (2019β). Το οικονομικό και κοινωνικό αποτύπωμα της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα. Νοέμβριος.
- [14] Νεκτάριος, Μ. (2014). Ιδιωτική ασφάλιση και οικονομική ανάπτυξη: Οι προοπτικές της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς.
- [15] Τράπεζα της Ελλάδος (2023). Στοιχεία αγοράς ιδιωτικής ασφάλισης. <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteia-idiwtikhs-asfalishs/stoixeia-agogas-plhrofories>

Παράρτημα

Στατιστική ταξινόμηση ιδιωτικής ασφάλισης

Για τους σκοπούς της στατιστικής ταξινόμησης, η ιδιωτική ασφάλιση ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας εντάσσεται στον κλάδο «*Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (NACE 65)*». Ο κλάδος αυτός διακρίνεται σε επιμέρους τομείς, όπως δείχνει το παρακάτω σχήμα και εξηγείται στη συνέχεια.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, NACE Rev 2 Δομή και επεξηγηματικές σημειώσεις

Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (NACE 65). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται η ανάληψη, μέσω συμβολαίου, ασφαλιστικών κινδύνων/καλύψεων χορήγησης ετήσιων παροχών (συνήθως σταθερά, ετήσια ποσά που καταβάλλονται στον ασφαλισμένο από τις ασφαλιστικές εταιρίες), οι ασφαλίσεις μέσω της υπογραφής ασφαλιστήριων συμβολαίων, καθώς και η επένδυση ασφαλιστρων για τον σχηματισμό χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών στοιχείων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση μελλοντικών απωλειών/αξιώσεων. Η παροχή άμεσης ασφάλισης και αντασφάλισης περιλαμβάνεται, επίσης, στον κλάδο αυτό.

Ασφάλιση (NACE 65.1). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται οι ασφάλειες ζωής με ή χωρίς ουσιαστικό αποταμιευτικό χαρακτήρα, καθώς και οι λοιπές ασφάλειες.

Ασφάλειες Ζωής (NACE 65.11). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται η ανάληψη ασφαλιστικών καλύψεων χορήγησης ετήσιων παροχών (ασφάλειες που εξασφαλίζουν στον ασφαλιζόμενο σταθερό, ετήσιο εισόδημα) και οι ασφάλειες ζωής μέσω της υπογραφής ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής, ασφαλιστήριων συμβολαίων παροχής εισοδήματος σε περίπτωση αναπηρίας και ασφαλιστήριων συμβολαίων για περιπτώσεις αιφνίδιου (τυχαίου) θανάτου και ακρωτηριασμού (με ή χωρίς ουσιαστικό αποταμιευτικό χαρακτήρα).

Ασφάλειες εκτός από τις Ασφάλειες Ζωής (NACE 65.12). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται οι ασφαλίσσεις ατυχήματος και πυρός (πυρκαγιάς), υγείας, ταξιδιού, ακίνητης περιουσίας, οχημάτων, οι ναυτασφαλίσσεις, οι ασφαλίσσεις αεροπλοΐας, μεταφορών, χρηματικών απωλειών και ευθύνης.

Αντασφάλιση (NACE 65.2). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται δραστηριότητες ανάληψης του συνόλου ή τμήματος του κινδύνου που συνδέεται με υφιστάμενα ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα οποία αρχικά είχαν αναληφθεί από άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

Συνταξιοδοτικά Ταμεία (NACE 65.3). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται νομικές οντότητες/νομικά πρόσωπα (π.χ. ταμεία-κεφάλαια, οργανώσεις-συστήματα και/ή προγράμματα) που έχουν οργανωθεί ώστε να διασφαλίζουν τη χορήγηση και πληρωμή των συντάξεων, συνταξιοδοτικών επιδομάτων και αποζημιώσεων αποκλειστικά για τους εργαζομένους (ασφαλισμένους) ή τα μέλη του χορηγού-ασφαλιστικού φορέα. Περιλαμβάνονται προγράμματα συνταξιοδότησης με καθορισμένες συντάξεις ή συνταξιοδοτικά επιδόματα, καθώς και ατομικά προγράμματα, στα οποία οι συντάξεις ή τα επιδόματα καθορίζονται βάσει των εισφορών του μέλους. Εξαιρείται η διαχείριση συνταξιοδοτικών κεφαλαίων και τα συστήματα-προγράμματα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης.

Επιπλέον, στην ιδιωτική ασφάλιση περιλαμβάνονται οι «Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία (NACE 66.2)» (βλέπε παρακάτω σχήμα).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, NACE Rev 2 Δομή και επεξηγηματικές σημειώσεις

Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία (NACE 66.2). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται δραστηριότητες, οι οποίες ασκούνται από πράκτορες (δηλαδή μεσίτες) και συνίστανται σε πώληση προσόδων και ασφαλιστήριων συμβολαίων για σύνταξη και για άλλες μορφές ασφαλιστικών παροχών ή σε παροχή άλλων εργατικών επιδομάτων (επιδομάτων σε ασφαλισμένους, π.χ. πρόσθετες ασφαλιστικές παροχές, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κ.λπ.) και υπηρεσιών σχετικών με ασφάλιση και συνταξιοδότηση, όπως η ρύθμιση αξιώσεων (διακανονισμός, αναπροσαρμογή απαιτήσεων) και χορηγήσεων για λογαριασμό τρίτων.

Αξιολόγηση κινδύνων και ζημιών (NACE 66.21). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται η παροχή διοικητικών υπηρεσιών ασφάλισης, όπως η αξιολόγηση και η διευθέτηση ασφαλιστικών αξιώσεων/απαιτήσεων, και ειδικότερα α) η αποτίμηση ασφαλιστικών αξιώσεων/αποζημιώσεων (ρύθμιση αξιώσεων-διαπραγμάτευση απωλειών, αποτίμηση κινδύνου, αξιολόγηση κινδύνων και ζημιών, διακανονισμός αβαριών και εκτιμήσεις ζημιών-απωλειών (πραγματογνωμοσύνη) και β) η ρύθμιση, τακτοποίηση ασφαλιστικών αξιώσεων/απαιτήσεων. Εξαιρείται η εκτίμηση (αξιολόγηση) ακίνητης περιουσίας, η εκτίμηση (αξιολόγηση) για άλλους σκοπούς και οι δραστηριότητες έρευνας.

Δραστηριότητες ασφαλιστικών πρακτόρων και μεσιτών (NACE 66.22). Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες ασφαλιστικών πρακτόρων και μεσιτών (ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές) για την πώληση, διαπραγμάτευση ή την προσέλκυση πελατών για σύναψη συμβολαίων εξασφάλισης σύνταξης και άλλων ασφαλιστικών παροχών και αντασφάλισης.

Άλλες δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία (NACE 66.29).

Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνονται δραστηριότητες που εμπλέκονται ή είναι στενά συνδεδεμένες με τις ασφάλειες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία (εξαιρουμένων των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, των ρυθμίσεων/διευθετήσεων αξιώσεων/αποζημιώσεων και των δραστηριοτήτων των ασφαλιστικών πρακτόρων), όπως α) διαχείριση διασωθείσας περιουσίας (περιουσία που υπέστη ζημία, η οποία περιέρχεται στην ασφαλιστική εταιρεία μετά την πληρωμή της αποζημίωσης στο ακέραιο και η οποία μπορεί να επιστραφεί στον ασφαλισμένο και να εκπέσει η αξία της από το ποσό της αποζημίωσης) και β) υπηρεσίες αναλογιστών (εμπειρογνώμονες ασφαλίσεων). Εξαιρούνται οι δραστηριότητες επιθαλάσσιας αρωγής (ναυαγιαυρεσίες).